

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

11

ЛЮТАГА 2016 г.

ЧАЦВЕР

№ 26 (28136)

Кошт 2100 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

На Камянецкую вежу — у дзень закаханых!

Дзед-барадзед вяртаецца!

Пешшу... у Магадан

СТАР. 5

ЦЫТАТА ДНЯ

Уладзімір МАКЕЙ, міністр замежных спраў:

«Дарога да нармалізацыі адносін падразумявае крокі, якія павінны быць зроблены ўсім бакамі. Мы сапраўды зацікаўлены ў тым, каб праз дыялог знаходзіць агульны падыходы і выходзіць на нармальнае супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Еўрапейскім саюзам. Санкцыі — гэта не метады выбудованнага супрацоўніцтва ў міждзяржаўных адносінах. Беларусь хоча выбудоваць нармальныя гандлёва-эканамічныя, палітычныя, гуманітарныя і іншыя дачыненні з Еўрапейскім саюзам і асобнымі краінамі ЕС. Санкцыі толькі з'яўляюцца перашкодай для гэтага».

Курсы замежных валют, устаноўлены НБ РБ з 11.02.2016 г.

Долар ЗША		22069,00 ▲
Еўра		24842,00 ▲
Рас. руб.		279,08 ▼
Укр. грыўня		851,26 ▲

ISSN 1990 - 763X

1 6 0 2 6

9 771990 763008

XXIII Мінская міжнародная кніжная выстава-кірмаш

Сапраўднае літаратурнае свята ў гэтыя дні завітала ў сталіцу. Найбуйнейшы кніжны форум — Мінская міжнародная кніжная выстава-кірмаш — 23 раз сустракае гасцей з блізкага і далёкага замежжа

Сёлета ў наведвальнікаў з'явілася магчымасць пагартаць, а таксама набыць кніжную прадукцыю з Расіі, Украіны, Казахстана, Азербайджана, Італіі, Францыі, Германіі, Вялікабрытаніі, Злучаных Штатаў Амерыкі, Швецыі, Швейцарыі, Эквадора — кнігавыдаўцы з 29 краін свету прыбылі ў Беларусь з высокай місіяй гуманітарнага супрацоўніцтва ў сферы культуры і кнігавыдання, а таксама ўмацавання сяброўскіх і партнёрскіх адносін паміж нашымі народамі.

Прывітальнае слова Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі агучыў падчас цырымоніі адкрыцця **намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар БУЗОЎСКІ.**

— Кніга не толькі з'яўляецца крыніцай ведаў, а і нясе ў сабе магутны гуманітарны пачатак супрацоўніцтва, — адзначыла на ўрачыстым адкрыцці выставы-кірмашу **міністр інфармацыі Беларусі Лілія АНАНІЧ.** — У гэтыя дні ў нашай краіне не толькі прадстаўлены найлепшыя дасягненні айчыннага і замежнага кнігавыдання. На пляцоўцы Міжнароднага сімпозіума літаратуры, у фармаце семінара маладых пісьменнікаў ідзе зацікаўленая размова аб пераемнасці ў літаратуры, аб магутным стваральніцкім патэнцыяле слова

пісьменніка і кнізе як носбіце гэтага слова. Вельмі хацелася б, каб гэтая традыцыя — кожны люты збірацца ў Беларусі падчас міжнароднай кніжнай выставы-кірмашу — стала лагічным працягам той гуманітарнай прасторы, якая размясцілася ў нашай краіне на пляцоўцы міру і стварэння.

Старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі Міхаіл МЯШНІКОВІЧ заявіў, што ў Беларусі кнігавыданне заўсёды будзе знаходзіцца ў полі зроку дзяржавы. «Цяперашняя выстава дэманструе высокую цікавасць да кнігі, — упэўнены старшыня Савета Рэспублікі. — Гэта пацвярджае і ўдзел у мерапрыемстве трох дзясяткаў краін».

СТАР. 4

■ На думку парламентарыя

УДАСКАНАЛЕННЕ ЗАКАНАДАЎСТВА — ПРЫКМЕТА НАШАГА ЧАСУ

У канцы мінулага месяца ўступіў у сілу Указ Прэзідэнта №26 «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Дырэктыву Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 14 ліпеня 2007 года «Эканомія і беражлівасць — галоўныя фактары эканамічнай бяспекі дзяржавы». Нарматыўна-прававы акт з'яўляецца значным зменам, таму быў выкладзены ў новай рэдакцыі і цяпер носіць назву «Аб прыярытэтных кірунках умацавання эканамічнай бяспекі дзяржавы». У цяперашні няпросты ў фінансавым плане год важна ведаць свае так званыя «кропкі росту» і «слабыя месцы». **Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па эканоміцы, бюджэце і фінансах Уладзімір ПАНЦЮХОЎ** выказаў свае думкі наконт таго, як краіне «застацца на плаву» ў той час, калі паўсюль лютуе эканамічны крызіс.

— Указ Прэзідэнта «Аб прыярытэтных кірунках умацавання эканамічнай бяспекі дзяржавы» аб'ектыўна адлюстроўвае стан эканомікі краіны і праблемы ў сферы эканамічнай бяспекі, — падкрэсліў парламентарый на пачатку размовы. — Адзначаюцца істотнае адставанне па прадукцыйнасці працы ад Еўрапейскага саюза, высокая энерга- і матэрыялаёмкасць вытворчасці, недастатковая інавацыйная дзейнасць у галінах рэальнага сектара.

— **Што, на вашу думку, стала прычынай такой сітуацыі?**

— Сапраўды, традыцыйна ў такіх выпадках паўстаюць адвечныя пытанні «хто вінаваты?» і «што рабіць?».

СТАР. 2

■ Ва ўрадзе

ПЛАН НА ПЯЦІГОДКУ

Яго абмеркавалі на Прэзідыуме Саўміна

«Праект праграмы ўрада — гэта, па сутнасці, комплекс мер, якім мы будзем кіравацца ў гэтай пяцігодцы», — заявіў прэм'ер-міністр Андрэй КАБЯКОЎ падчас пасяджэння Прэзідыума Савета Міністраў, на якім абмяркоўваўся праект праграмы дзейнасці ўрада на 2016—2020 гады.

— Праект праграмы пабудаваны зыходзячы з стратэгічнага прыярытэту аднаўлення збалансаванага эканамічнага росту і павышэння ўзроўню жыцця насельніцтва. Прапануецца ў гэтай пяцігодцы пачаць фарміраванне новай структуры эканомікі, якая забяспечвае эканамічную незалежнасць краіны, пры гэтым паралельна з дзяржаўнай павінна развівацца прыватная ініцыятыва, — такую думку выказаў беларускі прэм'ер.

«У адпаведнасці з заканадаўствам праграму дзеянняў урада мы павінны ўнесці ў парламент не пазней за 16 лютага. Міністэрства эканомікі яе распрацавала пры актыўным удзеле шырокага кола зацікаўленых», — сказаў кіраўнік Саўміна. Ён дадаў, што ў гэтым годзе захоўваецца высокая ступень нявызначанасці развіцця знешнеэканамічных фактараў. Сітуацыя на галоўных экспартных рынках цяжка прадказальна і імкліва пагаршаецца.

— Яшчэ два месяцы таму мы мелі адзін прагноз, заснаваны на экспертных ацэнках міжнародных фінансавых інстытутаў — 50 долараў за бараль нафты, 63 расійскія рублі за долар, 18 689 рублёў за долар. Зараз сітуацыя рэзка змянілася, — канстатуе старшыня ўрада. — Цяпер мы маем каля 30 долараў за бараль, курс расійскага рубля — каля 80 за долар. Калі ўсё захаваецца ў нязменным стане, такім, які мы маем сёння, сярэднегадавы курс беларускага рубля ў гэтых умовах застаецца на ўзроўні 22 719 за долар.

Андрэй Кабякоў таксама адзначыў, што ўрад выпрацаваў пакет неадкладных антыкрызісных мер. Ім падрыхтаваны праекты ўказаў кіраўніка дзяржавы і пастаноў урада, накіраваныя на забяспечэнне эканамічнай бяспекі, павышэнне канкурэнтаздольнасці эканомікі, а таксама кансалідацыю бюджэту.

Адначасова з мерамі па павелічэнні даходаў бюджэту прадугледжваюцца меры і па скарачэнні выдаткаў. «Мы будзем сур'ёзна аптымізаваць непершачарговыя капітальныя выдаткі. Тым не менш намі

не забыты кампенсыйныя меры сацыяльнай падтрымкі малазабяспечаных слаёў насельніцтва. Гэта, перш за ўсё, адрасная сацыяльная падтрымка, безнаўныя субсідыі. Паралельна будзе весціся работа па зніжэнні выдаткаў і неабгрунтаванага росту цэн», — растлумачыў ён.

Паводле слоў старшыні Саўміна, мяркуецца істотнае змяненне дзеючых падыходаў да фарміравання і фінансавання дзяржаўных праграм. «Дзяржаўная падтрымка перакладаецца на конкурсную аснову і сектаральны падыход. Прапанаваныя змены пацягнуць за сабой правядзенне сістэмных зменаў у эканоміцы», — дадаў Андрэй Кабякоў.

Па словах **міністра эканомікі Уладзіміра ЗІНОЎСКАГА**, які прадстаўляў праект праграмы дзейнасці ўрада на 2016—2020 гады, стратэгічным прыярытэтам работы вызначана аднаўленне збалансаванага эканамічнага росту краіны. Адпаведна ў праграме ўстаноўлены тры базавыя ўмовы эканамічнай палітыкі: забяспечэнне макразэканамічнага збалансаванасці, нарошчванне золатавалютных рэзерваў да мінімальнага бяспечнага ўзроўню і беспазыковае фінансаванне плацёжнага балансу краіны, паступовая выплата знешніх даўгоў.

Дзясягненне ўсіх пастаўленых мэтай стане магчымым дзякуючы рэалізацыі інстытуцыйных мераў, якія ў зацверджанай Праграме згрупаваныя ў пяць блокаў. Першы — гэта меры, накіраваныя на аднаўленне канкурэнтаздольнасці прамысловага комплексу. Другі звязаны са зніжэннем выдаткаў і рэструктурызцыяй энергетыкі і ЖКГ. Трэці блок мер прадугледжвае стварэнне новых працоўных месцаў, развіццё маля і сярэдняга бізнесу. Чацвёрты закранае інфраструктуру і будаўнічы комплекс. Пяты забяспечвае сацыяльную накіраванасць праграмы.

Акрамя пералічаных мераў, у праграму дзейнасці ўрада ўключаны пытанні ўдасканалення экспертнай стратэгіі. Яна прадугледжвае дыверсіфікацыю экспарту праз размяшчэнне патакаў паміж рынкамі Еўрапейскага эканамічнага саюза, Еўрапейскага саюза і іншых краін — па траціне на кожны. А таксама надаецца ўвагу выкарыстанню гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва з ЕС, Кітайскай Народнай Рэспублікай і краінамі далёнай дугі.

Вераніка ПУСТАВІТ.
pustavit@zviazda.by

УДАСКАНАЛЕННЕ ЗАКАНАДАЎСТВА — ПРЫКМЕТА НАШАГА ЧАСУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Стала правілам усе нашы беды спісваць на знешнія фактары. Несумненна, улічваючы экспертную арыентацыю беларускай эканомікі і той эканамічны крызіс, які «пабіў» многія дзяржавы-партнёры, перш за ўсё Расійскую Федэрацыю, знешнія фактары іграюць пэўную негатывую ролю, але ці правільна толькі ў іх шукаць карань існуючых сёння эканамічных праблем?

Кажуць, усё пазнаецца ў параўнанні. Калі мы параўнаем абагульненыя вынікі эканамічнай дзейнасці асобнай вобласці з аналагічнымі паказчыкамі іншых рэгіёнаў краіны, а таксама правядзём параўнальны аналіз па раёнах і прадпрыемствах, то ўбачым, што пры аднолькавых для ўсіх знешніх умовах вынікі эканамічнай дзейнасці зусім не аднолькавыя. У сувязі з гэтым напрашваецца натуральнае выснова, што, акрамя знешнеэканамічных фактараў, якія граюць, несумненна, важную ролю, такім жа важным з'яўляецца наша ўменне гаспадарыць, гэта значыць рацыянальна выкарыстоўваць існуючыя фінансавыя рэсурсы, знаходзіць рынкі збыту, разумна праводзіць цэнавую палітыку, удасканаліць тэхналогію вытворчасці, забяспечваць аптымальную расстануюку кадрў, ажыццяўляць іншыя кіраўнічыя меры.

— **Інакш кажучы, на вашу думку, наша «гаспадарчая жылка» дапаможа нам перамагчы ўпільны гэтых самых знешніх фактараў. Але можа патрэбна нешта яшчэ? Шмат абмяркоўваюць у розных колах магчымасць рэфармавання дзяржаўнай эканомікі...**

— На старонках газеты «СБ. Беларусь сёння» ў снежні мінулага года была распачата дыскусія, прысвечаная ўдасканаленню дзеючай цяпер у краіне эканамічнай мадэлі. У ёй прынялі ўдзел многія вядомыя навукоўцы, эканамісты. Прапановы ўносіліся самыя розныя: ад маштабнага дзяржаўнага рэгулявання ва ўсіх сферах эканамічнай дзейнасці да ўсёахопнай лібералізацыі эканамічнага жыцця. Заслугуюць увагі і вывучэння кіраўнікоў і эканамічных службаў — як органаў улады, так і гаспадарчых суб'ектаў — кнігі «Фінансавая дыета: рэформы дзяржаўных фінансаў Беларусі» пад рэдакцыяй доктара эканамічных навук Кірыла Рудага, «Эвалюцыйныя трансфармацыі ў эканоміцы Беларусі» Старшыні Савета Рэспублікі Міхаіла Мясніковіча. Абедзве ўтрымліваюць комплексны крытычны аналіз

цяперашняга стану эканомікі нашай краіны і рэкамендацыі аічных і міжнародных навукоўцаў-эканамістаў па рашэнні актуальных праблем.

Пазіцыя кіраўніка дзяржавы ў гэтым плане выказана досыць ясна і выразна. Ён перасцярог ад радыкальнай ломкі існуючай эканамічнай сістэмы, якая даказала за папярэднія дзесяцігоддзі сваю жыццяздольнасць, і пры гэтым абавязваў органы выканаўчай улады вызначыць асноўныя кірункі развіцця эканомікі краіны ў бягучым годзе. У развіццё гэтага акта ўрад і Нацыянальны банк распрацавалі «Комплекс мер па рашэнні задач сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі ў 2016 годзе і макразэканамічнага збалансаванасці». Плануецца ажыццявіць цэлы шэраг канкрэтных мерапрыемстваў па развіцці ўнутранага рынку, прадпрыемальніцтва, удасканаленні сістэмы кіравання эканомікай, функцыянаванні банкаўскай сістэмы. Вызначаны дакладныя тэрміны і канкрэтыя выканаўцы.

На працягу першага квартала бягучага года будзе распрацавана і зацверджана дэталёвая праграма падтрымкі і развіцця экспарту на 2016—2020 гады, якая прадугледжвае яго істотную дыверсіфікацыю. Плануецца прадоўжыць прапрацоўку пытанняў па ўступленні краіны ў Сусветную гандлёвую арганізацыю па лібералізацыі заканадаўства, якое рэгулюе знешнегандлёвыя аперацыі, а таксама прыняць шэраг іншых заканадаўчых актаў, накіраваных на забяспечэнне прыстойнага экспарту.

— **А заканадаўчыя органы могуць неяк дапамагчы краіне разабрацца з праблемамі ў эканоміцы?**

— Саветам Рэспублікі былі ўнесены канкрэтыя прапановы ў план падрыхтоўкі законапраектаў на 2016 год. Неабходны значная карэкціроўка заканадаўства, якое рэгламентуе прыватнае прадпрыемальніцтва, распрацоўка праекта канцэпцыі закона аб прамысловай палітыцы, вызначэнне стратэгіі рэфармавання і рэструктурызцыі дзяржаўных прадпрыемстваў.

Як бачыць, заканадаўчыя органы трэба будзе нямаля папрацаваць, каб падрыхтаваць дзейсныя правілы рэгулявання эканамічных адносін з улікам існуючых рэалій. Праца гэтая немагчымая без апоры

на практычны вопыт органаў выканаўчай улады, прамыслоўцаў і прадпрыемальнікаў, кіраўнікоў сельскагаспадарчай вытворчасці.

У мэтах дэталёвага вывучэння стану спраў на месцах і найбольш поўнага ўліку меркавання грамадзян Прэзідыума Савета Рэспублікі абавязваў кожнага члена Савета Рэспублікі прымаць актыўны ўдзел у працы створаных пры мясцовых Саветах дэпутатаў маніторынгавых груп, надаючы пры гэтым асабліва ўвагу пытанням занятасці, экспарту, развіцця эканомікі. У сувязі з гэтым спадзяюся на актыўны ўдзел грамадзян — перш за ўсё работнікаў вытворчасці, прадпрыемальнікаў і гаспадарчых кіраўнікоў — у падрыхтоўцы і абмеркаванні згаданых законапраектаў. Гарантую, што ні адна годная ўвагі прапанова не застаецца без уважлівага вывучэння і дэталёвай экспертнай ацэнкі спецыялістаў.

Відавочна, што гэты год будзе няпростым. Кіраўнік дзяржавы, адзначыўшы гэты факт, запатрабаваў ад усіх галін улады працаваць на мяжы сваіх магчымасцяў. Дырэктыва Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Аб прыярытэтных кірунках умацавання эканамічнай бяспекі дзяржавы» арыентуе ўсіх нас на творчую напружаную працу, да гэтага абавязвае само жыццё.

— **Якім чынам удзел нашай краіны ў ЕАЭС уплывае на рашэнне бягучых эканамічных праблем?**

— Галоўная мэта саюза — стварэнне агульнага рынку без выключэнняў і абмежаванняў. Ад гэтага найпрост залежыць эфектыўнасць нацыянальнай эканомікі. Дагавор аб ЕАЭС прадастаўляе беларускім прадпрыемствам не толькі магчымасць свабоднага перамяшчэння фінансаў, тавараў, паслуг і працоўнай сілы ў межах саюза, але і спрыяе пашырэнню іх прысутнасці на міжнародных рынках.

У той жа час новыя рашэнні некаторых партнёраў па ЕАЭС, меры, якія яны прымаюць у аднабаковым парадку, выклікаюць сур'ёзную незапакоенасць. З-за няроўных умоў гаспадарання, што складваюцца на адзін эканамічны прасторы, нашы прадпрыемствы сутыкаюцца з жорсткай і надобрасумленнай канкурэцыяй. Савет Рэспублікі не можа заставацца ў баку ад вырашэння дадзенай праблемы, і таму ў найбліжэйшыя дні на пасяджэнні навукова-кансультацыйнага савета плануецца абмеркаваць праблемы развіцця інтэграцыйных працэсаў у рамках ЕАЭС і іх заканадаўчае рэгуляванне. Да размовы запрашаны і прадстаўнікі Еўрапейскай эканамічнай камісіі.

Надзея ЮШКЕВІЧ.
yushkevich@zviazda.by

Карупцыя на прыцэле

Новы прававы акт, які ўступіў у сілу ў канцы студзеня, пазбаўляе карупцыянераў пенсіі па выслудзе гадоў. У падобных правапарушальнікаў будзе канфіскоўвацца маёмасць, кошт якой на 25% і больш перавышае іх даход.

Між іншым, закон таксама забараняе назначаць на пасады кіраўнікоў людзей, якіх звольнілі па дыскрэдытуючых абставінах за тое, што яны здзейснілі цяжкае альбо асаблівае цяжкае злачынства супраць інтарэсаў службы або звязанае з выкарыстаннем службовых паўнамоцтваў. У новым прававым акце адлюстраваны і ідэі грамадзян, якія былі прапанаваныя падчас грамадскага абмеркавання. Сярод іх — стварэнне інстытута грамадскага кантролю для барацьбы з карупцыяй.

«ЗАКОН ПРЫНЯСЕ ПЛЁН»

Галоўнае ўпраўленне па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй Міністэрства ўнутраных спраў — падраздзяленне, якое ў сваёй дзейнасці займаецца раскрыццём найбуйнейшых карупцыйных і эканамічных злачынстваў.

— Мы актыўна супрацьдзейнічаем карупцыі. Гэта адзін з асноўных напрамкаў працы, — расказвае **начальнік Галоўнага ўпраўлення МУС Мікалай КАРПЯНКОЎ**. — І наша кампетэнцыя — асобы, якія ўваходзяць у кадравы рэестр, займаюць важныя пасады.

Пры непасрэдным удзеле Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй МУС былі затрыманы супрацоўнікі і кіраўнікі некаторых кампаній, якія займаліся пастаўкай і рэалізацыяй сродкаў для абароны раслін. Дзякуючы «шэрым» схемам, падстаўным фірмам, даход ад інспекцыі па падатках і зборох утойваўся, і падаткі, адпаведна, не плаціліся. Пры вызначэнні канчатковай цаны для беларускіх прадпрыемстваў за аснову бралі кошты без зніжак, з дадатковымі гандлё-

вымі накруткамі, што павялічвала сабекошт сельгаспрадукцыі і зніжала яе канкурэнтаздольнасць. З улікам патрэб беларускага агра-прамысловага комплексу ў пестыцыдах у ценявое абарачэнне штогод маглі сыхodziць дзясяткі мільянаў долараў ЗША.

Тым часам у суд рыхтуюцца перадаць крымінальную справу ў дачыненні намесніка гендырэктара «Нафтана», які разам з іншымі асобамі абвінавачваецца ў атрыманні буйных хабараў. Вялікую ролю ў завяздэнні гэтых крымінальных спраў таксама адыграла Галоўнае ўпраўленне МУС.

— Што тычыцца новай рэдакцыі закона, мы прадстаўлялі свае прапановы. Іх абмяркоўвалі разам з Генеральнай пракуратурай. Асобныя з іх былі ўлічаны, да другіх яшчэ могуць вярнуцца пазней, — працягвае Мікалай Карпянкоў. — Мы выступалі за жорсткі, моцны закон у дачыненні злачынцаў. І ён, безумоўна, свой плён прынясе.

«ЯКАСЦЬ ЗАЛЕЖЫЦЬ АД ВЫКАНАННЯ»

Валеры Гайдукевіч, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па нацыянальнай бяспецы, адзначае шэраг новаўвядзенняў у прававым акце.

— У ім, па-першае, канкрэтызавана адказнасць асоб, якія займаюцца закупкамі. Між іншым, як у Расіі, так і ў Беларусі, гэта асноўны спосаб нямэтавага выкарыстання дзяржаўных сродкаў, — заўважае суразмоўца. — Па-другое, зменена форма дэкларацыі даходаў. Зараз дэкларацыя не толькі маёмасць, якой валодае чалавек, але і тая, якой ён карыстаецца. Калі вы працяглы час карыстаецеся машынай, кватэрай, вы таксама павінны яе задэклараваць. Раней падобнай практыкі не было. Па-трэцяе, у законе вызначана, хто можа і не можа займаць пасады ў арганізацыі. Непасрэднымі падначаленымі службовай асобы не могуць быць сваёй, якія вырашаны на прадпрыемстве, у арганізацыі фінансавыя пытанні. У сельскай мясцовасці

Нядаўна ўступіла ў сілу новая рэдакцыя антыкарупцыйнага закона, які, на думку экспертаў, мусіць працаваць на папярэджанне і прафілактыку падобных правапарушэнняў

часта сустракаюцца выпадкі, калі муж працуе настаўнікам, а жонка — завучам. Але ў вёсцы часам іншай працы чалавеку з педагагічнай адукацыяй і не знайсці. Таму да выканання закона трэба падыходзіць выбарча. Прынамсі, якасць любога закона залежыць ад яго выканання.

На думку Валерыя Гайдукевіча, закон усё ж такі носіць карны характар, а асноўнае пытанне барацьбы з карупцыяй ляжыць у больш шырокай плоскасці:

— Дзяццё трэба адпаведна выходзіць пачынаючы з садка. Сёння ў моладзі мяняюцца прыярытэты. На першае месца выходзяць не такія паняцці, як гонар, годнасць, а такія, як прэстыж-насць. Для многіх важна, як ты апрануты, што ты ясі, куды ходзіш, на якой машыне ездзіш. Але гэта не самае важнае ў жыцці.

Тарас ШЧЫРЫ. taras@zviazda.by
Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ПРОДАЖЕ АКЦИЙ

Богус Николай Иванович объявляет о продаже акций ЗАО «Солигорский завод технологического оборудования» в количестве 220 простых акций (2,8590% Уставного фонда общества) по цене не ниже 255 долларов США за акцию по курсу Национального банка на день покупки. Срок размещения акций в продаже – 30 календарных дней со дня объявления о продаже.

По вопросу приобретения акций обращаться по адресу: **Минская обл., г. Солигорск, а/я 16, т.м. +37544 599 59 21.**

Утерянный представителем Белгосстраха по Ленинскому району г. Минска бланк страхового полиса по добровольному страхованию от несчастных случаев и заболеваний формы 2РН серии БНК № 0007994 считать **недействительным.**

НАЙЛЕПШЫЯ З ДАСТОЙНЫХ

«Чалавек года Віцебшчыны» — гэтага ганаровага звання нядаўна ўдастойліся 100 жыхароў Прыдзвінскага краю

Карэспандэнт «Звязды» пабываў на ганаровай цырымоніі ў канцэртнай зале «Віцебск» і пагутарыў з некаторымі лаўрэатамі.

Губернатар Віцебшчыны ўручае ўзнагароду рэжысёру Міхайлу КРАСНАБАЕВУ.

— Безумоўна, для мяне насіць высокае званне «Чалавек года Віцебшчыны» вялікі гонар. І ў тым, што мяне адзначылі, не толькі асабістая заслуга, а і ўсяго калектыву. Лічу, гэта агульная ўзнагарода — раёна, дзе жыву, — адказала **Святлана КАВАЛЕЎСКАЯ**, начальнік участка добраўпарадкавання і абслугоўвання жыллёвага фонду ЖКГ Лёзненскага раёна. — Частку прэміяльных абавязкоў ахвярую на патрэбы царквы, дзіцячага дома і ўстановы, дзе жывуць састарэлыя.

— У нас аўтаматызацыя на вельмі высокім узроўні — па вопыт прыязджаюць нават прадстаўнікі іншых прадпрыемстваў. Летась мы ўкаранілі праграмае забеспячэнне па кіраванні рознічнай сеткай у Расіі, — распавядае **Руслан ПАЎЛАУ**, начальнік упраўлення інфармацыйных тэхналогій сумеснага таварыства з абмежаванай адказнасцю «Белвест».

А прадстаўнік славуэтага віцебскага тэатра быў адзначаны ў намінацыі «Культура, мастацтва, духоўнае адраджэнне».

— Калі даведаўся, што мой сціплы ўклад у айчынную культуру быў так высока адзначаны, вельмі здзівіўся. Вядома, заўсёды прыемна нешта атрымліваць, — сказаў **Міхал КРАСНАБАЕЎ**, рэжысёр-пастаноў-

шчык Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа.

— Для мяне важна, што на цырымоніі «прагучыць» месца майго жыхарства — Полаччына. Званне лаўрэата — вялікая адказнасць, гонар і прафесійная радасць. У наступным годзе газеце «Полацкі веснік» спойніца 100 гадоў, — распавяла **Вольга ЧАСНАВІЦКАЯ**, кіраўнік газеты, гарадскога і раённага радыё.

Старшыня Віцебскага аблвыканкама **Мікалай ШАРСТНЁЎ** кожнага з лаўрэатаў асабіста павіншаваў на сцэне. Ён падкрэсліў, што няма праблемы вызначыць дастойных. А адзначыць трэба самых заслужаных.

— Ваш прыклад паказвае, які вялікі патэнцыял ёсць у кожнай сферы. На Віцебшчыне вельмі шмат разумных людзей, дасведчаных спецыялістаў. Калі мы будзем адзінымі, то справімся з любой праблемай, — звярнуўся да лаўрэатаў губернатар.

Аляксандр ПУКШАНСКІ,
pukshanski@zviazda.by

■ Будзьце пільнымі!

КЛЯШЧЫ ПРАЧНУЛІСЯ

У Брэсце зафіксаваны ўкусы

Калі летась па медыцынскую дапамогу пасля ўкусу кляшча жыхар Брэста звярнуўся апошні раз 30 снежня, то першы выпадак у гэтым годзе зафіксаваны 31 студзеня. Кляшч быў знойдзены на целе 8-гадовага хлопчыка, які вярнуўся з прагулкі. Даследаванне паказала, што насякомае было заражана лайм-барэліёзам. Таму дзіця пройдзе курс прафілактычнага лячэння.

Сітуацыю патлумачыла намеснік галоўнага дзяржаўнага санітарнага ўрача Брэста і Брэсцкага раёна **Югенія УТКІНА**:

— Эпідэміялагічная сітуацыя па клешчавых інфекцыях на тэрыторыі Брэста і раёна застаецца напружанай. Канец студзеня і пачатак лютага выдаліся анамальна цёплымі. Пры даследаванні спецыялістамі Брэсцкага занальнага цэнтра гігіены і эпідэміялогіі ў стацыянарным пункце назірання (далей — клешчавы стацыянар) ва ўрочышчы Красны двор ужо 4 лютага былі заўважаны актыўныя насякомыя. На адным кіламетры іх налічылі восем штук.

За мінулы год колькасць насякомых у клешчавым стацыянары вырасла ў 1,6 раза ў параўнанні з годам папярэднім. Перыяд актыўнасці кляшчоў летась склаў 301 дзень. У 2015-м, дарэчы, у абласным цэнтры быў зафіксаваны выпадак захворвання на клешчавы энцэфаліт. Кантакт з насякомым хворы звязваў з наведваннем лесу ў Бярозаўскім раёне. Лайм-барэліёзам захварэлі 22 брестаўчаніны. Трое з іх атрымалі ўкусы ў межах горада Брэста.

Югенія Уткіна яшчэ і яшчэ раз заклікала скарыстоўваць меры прафілактыкі. Пры наведванні лесу, дачнага ўчастка, нават на прагулку трэба выбіраць адзенне, якое максімальна закрывае цела. Важна не ігнараваць спецыяльныя сродкі — рэпеленты, імі трэба апрацоўваць не толькі адкрытыя часткі цела, але і салон, а таксама багажнікі машыны. Ну а калі кляшч усё ж прычліўся да цела, неабходна яго выдаліць і аднесці ў лабараторыю.

Святлана ЯСКЕВІЧ,
yackevich@zviazda.by

■ Задача на заўтра

ДЗЕЛЯ МІРНАГА НЕБА

Групоўка зенітна-ракетных войскаў папоўніцца чатырма дывізіёнамі «С-300»

Чацвёрты дывізіён зенітна-ракетнага комплексу «С-300» расійскай вытворчасці паступіць на ўзбраенне беларускай арміі ўжо ў сакавіку. Пра гэта паведаміў камандуючы Ваенна-паветранымі сіламі і войскамі супрацьпаветранай абароны генерал-маёр **Алег ДВІГАЛЕЎ**.

— Як адзначыў камандуючы, два з чатырох дывізіёнаў ужо прыбылі з Хабараўска ў Полацк, зараз ідзе іх размяшчэнне на пазіцыі. Трэці прымаем у Барысаве, чарговы чакаем у сакавіку з Нагінска. Групоўка зенітна-ракетных войскаў папоўніцца чатырма дывізіёнамі, якія прайшлі капітальны рамонт з гарантыяй да 5-7 гадоў. Ёсць добрая перспектыва.

Акрамя таго, сёлета на ўзбраенне нашай арміі паступіць чацвёртая батарэя зенітна-ракетнай сістэмы «Тор-М2». У межах удасканалення радыётэхнічных войскаў у Міністэрстве абароны прыступілі да актыўнай закупкі

расійскага комплексу «Праціўнік», які забяспечыць выяўленне па-

Фота Нэлей БУЖАК.

ветраных цэляў і выдачу інфармацыі па трох каардынатах — адпаведна палепшыцца і разведвальная, і баявая інфармацыя для агнявых падраздзяленняў. Для ВПС і войск СПА ў Беларусі закупляюцца радыёлакацыйныя станцыі «Раса» і «Усход».

— У межах удасканалення авіяцыйнага складніка мы працягваем закупку вучэбна-баявых самалётаў «Як-130» і да 2020 года разглядаем магчымасць набыцця знішчальніка «Су-30СМ» расійскай вытворчасці, — паведаміў **Алег ДВІГАЛЕЎ**. — Вучэбна-баявы самалёт «Як-130» і знішчальнік «Су-30СМ» дазваляць нам зменшыць колькасць узораў авіяцыйнай тэхнікі і палепшыць яе абслугоўванне.

Акрамя таго, нашы прадпрыемствы паспяхова ажыццяўляюць мадэрнізацыю тых узораў узбраення, якія ўжо ёсць. Таму тыя задачы, якія стаяць перад Аб'яднанай сістэмай супрацьпаветранай абароны і непасрэдна перад нашымі воінскімі разлікамі, — запэўніў генерал-маёр, — будуць выкананы, а асабовы склад забяспечыць мірнае неба над нашай краінай і мірную працу нашых грамадзян.

Вераніка КАНЮТА,
kanyuta@zviazda.by

■ Бітва інтэлектаў

Лабараторная праца — у «воблаку»

Каманда праграмістаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі рыхтуецца да чэмпіянату свету па праграмаванні

Рыхтуецца з дапамогай воблачных тэхналогій — ва ўніверсітэце адкрыўся першы інжынерна-адукацыйны цэнтр «БДУІР-Ніауеі». Ён стаў 38-й сумеснай лабараторыяй у БДУІР. Першая была адкрыта ў 2004 годзе, і з таго часу гэтая ВНУ пастаянна прыцягвае новых партнёраў да падрыхтоўкі спецыялістаў. Так, у верасні 2015 года быў адкрыты навукова-адукацыйны цэнтр «БДУІР-Prestigio», а ў 2014 годзе — сумесны з кампаніяй АТQ вучэбны цэнтр па падрыхтоўцы спецыялістаў па тэсціраванні праграмага забеспячэння.

Воблачнае рашэнне цэнтра «БДУІР-Ніауеі» дазваляе ствараць мноства віртуальных машын на базе віртуальнага кластара. Пры гэтым віртуальныя рабочыя столы лёгка адкрываюцца не толькі на стацыянарных камп'ютарах, але і на падключаных праз Wi-Fi ноўтбуках ці мабільных прыладах, у тым ліку і мабільных тэлефонах. Усяго ўстаноўлена 20 «тонкіх» кліентаў, якія замяняюць сістэмны блок і якім не патрабуецца замена запчастак. А гэта істотна эканоміць матэрыяльныя рэсурсы ўніверсітэта.

— Для правядзення заняткаў пад кожнага выкладчыка, які працуе ў цэнтры, ствараецца персанальная эталонная віртуальная машына са сваім камплектам праграмага забеспячэння. Перад пачаткам лабараторных работ робіцца кланіраванне віртуальнай ма-

шыны пад патрэбную колькасць студэнтаў. Па заканчэнні заняткаў усе клоны выдаляюцца. Гэта эканоміць месца на дыску, — тлумачыць **начальнік Цэнтра інфарматызацыі і інавацыйных распрацовак БДУІР Сяргей МІГАЛЕВІЧ**. — Таксама гэта рашэнне дазваляе не залежаць ад тыпу ўстаноўленай аперачыйнай сістэмы ў аўдыторыі і набору праграмага забеспячэння. А разгарнуць вучэбны клас можна ў любым месцы, дзе ёсць сетка (дома ці ў інтэрнаце), што павышае мабільнасць студэнтаў і якасць іх навучання.

— Стварэнне цэнтра і тэхналогій, якія будуць апрабаваны на яго базе, гэта толькі вяршыня айсберга, першы крок да распрацоўкі новых тэхналогій у арганізацыі адукацыйнага працэсу і ўзаемадзеянні выкладчыкаў і студэн-

таў, — падкрэслівае **першы намеснік міністра адукацыі Вадзім БОГУШ**. — Сучасны ўніверсітэт немагчыма ўявіць без інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій. Студэнты павінны мець шырокі доступ да інфармацыі і магчымасці для стасункаў з выкладчыкамі практычна з любога месца, дзе б яны ні знаходзіліся.

— Сёння мы гаворым пра тэма з'явы, як чацвёртая індустрыяльная рэвалюцыя, актыўна ўкараняем у наша жыццё рэчы, якія яшчэ некалькі гадоў таму здаваліся фантастыкай, — кажа **першы намеснік міністра сувязі і інфарматызацыі Дзмітрый ШАДКО**. — У гэтым годзе ў краіне будзе запушчаны ўнікальны Дата-цэнтр — рэспубліканская воблачная платформа. І я ўпэўнены, што спецыялісты, якіх рыхтуюць у БДУІР, стануць надзейнымі кадравым патэнцыялам краіны і нашай галіны. Не нафта, не золата, не нейкія іншыя рэсурсы, а толькі інтэлект і чалавечы патэнцыял будуць вызначаць будучыню Беларусі і ўсяго свету.

Надзея НІКАЛАЕВА,
nikalaeva@zviazda.by

■ Ну і ну!

ВЯЛІКАМУ КАХАННЮ — БелАЗ!

Адну з самых унікальных прапаноў, як правесці Дзень свята Валянціна, днём зрабіў беларускі вытворца кар'ерных самазвалаў. Завод запрашае набыць сертыфікат на рамантычную прагулку ў... кабіне 130-тоннага БелАЗа. Каштуе такое задавальненне 655 тысяч рублёў, за 10-хвілінную паездку па выпрабавальным палігоне разам з прафесійным кіроўцам.

— Прамысловы турызм мы пачалі развіваць з ліпеня мінулага году, — распавяла «Звяздзе» ў прэс-службе завода. — Якраз у рамках гэтай работы і была створана такая прапанова. Ужо нават былі людзі, якія скарысталіся паслугай, ва ўсіх застаюцца неверагодныя ўражанні. У асноўным замаўляюць паездку для сваіх хлопцаў дзяўчаты, бо гэта цікавы сюрпрыз, асабліва напярэдадні Дня абаронцаў Айчыны.

Рамантычны ваяж карыстаецца папулярнасцю: на 13 і 14 лютага графік ужо цалкам распісаны. Падарункавыя сертыфікаты дзейнічаюць да канца зімы. Але засмучае не трэба — арганізатары сцвярджаюць, што кожны, нават адзінока, аматар велікагрузных машын зможа пракаціцца на БелАЗе незалежна ад даты.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ,
lyskavets@zviazda.by

Кніжны вернісаж

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар.

Як падкрэсліў старшыня Камітэта па друку і ўзаемадзеянні са сродкамі масавай інфармацыі ўрада Санкт-Пецярбурга Сяргей СЕРАЗЛЕЕЎ, літаратура заўсёды з'яўлялася асновай усіх узаемаадносін, і вельмі важна, што яна — той інтэлектуальны прадукт, які і цяпер выходзіць найлепшым якасці ў падрастаючага пакалення. «Мы сустракаемся з калегамі з розных краін, але тут сціраюцца ўсе межы, якія існуюць на карце свету, — лічыць Сяргей Серазлееў. — Дзякуючы выставе, мы атрымліваем самае галоўнае — магчымасць зносіць кнігавыдаўца з чытачом».

Па словах першага намесніка старшыні Выканаўчага камітэта — Выканаўчага сакратара СНД Уладзіміра ГАРКУНА, можна толькі радавацца таму, што ўжо каторы раз мы маем магчымасць сустракацца падчас кніжнага форуму, бачыць літаратурныя дасягненні сваіх калегаў і казаць аб тым, што кніга заўсёды будзе запатрабавана сярод чытачоў.

Кожны год па традыцыі выбіраецца ганаровы госьць кніжнай выставы. Сёлета гэтага пачэснага звання ўда-

стоілася Арменія, якая ўдзельнічае ў кніжным кірмашы ўжо дзясяты год.

— Супрацоўніцтва ў галіне кнігавыдавецтва, літаратурнага перакладу і кнігаабмену з'яўляецца адным з галоўных складнікаў армяна-беларускага культурнага супрацоўніцтва, — расказаў намеснік міністра культуры Арменіі Артур ПАГАСЯН. — Пастаянны кнігаабмен, які ажыццяўляецца паміж дзвюма бібліятэкамі, садзейнічае папаўненню фондаў. Вядзецца пастаянная работа па перакладзе твораў беларускіх і армянскіх аўтараў. Нам вельмі прыемна, што развіццё армяна-беларускіх сувязяў адзначана асабліва ўвагай.

Яркім падсярджэннем гэтаму з'яўляецца ўзнагароджанне ў мінулым годзе старшыні Саюза пісьменнікаў Арменіі Эдварда Мілітаняна ордэнам Францыска Скарыны. Спадар Эдвард, які, дарэчы, з'яўляецца і членам Саюза пісьменнікаў Беларусі, паказаў кнігі беларускіх аўтараў, выдзеныя ў апошні час у Арменіі. У павільёне прадстаўлена 200 найменшых кніг — гэта мастацкая, гісторыка-культурная, навукова-папулярная, дзіцячая і перакладная літаратура, а таксама выдзеныя ў апошнія два гады кнігі аб генацыдзе армян як на

армянскай, так і на іншых мовах. Таксама тут можна ўбачыць першую армянскую Біблію, надрукаваную яшчэ ў 1668 годзе ў Амстэрдаме. Выданне ўключана ў спіс знамянальных дат і памятных падзей ЮНЕСКА.

Шырокая культурная праграма — больш чым 200 праектаў, сустрэч, прэзентацый, семінараў і «круглых сталоў» — традыцыйна аб'яднала аматараў літаратурнай творчасці. Ужо ў першы дзень выставы адбыліся сустрэчы з вядомымі беларускімі і замежнымі пісьменнікамі. Прадстаўляючы свае кніжныя дасягненні, літаратары сучаснасці з задавальненнем дзяліліся сакрэтамі творчага майстэрства і гісторыяй напісання канкрэтных твораў.

На думку старшыні Саюза пісьменнікаў Беларусі Мікалая ЧАРГІНЕЦА, перад пісьменнікамі стаіць вялікая важнасць задача — дамагчыся таго, каб на змену дыктату сілы прыйшоў дыктат слова, і тады людзі будуць лепш чуць адзін аднаго, якой бы прафесіяй яны не займаліся.

Ужо адразу пасля адкрыцця на выставе-кірмашы завярвала сапраўднае свята кнігі. На розных пляцоўках адбыліся прэзентацыі буйных праектаў апошняга часу.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА

Удзельнікамі канцэрта-прэзентацыі выдавецкага праекта «Уладзімір Мулявін. Сэрцам і думамі» (выдавецтва «Мастацкая літаратура»), удастоенага найвышэйшай узнагароды 55-га Нацыянальнага конкурсу «Мастацтва кнігі», сталі Ігар Лучанок, Эдуард Ханок, Міхаіл Фінберг і іншыя выбітныя дзеячы мастацтва. Вялікую цікавасць у наведвальнікаў выклікала прэзентацыя кнігі лаўрэатаў прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «За духоўнае адраджэнне» Анатоля Шаркова і Алены Харашэвіч «Жыць і помніць», якая выйшла ў Выдавецкім доме «Звезда». Адбыліся мерапры-

емствы і для самых маленькіх чытачоў. Школьнікі не толькі пазнаёміліся з кніжнай прадукцыяй, а і паўдзельнічалі ў гульнях-віктарынах.

Несумненна, міжнародны кніжны форум стаў знакавай падзеяй, якая адкрыла выставачны календар гэтага года, аб'яўленага ў нашай краіне Годом культуры. Акунцуца ў гэты кніжны вернісаж — прымальна абсалютна бясплатна — можна па 14 лютага ўключна. Адміністрацыйны будынак па адрасе праспект Пераможцаў, 14 какае сваіх наведвальнікаў, а кнігі — сваіх чытачоў.

Вераніка КАНЮТА.
kanyuta@vziazda.by

АГУЛЬНЫЯ ПОШУКІ ДУХОЎНЫХ АРЫЕНЦІРАЎ

Адным з ключавых мерапрыемстваў II Міжнароднага сімпозіума літаратараў «Пісьменнік і час: пераемнасць і традыцыя» стаў «круглы стол» у Саюзе пісьменнікаў Беларусі, за якім сабраліся айчыннымі і замежнымі празаікамі, паэты, публіцысты, літаратурныя крытыкі.

Адкрываючы гэтую знакавую сустрэчу, старшыня СП Беларусі Мікалай ЧАРГІНЕЦ расказаў і пра здабыткі беларускіх твораў, і пра іх памкненні праз мастацкае слова шырока прэзентаваць Беларусь у свеце. Сацыяльныя, грамадскія, палітычныя прыярытэты развіцця краіны — аснова ў пошуку духоўных арыенціраў у творах самых розных жанраў. Вакोल гэтага і ішла дыскусія калегаў, якія, несумненна, знайшлі агульную мову, якія імкнуліся яшчэ болей трымаць зрабіць масты дружбы, добрасуседства. І ўсе былі перакананы ў тым, што адлегласці тут не перашкода.

У літаратурным пабрацімстве, якое і спрыяе таму, што ў Мінск штогод на лютаўскую кніжную выставу-кірмаш прыежджаюць пісьменнікі з розных куткоў свету, шмат станоўчага. Яно дапамагае і свет бачыць, і беларускую літаратуру актыўна прэзентаваць, тым самым расказаваючы пра Беларусь і беларусаў.

Сваімі ўражаннямі пасля «круглага стала» падзяліўся лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусі, вядомы паэт і перакладчык Мікола МЯТЛІЦКІ:

— Узвысіць свой голас у абарону чалавечнасці. Менавіта такой дамінуючай думкай сталі для мяне асабіста адметнымі «круглы стол» і сімпозіум «Пісьменнік і час». Нашу краіну наведалі прадстаўнікі розных літаратурных свету, каб выказаць асабістае захапленне міралюбівай палітыкай і мудрасцю народа, якому выпала ў нядаўнім мінулым перажыць самую жорсткія выпрабаванні, запламіцьшы цаною жыцця кожнага трэцяга жыхара за цвёрды грунт пад нагамі і мірнае неба над галавой. Мне асабіста прыемна было слухаць развагі пра сённяшні свет і становішча чалавека ў ім нядаўняга пасла Славакіі ў Беларусі, вядомага пісьменніка Мар'яна Сарваткі, прадстаўніка Малдова паэта Юрыя Іванова, вядомага расійскага публіцыста Аляксандра Казінцава, даследчыцы казахскай літаратуры, нашай зямлячкі Святланы Ананьевай, маладога рускага паэта Васіля Папова. А наперадзе яшчэ многа мерапрыемстваў самага рознага кшталту, дзе напоўніцу раскрыецца душа кожнага нашага гасця, прагучаць трапяткія радкі вершаў і ўсхваляваныя развагі, непакой пра цябе, наша агульная зямля.

Беларускім зместам, як старонкі Скарынавых першадрукаў, пастукаецца ў кожнае пісьменніцкае сэрца наша свая гісторыя і наша стваральная, жыццелюбівая сучаснасць. Сягоння, каб утрымаць свет у духоўнай раўнавазе, нам, пісьменнікам, патрэбна зрабіць усё належнае дзеля таго, каб гуманістычны сэнс чалавечага існавання на зямлі з дня ў дзень пашыраў свае межы, дабрыня і спагада не пакідалі людзей раўнадушнымі, а інтэлектуальная чалавечая моц рабіла ўсіх нас адказнымі за зробленыя ўчынкi — і нас, людзей, і нашы дзяржавы. Слухаючы сваіх калегаў-пісьменнікаў, я асабіста паверыў: чулае, мудрае слова творцы яшчэ здатнае супрацьстаяць тым глабальным пагрозам, якія штурхаюць нашу чалавечую супольнасць да вар'яцтва і самагубства.

А вось што адзначала кандыдат філалагічных навук Святлана АНАНЬЕВА, якая прыехала ў Беларусь з Казахстана:

— Сучаснае беларуска-казахскае літаратурнае супрацоўніцтва напаяўняецца канкрэтыкай. Казахстан і казахская літаратура ўваходзяць у лёс беларусаў. Гэта ўжо традыцыя — публікацыя перакладаў казахскіх пісьменнікаў ад Абая да Нурлана Аразаліна і Галыма Жайлыбая на беларускай мове. У творчасці сучасных беларускіх пісьменнікаў — урокі дабрыні і спагады, чалавечнасці і мудрасці, высокай духоўнасці. Несумненна, знакавай падзеяй для сучаснага сусветнага літаратурнага працэсу з'яўляецца прысуджэнне Нобелеўскай прэміі беларускай пісьменніцы Святлане Алексеевіч. Гэта не толькі ўключае дасягненні беларускай літаратуры ў сусветны літаратурны працэс, але і надзвычай важна для ўсіх краін СНД. Нацыянальным пазтам і празаікам ёсць да чаго імкнуцца. Менавіта літаратура важная для прасоўвання іміджа краіны. Беларусь дэманструе ўнікальны вопыт выхаду сваёй нацыянальнай літаратуры, культуры ў шырокі свет праз умацоўванне сувязяў з краінамі Еўропы і Азіі, узбагачае нашы літаратурныя сувязі на сучасным этапе развіцця грамадства.

Міжнародны сімпозіум «Пісьменнік і час: пераемнасць і традыцыя» працягваецца. Сёння літаратары з 15 краін свету збяруцца на пленарнае пасяджэнне.

Сяргей ШЫЧКО.

Фота Сяргея ШЫЧКА

МАЛАДЫЯ ПІСЬМЕННІКІ: ШЛЯХ ДА ЧЫТАЧА

Аб'яўлены конкурс

«Мы — будучыня літаратуры»

Гэтая падзея стала адным з асноўных акцэнтаў семінара маладых літаратараў Беларусі і Расіі, што прайшоў учора ў межах II Міжнароднага сімпозіума «Пісьменнік і час: пераемнасць у літаратуры». Арганізатары конкурсу — Міністэрства інфармацыі краіны, Выдавецкі дом «Звезда», выдавецтва «Мастацкая літаратура».

Прыняць удзел у гэтым творчым спаборніцтве могуць аўтары ва ўзросце да 30 гадоў.

Празаічныя тэксты, невялікія па аб'ёме, напісаныя ў жанрах апавядання, нарыса, навелы, эсэ на беларускай ці рускай мовах, будуць прымацца на конкурс з 1 сакавіка да 30 кастрычніка 2016 года (палажэнне аб ім хутка з'явіцца ў друку).

Дзясятку пераможцаў, чые творы пабачаць свет на старонках адмысловага зборніка ці літаратурна-мастацкай перыёдыкі, экспертны савет назаве роўна праз год — падчас наступнай Мінскай міжнароднай кніжнай выставы-кірмашу.

Думаецца, што конкурс «Мы — будучыня літаратуры», а таксама ўдзел у семінары літаратараў — выдатная магчымасць для маладых твораў заявіць пра сябе, пазнаёміцца з калегамі і атрымаць парады ад вопытных пісьменнікаў. Гаворачы пра мэты новага конкурсу, першы намеснік міністра інфармацыі Беларусі Ігар ЛУЦКІ падкрэсліў, што малады ўзрост — яшчэ не падстава для сціпласці і не перашкода на шляху да шырокага прызнання. Як прыклад — творчы лёс пісьменніка Міхаіла Шолахава, які першыя тамы сваёй знакамітай эпопеі «Ціхі Дон» апублікаваў ужо ў 23 гады. І хоць сёння папулярнасць мастацкай літаратуры невялікая, гэта не змяншае ролі пісьменніка ў гісторыі. Варта працаваць так, каб да слова творцы прыслухоўвалася грамадства, а на выдатных раманнах і апавесцях выходзілі новыя пакаленні.

Пра важнасць працы з маладымі аўтарамі распавёў і старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі Мікалай ЧАРГІНЕЦ. Дарэчы, летась сябрамі саюза сталі 11 маладых твораў, і на думку Мікалая Іва-

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА

навіча, саюзу сёння варта арыентавацца менавіта на іх творчыя здабыткі, перабадоўвацца з улікам новага мыслення і актуальных тэндэнцый у літаратуры. Гэтыя аўтары ўжо маюць мноства публікацый, праводзяць сустрэчы з чытачамі, іх творы выдаюцца і ў адмысловай кніжнай серыі «Мая першая кніга».

А самім маладым аўтарам, цікава, патрэбна ўдзельнічаць у семінары літаратараў і творчым конкурсе? На думку ўдзельніцы семінара, празаіка Алены ТУЛУШАВАЙ з Расіі, супраца са старэйшымі калегамі, абмеркаванне з імі твораў — адзін з самых перспектывных спосабаў заявіць пра сябе, «дастукацца» да чытача праз публікацыі ў літаратурна-мастацкай перыёдыцы. У гэтым маладым расійскім аўтарам сёння дапамагае вопытны празаік, намеснік галоўнага рэдактара часопіса «Наш сучасны» Аляксандр КАЗІНЦАЎ. Пачаткоўцам вельмі цяжка знайсці сваю аўдыторыю і пры гэтым не стаць выхаванцам публікі, не схіліцца да белетрыстыкі нізкага гатунку. Публікацыя ў інтэрнэце, дзе і так змешчана мноства тэкстаў рознага ўзроўню, — не выйсце, а вялікая папулярнасць сацыяльных сетак, дзе людзі пішуць па некалькі радкоў амаль кожны дзень, не спрыяе крышталізацыі таленту: даводзіцца рабіць выбар на карысць факта, а не прыгожых апісанняў, вобразнасці, як мяркуе Алена.

Так, конкурсу для маладых літаратараў «Мы — будучыня літаратуры» дадзены старт. Пройдзе год — і чытачы даведваюцца прынамсі пра дзясятку новых таленавітых аўтараў, а самі творцы пабачаць сваіх калегаў, побач з якімі ім працаваць у літаратуры не адно дзесяцігоддзе — сачыць за поспехамі і спаборнічаць.

Марына ВЕСЯЛУХА.

21 РАЗ... ВЕРАБЕЙ

Каля нашага пад'езда вельмі шмат бяздомных катоў. На днях, калі вярталася дадому, выпадкова пачула, як хлопчык гадоў чатырох усклікнуў: «Ой, тата, паглядзі, колькі коцікаў! Іх трэба пакарміць!» Які цудоўны хлопчык! — парадавалася. Вось, думаю, зараз той тата дастане з пакунка, што трымае ў руках, кавалак каўбасы ці хлеба і падтрымае светлы парыві свайго сына. ...Але мужчына прамаўчаў. Больш за тое, калі адзін з тых паласацікаў пачаў церціся аб яго нагу, адштурхнуў яго з такой злосцю...

Улетку каля запарка (там баявец час шмат маладых сем'яў) нярэдка даводзілася бачыць, як бацькі выходзяць сваіх капрызных малых. І кожны раз я чамусьці адразу ўзгадвала сябе... Як уцякала па канаве ў чырвонай сукенцы да суседкі цёці Клары, якая дазваляла мне ўсё і катала на сваім УАЗіку. І як потым бегла назад, аж пяты блішчэлі, бо ззаду з дубцом даганяў тата. Часам мне, вядома, добра перападала тым дубцом, але, як правіла, удавалася ўцячы і перачакаць буру ў надзейных схованках: пад ложкамі ці за шафай...

З таго часу прайшло гадоў 25. І вось нядаўна я атрымала кухталю... ад маленькага сына сяброўкі. «Ну, ён у нас такі, — толькі развёў рукамі яго тата. — Калі штосьці не па ягонаму, можа і ўдарыць...» «Ды нічога, — аджартавалася я, — буду ведаць цяпер, як чапаць чужыя цацкі...»

«Адкуль у такога маленькага столькі злосці? — не пакідала мяне думка па дарозе дадому. — Адкуль ён наогул ведае, што можна ўдарыць? Можа, гэта ў нас закладзена на генетычным узроўні?.. Мы ж таксама ў дзяцінстве біліся з сястрой, калі нешта не маглі падзяліць». А потым згадала, як тая сяброўка абразала сыну пазногці. Той плакаў, вырываўся, істэрыў. У нейкі момант яна не вытрывала і з такой жа злосцю, што я дагэтуль бачыла ў вачах яе сына, ударыла малога...

Не сакрэт, што чалавек, які падымае руку на іншага, тым самым прызнае сваю слабасць. Вядома ж, прасцей паддацца эмоцыям, чым набрацца цяперня і паспрабаваць растлумачыць, пашукаць падыход. Але пасля не трэба здзіўляцца, што ваш сын штурхне нагой бяздомнага ката ці, не дай Бог, ударыць сваю жонку або маці...

Як гэта ні парадаксальна, людзі, як правіла, зрываюць злосць не на калегах па працы, не на мінаках на вуліцы, а на самых блізкіх людзях: бацьках, мужу, жонцы, дзецях... Я не выключэнне.

Неяк натрапіла на YouTube на кранальны ролик пра любоў і цяпленне. Сядзяць на лавачцы сын са старэнькім татам.

— Што гэта? — пытаецца дзядуля.

— Верабей.

— Што гэта? — паўтарае ён праз колькі секунд.

— Тата, я ж толькі што сказаў. Гэта верабей.

— Што гэта?

— Гэта верабей, тата, верабей!

В-е-р-а-б-е-й! — перайшоў на крык сын.

— Што гэта?

— Чаму ты ўвесь час пытаешся? Колькі я табе магу казаць, што гэта верабей! Ты не можаш гэтага запомніць?

Дзядуля падняўся і пайшоў у бок дома. Праз некалькі хвілін вярнуўся з пажайцелым сшыткам, спісаным дробным почыркам: «Чытай. Услых».

— Сёння я са сваім трохгадовым сынам гуляў у парку, і перад намі сеў верабей. Мой сын спытаў мяне 21 раз: «Што гэта?» Я адказаў 21 раз, што гэта верабей. Я абдымаў яго кожны раз, а ён пытаўся ў мяне зноў і зноў. І я зусім не злаваўся на свайго маленькага любімага хлопчыка...

Калі вы чарговы раз выйдзеце з сябе, паглядзіце гэты ролик. Дапамагае! І часцей абдымайце сваіх блізкіх!

Надзея ДРЫЛА.

■ Тыя, хто побач

Аляксандр ЖДАНОВІЧ:

«НА «КАЛЫХАНЦЫ» ВЫРАСЛА ЦЭЛАЕ ПАКАЛЕННЕ»

Амаль дваццаць гадоў
Аляксандр Ждановіч
быў вядучым «Калыханкі»

«Вы ж ведаеце, што я ўжо не вядучы «Калыханкі», — такімі словамі сустракае мяне акцёр Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя М. Горкага, болей вядомы беларусам як «Маляваніч». Мы, канешне, ведаем пра гэта. Але што зробіш, калі аднойчы створаны вобраз аказаўся настолькі ўдалым, што дагэтуль людзі спыняюць акцёра на вуліцы і просяць даць аўтограф?»

Аднак удзел у «Калыханцы» — толькі адна частка жыцця Аляксандра Ждановіча. Сёння ён акцёр, які ў свой час сыграў Калігулу, Жэронта, Гільдэнстэрна з «Гамлета» і быў бы не супраць адчуць сябе на сцэне адным з герояў твораў Фёдара Дастаеўскага. Цяпер шмат часу спадара Аляксандра сыходзіць на Свята-Елісавецкі манастыр, у якім ён вядзе творча-тэатральныя заняткі ў нядзельнай школе і таксама займаецца з дзецьмі з асаблівасцямі ў развіцці. На свой пяцідзесяцігадовы юбілей на сцэне рускага тэатра ён паставіў з выхаванцамі спектакль «Маленькі прынц». А яшчэ Аляксандр Ждановіч спрабаваў маляваць іконы...

— У дзень юбілею Уладзіміра Мулявіна ў рускім тэатры паказвалі «Песняра». Была прыемна здзіўлена, пабачыўшы вас у ролі Янкі Купалы. Вы вельмі падобныя! Атаясамліваеце сябе з ім?

— Яшчэ ў дзяцінстве мне падавалася, што ў нас ёсць нейкае знешняе падабенства. Магчыма, таму пастаноўшчык — Валянціна Еранькова — дала гэтую ролю. Іграць Купалу мне даспадобы, нягледзячы на тое, што гэта не столькі псіхалагічная роля, колькі хутчэй пэўны сімвалічны вобраз.

(Заканчэнне на 4-й стар. «СГ».)

■ Святло ў акне

АСАБЛІВЫ ПАДАРУНАК...

на дзень народзінаў атрымала Маргарыта Галіноўская

— Наш Стасік усе літары забыўся. Другі клас, а ён чытаць не можа, — пачала пра надзённае шматдзетная маці. — Ездзілі сёння ў цэнтр карэкцыйнага развіцця на дыягностыку. Але ж там казалі: кемлівы хлопчык, нагоніць усё, калі не будзе ленавацца.

— А ён у вас даўно? — удакладняю я.

— Чатыры месяцы жыў, а потым яго цыганы забралі. Маці Стаса — беларуска — пазбаўлена бацькоўскіх правоў. Бацька-цыган памёр. Цётка над ім апеку аформіла, але ж захварэла, і хлопчык зноў да нас вярнуўся. Вось зараз «змагаемся», а ён жа спрытны такі і на язык востры. Усяго 7 гадоў, а размаўляе, як дарослы.

Гэта не толькі любоў...

Маргарыта Юр'еўна — маці-выхавальніца Жодзінскага дзіцячага дома сямейнага тыпу — запрасіла мяне ў госці. Двухпавярховы катэдж, па-сучаснаму адноўлены ганак. Праходжу праз вітальню. Ого! Колькі абутку!

(Заканчэнне на 3-й стар. «СГ».)

«Наша мама — Жанчына года».

■ Приватнае жыццё

ШЛЮБ — ГЭТА САМААБМЕЖАВАННЕ І АБАВЯЗКІ

І няважна, зарэгістраваны ён ці не

Закахаліся — ажаніліся — з'ехаліся. Так мусіць выглядаць традыцыйная схема адносін. Прынамсі, такі варыянт выклікае менш пытанняў у навакольных і быццам бы гарантуе пары шчаслівае сумеснае жыццё. Стасункі ж тых, хто выбірае грамадзянскі шлюб, ставяць пад сумненне. Асабліва любяць папужаць жанчын: калі што, застанешся ні з чым! Гэта ў тэорыі, якую прапануюць нам форумі і сваякі. А на самай справе? Пра адказнасць у грамадзянскім шлюбе, веру ў сілу пячаткі ЗАГС і каханне, мацнейшае за побыт, мы пагаварылі з сямейным псіхолагам Паўлам ЗЫГМАНТОВІЧАМ.

— *Сітуацыя, калі пара з'езджаецца, але не афармляе свае адносіны афіцыйна, звычайна больш апасенняў выклікае ў бацькоў. Яны думаюць, што гэта ўсё несур'ёзна.*

— Любое сумеснае пражыванне з вядзеннем агульнай гаспадаркі (калі ў людзей адзін халадзільнік і больш-менш агульны бюджэт) — гэта ўжо шлюб. Зарэгістраваны ён у ЗАГСе ці не — няважна. Людзям жа старэйшага пакалення такое сумеснае пражыванне проста нязвыклае. Сужыццё шырока стала развівацца апошняга гадоў 15-20.

Статыстыка паказвае, што часцяком няма ніякіх сур'ёзных намераў і ў тых, хто ідзе ў ЗАГС. У сэнсе, што 50 працэнтаў шлюбаў распадаюцца, а пік разводаў прыпадае на першыя чатыры гады. Так што калі штамп у пашпарце і мае нейкі ўплыў, то не надта моцны.

— *Часта сужыццё называюць «рэпетыцыйнай шлюбам». Маўляў, паглядзім, што будзе ў быце. А як жа каханне? Яно ж павінна быць мацнейшым за побытавыя цяжкасці.*

— Калі людзі прыкладаюць сур'ёзныя намаганні, каб жыць у гармоніі, яны пераадолеюць побыт. А калі чакаюць, што прыйдзе нейкае каханне і штосьці з ім зробіць, нічога не атрымаецца. Гэты погляд найўны, бо мы займаем пасіўную пазіцыю і пачынаем разлічваць, што ўсё само зладзіцца. Як калі б чалавек хацеў пахуздзец, і нічога для гэтага не рабіў. Каханне — гэта вогнішча. Вогнішча само не тухне, у яго проста перастаюць падкідваць дровы. А некаторыя думаюць, што каханне падобна да яхты, дзе ёсць матор, каманда, і дастаткова толькі сесці ў яе. Але так не адбываецца — гэта вёсельная лодка, у якой трэба грэбці.

— *На жаночых форумах любяць скардзіцца, што сужыццё «без пячаткі» вы-*

гадна толькі мужчыне. Бо ён атрымлівае і палюбоўніцу, і хатнюю прыслужніцу адначасова.

— А ці праўда, што калі ён з вамі ажэніцца, сітуацыя зменіцца радыкальна? Жанчына звычайна думае: калі штосьці здарыцца, ён мяне кіне. І вызначае для сябе, што ў афіцыйным шлюбе такога не будзе. Але статыстыка кажа пра зваротнае. Напрыклад, калі ў жанчыны нараджаецца дзіця з інваліднасцю, яна ў большасці выпадкаў застаецца адна. Дзяўчаты затуманьваюць сабе галаву ілюзіямі. І потым, выходзячы замуж, бачаць, што нічога не змянілася, і расчароўваюцца. Ініцыятарамі разводаў, як правіла, становяцца жанчыны.

Калі б кожную пару, якая падала заяву ў ЗАГС, абавязвалі прайсці курс па сужэнскіх адносінах і здаць залік, я ўпэўнены, што разводаў было б менш.

Штамп у пашпарце падобны да магічнага рытуалу. Але няма чароўнай магіі. Ёсць праца, высілкі, розум. Людзі хочуць нейкіх гарантый, што ўсё будзе добра. А такіх гарантый няма.

— *Большасць жанчын, што жывуць у грамадзянскіх шлюбах, лічаць сябе жонкамі. Мужчыны наадварот: пакідаюць за сабой статус халасцяка. Ці не вядзе гэта да напружанасці ў адносінах?*

— Тут, на мой погляд, жаночая пазіцыя бліжэй да рэальнасці. Як я ўжо казаў, любое сумеснае пражыванне — гэта шлюб. Таму будзь ласкавы, называй выбранніцу жонкай. Канфлікты магчымыя, але іх можна лёгка згладзіць. Самы прасты спосаб — набыць парсёнкі (нават не ставячы штамп у паш-

парце). Гэта паказчык статусу. Навошта напружваць сябе і тую жанчыну, з якой жывеш, перспектывай разысціся? Пачаўшы жыць з іншым чалавекам, мы абавязаны нека ўвязаць свае паводзіны з ім. У інтэрнаце чалавек жа не будзе слухаць гучную музыку ў тры гадзіны ночы? Людзі, калі ў шлюб уступаюць, часта гэтага не разумеюць. Асабліва мужчыны. «І што, я не магу цяпер фліртаваць у паведамленнях з іншымі жанчынамі?» Калі ты ведаеш, што робіш гэтым балюча, знайдзі ў сабе сілы так не рабіць. Любоўныя стасункі маюць на ўвазе пэўнае самаабмежаванне. Без адчування, што я прыношу ахвяру.

— *Якія мінусы ў незарэгістраванага саюза?*

— Аб'ектыўны мінус адзін — недастатковая юрыдычная абароненасць. І гэта адна з прычын, чаму я выступаю за афіцыйны шлюб. Хаця і ў іх абароненасць спецыфічная. З кім пасля разводу застаюцца дзеці? Часцей з маці. Ці заўсёды гэта справядліва? Не. У студэнцтве падпрацоўваў вартаўніком у дзіцячым садку. Там дзейнічала кругласутачная група: малыя «здавалі» на 3-5 дзён. І была адна разведзеная жанчына, якая магла не забраць дзіця ў пятніцу. Тады тэлефанавалі бацьку, і ён заўсёды прыязджаў. У мяне пытанне: чаму пры ўсім гэтым дзіця пакінулі маці? Тата ў дадзенай сітуацыі аказаўся неабароненым. Таму казаць, што ў афіцыйным шлюбе (ці пасля яго) усё гладка, не прыходзіцца. Усе астатнія мінусы суб'ектыўныя.

— *Ці можна вызначыць пэўны тэрмін, пасля якога сужыццё дакладна не перарасце ў афіцыйна аформлены шлюб?*

— Не. Былі спробы даказаць, што нейкі перыяд ёсць, але безвынікова. Мы можам казаць, што калі за тры гады сужыцця шлюб не адбыўся, то ён хутчэй за ўсё не адбудзецца. Але хутчэй за ўсё не значыць заўсёды.

Штамп у пашпарце падобны да магічнага рытуалу. Але няма чароўнай магіі. Ёсць праца, высілкі, розум. Людзі хочуць нейкіх гарантый, што ўсё будзе добра. А такіх гарантый няма.

— *А колькі часу варта даць сабе, перш чым бегчы ў ЗАГС, каб упэўніцца, што гэта сапраўды каханне?*

— Тут якраз усё проста. Тры гады ад звязвання рамантычных адносін. Чаму так? Першы год-паўгода, як правіла, усё вельмі добра. Ідзе працэс ідэалізацыі партнёра. Усё, што ён робіць, здаецца мілым, колькасць сутычак і недамовак невялікая. На другі і трэці год канфліктаў больш, але яшчэ застаецца інерцыя першага года. Калі мы гэты перыяд пераадолелі, то ў нас вельмі вялікія шанцы (не гарантыя) перажыць і ўсе астатнія. Значыць навучыліся нека дамаўляцца. Нельга супасці — можна знайсці чалавека, з якім «суналадзіцца». А гэта актыўны працэс.

— *А што да тых, хто вырашае з'ехацца толькі пасля шлюбу?*

— Традыцыйна быў такі шлях, і ў ім ёсць свой шарм. Праблема, па вялікім рахунку, у тым, што людзі не ўмеюць жыць разам. Яно проста не навучаны. Цікава, дарэчы, было б паглядзець статыстыку «інтэрнатных» людзей ці тых, хто рос у вялікіх сем'ях на маленькіх плошчах. Яны вымушаны былі ўжывацца. Калі б кожную пару, якая падала заяву ў ЗАГС, абавязвалі прайсці курс па сужэнскіх адносінах і здаць залік, я ўпэўнены, што разводаў было б менш.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.
lubneuskaya@vziazda.by

ЛЮДЗЕЙ ЗЛУЧАЕ НЕ ШТАМП У ПАШПАРЦЕ

«А што скажуць суседзі, а што падумаюць сваякі, а што нам адказваць людзям?» Такія пытанні пасыпаліся на нас з цяпер ужо маім мужам з таго самага першага дня, калі мы пасля года сустрэч прынялі рашэнне жыць разам.

Як ні дзіўна, але аргументамі на карысць законнага шлюбу выступалі часам камічныя для мяне прыклады бацькоў. «Вось нажываце вы разам маёмасць, а ў адзін дзень ён выставіць цябе за дзверы, і ты застанешся ні з чым, таму што ў цябе няма ніякіх правоў» ці «Вось разыдзецца вы, і як потым будзе ката дзяліць?»

Усе хацелі даказаць нашага каханню ў выглядзе парсёнкаў на безыменных пальцах і статурай «мужа» і «жонкі». Чамусьці пра іншыя доказы забывалі. Што мой каханы заўсёды цікавіцца, як прайшоў мой дзень і як я сябе адчуваю, заўсёды сустракае пасля вячэрняй трэніроўкі і вылучае з кожнай сітуацыі. Што мы смяёмся з адных жартаў, імкнёмся разам развівацца і вельмі сумуем, калі не бачымся суткі. Я стамілася ўсім тлумачыць, што гатую сьняданкі і вячэры не таму, што гэта «жаночая доля», а таму, што мне хочацца, каб майму мужчыну было прыемна. А прыбіраю хату — таму што хачу ўтульнасці для нас абодвух. Не, усё гэта, як аказалася, не мела аніякага значэння — патрэбен штамп.

Штамп з'явіўся. Не таму, што на гэтым настаялі бацькі. А таму, што мы «прыйшлі» да гэтага самастойна. І я рада, што мы спачатку ўбачылі адно аднаго ў побыце, павучыліся распараджацца бюджэтам і... выхоўваць ката. Мне даводзілася сустракацца з парамі, якія ажаніліся пасля года, а то і паўгода хаджэнняў «пад ручку». І нярэдка гэта незадаволеныя людзі, якія вечна скардзяцца і крычаць адзін на аднаго. Людзі, якіх злучае толькі звычайка і нежаданне штосьці мяняць. Многія з іх кажуць, што выйшлі не за таго (не за тую), вінавацяць чалавека ў сваім зламаным лёсе. Бо сапраўды, шлюб — гэта на ўсё жыццё. А выбар таго, з кім ты хочаш купляць шпалеры ў кватэру, падарожнічаць, выхоўваць дзяцей і, урэшце, састарэцца, не робіцца на падставе адной толькі закаханасці і рамантычных спатканняў. Гэта вельмі сур'ёзны выбар, для якога трэба зведаць чалавека як мага лепш.

Пасля вяселля нашы з мужам адносіны не змяніліся. Ён, як і раней, клапоціцца пра мяне, я — пра яго. Пра штамп у пашпарце мы нярэдка забываем, таму што лічым, што людзей мужам і жонкай аб'яўляюць не рэгістратары ЗАГСа. Нехта звывш злучае два лёсы, прычым так, што людзі без урачыстых цырымоній ведаюць, што разам яны ў горы і ў радасці, у хваробе і здароўі... і нават смерць не разлучыць іх.

Юлія КУЛІК, г. Ашмяны.

шаваць галаву сям'і з юбілеем. Адазвалася яго жонка, з якой мы на доўгі час «згубіліся». Вядома ж, цікава было даведацца, як жыццё, як справы ў дзяцей, чым займаюцца ўнукі. Усё быццам добра, адказвае. І муж яшчэ працуе, і дачка на высокай пасадзе, дзе яе паважаюць і цэняць, і ўнучка ў Маскве вучыцца ў прэстыжным інстытуце, прапрацоўвае цікавую тэму для абароны навуковай дысертацыі... Толькі адно трывожыць: сышла Воля з маскоўскім хлопцам, сваім сакурнікам, жывуць у яго кватэры ўжо паўтара года, але... не распісваюцца. Скажаць, што маёй прыяцельцы гэта не падабаецца — не сказаць нічога. Яна ў паніцы. І хто б ёй што ні гаварыў, якія б ні прыводзілі прыклады — маўляў, многія так жывуць, і ўсё добра — яна гэтага не прымае.

З сумам слухаю размовы пра «свабоднае каханне». Што б там ні казалі, а з'ява гэта аптымізму не надае, бо выгадная яна толькі мужчынам. Нават калі жанчына запэўнівае, што яе задавальняюць такія адносіны — хутчэй крывіць душой. Бо для нас, жанчын, важней за ўсё

«СВАБОДНЫЯ АДНОСІНЫ» ПРЫДУМАЛІ МУЖЧЫНЫ...

стабільнасць. Але каб утрымаць каханага побач, многія гатовы згадзіцца і на сумеснае пражыванне без якіх-небудзь абавязальстваў з боку мужчыны. А гэта і ёсць грамадзянскі шлюб.

Насамрэч, мужчыны схіляюць да гэтага жанчын толькі таму, што не хочуць несці ніякай адказнасці. Той, хто ўступае ў законны шлюб, разумее: сям'я — не гульня ў каханне. Гэта дзеці, неабходнасць зарабляць грошы і забяспечваць блізкіх. Але сённяшнія маладыя людзі якраз да адказнасці не гатовы, у большасці сваёй яны інфантальныя і не саромеюцца гэтага.

Ведаю штамп пар, якія разбягаліся, як толькі мужчына даведваўся, што яго грамадзянская жонка збіраецца стаць маці. Прычына банальная: не гатовы.

Напрошваецца пытанне: а да чаго гатовы? Да бесклапотнага жыцця, сустрэч з сябрамі ў кавярнях за кухлем піва? Да паездак на адпачынак у цёплыя краіны за бацькоўскія грошы?

На мой погляд, грамадзянскі шлюб — параджанне сексуальнай рэвалюцыі, якая грымнула дзякуючы ў тым ліку тэлебачанню, якое прапаведуе гэта самае «свабоднае каханне». Само словазлучэнне аб-

сурднае: калі кахаеш, дык ужо не свабодны. Таму што клапоцішся пра любімага чалавека, ахвяруючы нейкімі асабістымі інтарэсамі дзеля яго шчасця. Няма гэтага — няма і каханна.

Не ведаю ніводнай пары, якая была б шчасліва ў «свабодным шлюбе». Ды і псіхологі сцвярджаюць, што сужыцелі сварацца часцей, чым тыя, хто ўзаконіў свае адносіны. Прычын шмат. Адна з іх у тым, што насамрэч жанчына не можа быць задаволеная такім няпэўным статусам. У выніку яна часта правакуе канфлікт без падставы.

На сужыццё людзей штурхае часцей за ўсё разбэшчанасць. Канешне, сабе яны ў гэтым не прызнаюцца, але староннік бачна. Ні да чаго добрага грамадзянскі шлюб прывесці не можа. На маіх вачах мая блізкая сяброўка прайшла праз такое «суіснаванне». Страціла чатыры гады жыцця з грамадзянскім мужам. А потым выйшла замуж за чалавека, з якім ніякага сексу да афіцыйнай рэгістрацыі не было (так яны абодва вырашылі). І жывуць разам ужо пятнаццаць гадоў, гадуець дачку.

Таццяна КУЗЬМІЧ, г. Віцебск.

АСАБЛІВЫ ПАДАРУНАК...

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

Быў час абеду. Дзеці якраз вярнуліся са школы. На кухні — мітусня. Той самы Стасік, пра якога ішла гаворка, ахвотна еў суп, пры гэтым гучна расказваў пра свае дзённыя прыгоды. Яна і Таня мылі посуд. Вольга — родная дачка Маргарыты і Юрыя — замешвала цеста, каб прыгатаваць нешта салодкае... Маргарыта правяла мяне па доме. Вялікая гасцёўня, сталовая, дзе адзначаюць святы. На другім паверсе трэнажорная зала, бібліятэка. Заірнулі ў пакой дзяцей. Пра кожнага маці расказвае з любоўю.

— Паша — наш старэйшы, яму 22 гады. Ужо працуе. Яму прапанавалі інтэрнат, але ж адмовіўся, кажа, што дома лепш.

Даню — 16. Трапіў да нас 9 гадоў таму з Жодзінскага дзіцячага дома. Пры сустрэчы запытаўся ў мужа, якая ў таго машына. Выйшаў, па колах нагой пастукаў. «Спадабалася! — кажа. — Паехалі!» Цяпер прафесійна займаецца боксам і футболам, выступае ў зборнай камандзе «Тарпеда». Паступіў у вучылішча на зваршчыка, як тата. Сёлета мы яго ўсынавілі. Хочам, каб ён больш упэўнена сябе адчуваў.

Таня ў нас ужо 5 гадоў, зараз ёй 12. А Яна прыйшла разам з сястрой Дзіянай, дзяўчынкам было 8 і 12 гадоў адпаведна. У Жодзіне жыве іх бабуля, і яны часта ездзяць да яе ў гасці, дапамагаюць па гаспадарцы. Дзіяна — здольная, скончыла школу з высокім балам, паступіла ў БНТУ на інжынерна-будаўнічы факультэт. Прыязджае дадому на выхадныя, дапамагае з іншымі дзецьмі.

Герману зараз 10. У гэтага непаседы да нас было яшчэ тры сям'і.

Але тыя доўга не вытрымлівалі, бо хлопец занадта рухавы. Займаецца грэбляй, падабаецца яму ездзіць на рыбалку з Юрам.

І самы маленькі — Ванечка. Яму хутка 4. Трапіў да нас 5 месяцаў таму. Яшчэ смактаў соску і амаль не размаўляў. Зараз шчабеча ўжо! Звычайна такіх малых не ўбачыш у дзіцячых дамах сямейнага тыпу, бо да 6 гадоў іх могуць усынавіць. Вось і мы вырашылі ўсынавіць Ванечку. Да таго ж ён так да мужа падобны: сам бленькі, вочкі блакітныя.

Заіраем і ў пакойчык Вольгі — роднай дачкі Галіноўскай. Яна вучыцца на 5-м курсе БДУ на дызайнера. У дзяўчыны шмат захапленняў: шые, лепіць — і прыцягвае да гэтых заняткаў усіх дзяцей. Вольга працуе ў маладзёжным цэнтры, займаецца з дзецьмі танцамі.

Усяго за 9 гадоў Маргарыта і Юрыя сталі другімі бацькамі для 25 дзяцей.

— Адна з нашых выхаванак ужо скончыла ўніверсітэт, выйшла замуж, жыве ў Мінску. Другая таксама нядаўна знайшла сваё шчасце, нарадзіла дзіця. Жыве ў Жодзіне, ад нас недалёка, часта прыходзіць. Іншыя таксама не забываюць, наведваюць, тэлефануюць. З дзвюма дочкамі, якія зараз жывуць у Італіі, гутарым па скайпе.

Выхаванне — гэта не толькі любоў і ўвага, але і пэўная свабода, як лічыць Маргарыта.

— Бо немагчыма вырастаць паўнацэннага чалавека, калі заўсёды яго абмяжоўваць. Галоўнае — своечасова накіроўваць малое. Бацькам жа лягчэй накіраваць, чым загадзя растлумачыць.

Маргарыта не мае педагагічнай адукацыі, але, здаецца, на падсвядомым узроўні адчувае, чаго прагне дзіцячая душа.

— Успомніце, якія самі былі ў дзяцінстве! Да многіх рэчаў я стаўлюся лёгка. Калі выходжу на вуліцу гуляць, апранаю дзіця, каб яно магло вымурзацца хоць па вушы. Адзенне памыецца, нічога страшнага. Кошкі, сабакі, іншыя жывёлы — без іх не можа ніводнае дзіця. Галоўнае — потым рукі вымыць і ніякіх праблем.

«Вазьміце дзесяць!»

Летась Маргарыта Галіноўская атрымала званне «Жанчына года» ў намінацыі «За дасягненні ў выхаванні дзяцей». Прызнаецца, што сама не любіць узнагарод, але ж дзеці да столі скакалі, калі яна вярнулася дадому з перамогай, з гонарам расказвалі пра гэта ў школе.

А пачалося ўсё выпадкова. Нарэдзіўшы дачку, Галіноўскія марылі яшчэ пра адно дзіця, але ж не здарылася. І тады ўсур'ез задумаліся пра ўсынаўленне. Звярнуліся да спецыялістаў па ахове дзяцінства. «А чаму ж толькі аднаго? Вазьміце дзесяць!» — прапанавалі ім. Маргарыта спачатку разгубілася. Але ўсё абдумала і сама ўжо звярнулася да мужа з адпаведнай прапановай.

— Мы людзі адкрытыя, таварыскія. У нашым доме часта бывала шумна і шматлюдна: наведваліся сябры дачкі, прыходзілі суседскія дзеці, гасцявалі сваякі. Да таго ж мы з Юрам ужо 22 гады разам, як адно цэлае лічы. Таму ідэя вялікай сям'і ў нас хутка пераслала ў цвёрды намер.

Галіноўскія прайшлі тэсціраванне, камісію і праз паўгода ім далі дазвол. На дзень нараджэння Маргарыта атрымала асаблівы падарунак.

— Крочу я з корпусу ў корпус, — успамінае жанчына, — даведкі падпісваць, а мяне наш кіраўнік кліча: «Маргарыта Юрэўна, віншую!» Я падзякавала. У мяне ж у гэты дзень — народзіны. А яна мне: «Збірайцеся, паедзем дакументы афармляць». Аказваецца, гэта мяне з тым віншавалі, што нас з мужам як бацькоў-выхавальнікаў зацвердзілі. Вось дык супадзенне!

Дачка Вольга таксама вельмі ўзрадавалася такой навіне. «Ура! Цэлы піянерскі лагер, і ўсе дома! Нават гуляць хадзіць не трэба!». Дзяўчына па натуре чалавек кампанейскі, з любым лёгка знойдзе агульную мову. З адной з дзяўчынак так пасябравалі, што жылі ў адным пакоі, кантактуюць і цяпер.

Цэлы дзень, як «энерджайзер»

Дзень у шматдзетнай маці пачынаецца а 6 гадзіне раніцы. Гатуе

Яна, мама Маргарыта, Стасік і Таня.

сняданак, накрывае на стол. Праварае, ці ўсе дзеці належна апрануліся. Завозіць Ванечку ў дзіцячы садок. Цяпер можна вярнуцца да хатніх спраў.

Маргарыта заўсёды гатуе сама, паўфабрыкаты амаль не выкарыстоўвае. Што датычыцца пакупак, то менш чым з дзвюма сумкамі з ежай з крамы не выходзіць. Усё неабходнае для школы купляюць оптам у Мінску.

Дарэчы, гэта «кропля ў моры» ўсіх спраў Маргарыты. Але расказвала яна мне пра іх так бадзёра, нават «са смакам». Зусім не падобна на змучаную клопатамі маці.

— Працу маці-выхавальніцы лёгкай не назавеш, — паспрабавала я падтрымаць жанчыну і пачула нечаканы адказ:

— Я так не лічу, — смяецца Маргарыта. — Хутчэй гэта лад жыцця. Калі чалавек любіць тое, чым займаецца, гэта яму не ў цяжар. Нават Даня неяк здзівіўся, што я ніколі не пажалілася. З раніцы ўстала і цэлы дзень, як «энерджайзер». А я і не ведаю, адкуль тыя сілы бяруцца. Іншая справа сілы душэўныя. Нам псіхолагі кажучы: «Не пражывайце іх жыццё!» А хіба ж гэта магчыма? Да таго ж амаль у кожнага дзіцяці праблемы са здароўем. Былі ў нас і «цяжкія» падлеткі. Звычайна яны не трапляюць нават у дзіцячыя дамы сямейнага тыпу, але мы і з такімі спраўляліся.

Сярод выхаванцаў Маргарыты і Юрыя няма поўных сірот, звычайна гэта дзеці пры жывых бацьках. Адны з іх нават не гадваюць пра сваіх дачок ці сыноў, іншыя становяцца на шлях выпраўлення. Так, за ўвесь час у сем'і вярнуліся 6 дзяцей!

— Нашы дзверы заўсёды адчынены. Мы не перашкаджаем стасункам з бялагічнымі бацькамі, калі гэта на карысць дзіцяці. Але ж арганізуем такія сустрэчы ў прысутнасці псіхолагаў.

Усё ў гэтай сям'і, як у звычайнай. Адрознае заўважна, як дзеці цягнуцца да маці: абняць, папесціцца, расказаць пра свае перажыванні. Круцяцца побач з бацькам, каб нешта растлумачыць, параіць.

Летні сезон сям'я Галіноўскай па традыцыі адкрывае шашлыкамі. Выезджаюць на возера з палаткамі, ходзяць у грыбы. І працуюць разам. Дзяўчынкi прыбіраюць на кухні, гатуюць, корпаюцца з Маргарытай у агародзе. Хлопцы дапамагаюць бацьку ў гаражы рамантаваць трактар ці машыну. Дарэчы, Юрыя працуе на Беларускай аўтамабільным заводзе. Часта выязджае ў камандзіроўкі за мяжу. Заўсёды прывозіць адтуль падарункі. Галіноўскія лічаць, што дзеці павінны бачыць поўную мадэль сям'і, таму Юрыя ніколі не быў вызваленым бацькам-выхавальнікам, часам працаваў нават на дзвюх работах.

Перад ад'ездам мы сядзелі на кухні, пілі гарбаты з бісквітным рулетам. Побач круціліся каты: і чорныя, і белыя, і рыжыя. Дарэчы, у кожнага з дзяцей тут ёсць свой пухнаты любімец. Стасік, Таня і Яна папрасіліся пайсці пагуляць, пацалавалі Маргарыту і пабеглі на двор. Хутка бацька Юра прывёз маленькага Ванечку з дзіцячага садка. Той кінуўся да маці і ўжо не адпускаў яе ні на хвіліну...

Яна ЛЫЧКОЎСКАЯ.
Фота аўтара
і з сямейнага архіва.

Татавы памочнікі.

■ Вазьму твой боль...

НЕВІДАВОЧНАЕ ШЧАСЦЕ

Я схадзіла ў цырульню. І на першы погляд мала што змянілася. Пры гэтым у кашалку істотна паменела. Сяброўка клаталіва прапануе паслугі свайго цырульніка. Яна плаціць яму ў 7 (!!!) разоў менш, пры гэтым яшчэ атрымлівае лячэбную працэдуру для валасоў. Наадрэз адмаўляюся. Бо цалкам задаволеная сваім цырульнікам. Бо не заўважыла іншым змены істотна змяняюць мяне. Бо плачу я не за прычоску, а за сваё невідавочнае шчасце.

Я — чалавек дэталіў. Марудны, скрупулёзны, магу дзень прасядзець над дробязямі, так і не зрабіўшы самага галоўнага. Я доўга ад гэтага пакутавала. Бо адчувала сябе здольнай на большае. У той час, як нехта рухае горы і змяняе свет, я корпаюся ў дэталіях і не даходжу да вяршыні.

Я доўга пішу тэксты. Таму што збіраю шмат інфармацыі. Непатрэбнай інфармацыі. Не патрэбнай іншым інфармацыі. А я награбаю кучу шалупіня і потым эфектна, з задавальненнем чышчу яго, здымаю пласт за пластом і адкапваю тое самае зярнятка, дзеля якога

ўсё пачыналася. Мне трэба ведаць, з чаго яно вырасла.

Я марудна прыбіраюся ў хаце. Таму што мне важная яшчэ і падрыхтоўка да прыборкі, абстаноўка, настрой, момант. Я шукаю яго, лаўлю, раблю камфортным. А потым цалкам аддаюся працэсу. Без халтур. Да дробязяў.

Я павольна чытаю. Бо прадумваю і асэнсоўваю кожную фразу. Спыняюся, аналізую, перачытваю. Чытаю паміж радкоў. Паглыбляюся ў падкорку, у дробязі.

Я доўга расказваю. Пачынаю з перадгісторыі (а іх можа быць і некалькі!), апісваю падрабязнасці і неістотнасці. Бо яны важныя для мяне. Заўсёды.

Я дастаю афіцыянтаў у кавярнях — распытваю пра форму, выгляд, сытнасць страў. Мне мала інфармацыі ў меню. Мне патрэбны дэталі. Тое самае ў крамах. Абавязкова знойдзецца што-небудзь важнае, чаго не пазначылі на цэтліку ці пакунку.

Я адчувала, што здольная на большае. Не хацела закручваць лямпачкі, бо магла кіраваць электрастанцыяй. Я ішла на электрастанцыю, глядзела на яе маштабы і тут жа пераставала разумець, як усё працуе. Вярталася да сябе толькі тады, калі на мае вочы трапіла маленькая кнопка, адна толькі кнопка, якую трэба

націскаць, каб працавала вялікая электрастанцыя. Я зноў вярталася да кнопак, лямпачак, дробязяў.

Насамрэч шмат хто дапамагае хворым дзецям. Увесь час знаходзяцца добрыя і ініцыятыўныя, якія ладзяць канцэрты і збіраюць грошы на аперацыі, якія праводзяць аўкцыёны і аплочваюць лекі. Я не пасунулася б на гэта поле, калі б не заўважыла дробязі. Я пачала рабіць тое, да чаго ў агульнай мітусні мала каму ёсць справа, тое, што адыходзіць на другі план перад вялікай мэтай — выратаваць жыццё. Я люблю этапы, і мяне вельмі цікавіць, якім будзе этап да аперацыі. Якім будзе этап да выздараўлення, да заўтра, да сённяшняга вечара? Ці ёсць у хворага дзіцяці любімы мультык? Ці набываюць яму прысмакі? Хто чакае яго дома? І хто там аплочвае камунальныя паслугі ў канцы месяца? За чый кошт ён тэлефануе бацькам? І ці паставяць навагоднюю ёлку ў палаце?

«Клуб 5000» ніколі не ставіў буйныя задачы — ратаваць жыццё ці сабраць вялікую суму на лячэнне. Нам важна зрабіць камфортным яго «сёння», нам важныя дробязі.

Учора я глядзела фільм пра Стыва Джобса, які стварыў імперыю «Эпл», стварыў эпоху і назаўсёды змяніў свет. Я думала пра дэталі яго шляху і разважала, ці змогла б так ісці сама.

«НА «КАЛЫХАНЦЫ» ВЫРАСЛА ЦЭЛАЕ ПАКАЛЕННЕ»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

— Калі б у вас была магчымаць сыграць любую ролю ў любой п'есе, што выбралі б?

— Я разумю, што ўжо ніколі не сыграю ні Гамлета, ні Хлестакова, ні Раскольнікава. Склалася пэўнае амплуа, ды і ўзрост не той... Але мяне вабіць Дастаеўскі і яго «Браты Карамазавы». Хацеў бы сыграць Івана ці Алёшу, нават не ведаю, каго болей. Ці князя Мышкіна з «Ідыёта». Бо цікавей іграць разнаполюсныя, праблемныя вобразы, дзе няма адназначнай мяжы паміж станоўчымі і адмоўнымі рысамі. Але для гэтых роляў трэба мець адпаведныя душэўныя якасці, якія немагчыма сыграць. Кажуць, што тыя часткі, якія тычыліся апісання пераважна цёмных сіл у героях — Раскольнікава, Свідрыгайлава, Івана Карамазава, — даваліся Дастаеўскаму прасцей, чым светлыя, станоўчыя.

Можна іграць у тэатры, атрымліваць галоўныя ролі, чагосьці дасягнуць, пражыць неblaгое жыццё. Але застацца ў лёсе цэлага пакалення ў вобразе Маляваныха куды важней.

Апошнія гады я вельмі часта заняты нейкімі іншымі спраамі апроч тэатра. Хоць, напэўна, гэта не вельмі добра. Тэатр, асабліва на поставецкай прасторы (чаго няма на Захадзе), — гэта дом і сям'я, дзе ўсе мы разам жывём і ствараем. Але зараз большасць фізічных, душэўных, маральных сіл аддаецца Свята-Елісавецкаму манастыру.

— На які спектакль параілі б схадзіць сваім двум сынам?

— На таго ж «Песняра». Па-мойму, ён годна глядзіцца. Увогуле, я іх абодвух пастаянна запрашаю завітаць у тэатр. Напрыклад, малодшы, Аляксандр, бачыў амаль увесь наш рэпертуар.

— Некалькі гадоў таму вы казалі, што калі нарэшце вырастуць дзеці (а яны ўжо зусім дарослыя), будзеце рабіць толькі тое, што хочаце.

— Ах! (Смяецца). Думаю, гэта агульначалавечая ілюзія. Нам заўжды падаецца, што «з панядзелка і пачнём» ці «скончу гэта, тады...», што за ўяўнай мяжой мы вызвалімся ад непрыемнасцяў. Увогуле, калі б чалавек рабіў толькі тое, што хацеў... Вяртаючыся да Дастаеўскага: «Надта шырокі чалавек, яго варта звязіць». Гэта звязана напрамую з праваслаўным светапоглядам. Як сказана ў Евангеллі, «усё мне дазволена, але не ўсё карысна». Толькі вузкая сцежка чалавек ідзе правільна. Хочацца ўсяго, але ці сапраўды яно патрэбна і карысна?

— Дабрачыннасць таксама адносіцца да гэтай сцежкі? Увогуле, як вы прыйшлі да гэтага?

— «Нязведаныя шляхі Господні», як кажуць. Гэта нейкія тайныя, прыхаваныя душэўныя зрукі паміж душой і Богам, якімі не падзеліцца ды і не растлумачыш. Мне гэта адкрывалася няпроста, балюча і па-пакутніцку. Але значную ролю тут сыграла мая любая жонка Людміла, якая зусім нядаўна пайшла з жыцця. Чалавек дзівосны, яна мела шчырую, моцную, чыстую веру. Яе спачатку ў інтэрнат, а пасля і ў манастыр прывяла льялка: Люда ладзіла там батлейкі. І калісьці паклікала туды і мяне.

Спачатку дзеці з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, да якіх мы

На адкрыцці выставы, прысвечанай 35-годдзю «Калыханкі».

прыходзілі, падаліся мне не надта прывабнымі і наведваў я іх хутчэй па абавязку. А пасля прывязаўся да іх і зразумеў, што за не заўсёды прыемнай знешнасцю хаваюцца такія душэўныя якасці, якія з цяжкасцю адшукаеш у звычайных людзей. Туды цягне.

— І не шкада часу?

— Наадварот. Так склалася, што апошнія тры гады я вяду ў нядзельнай школе манастыра тэатр-студыю для звычайных дзетак. Мы з імі робім пастаноўкі і часам задзейнічаем дзяцей з інтэрната. Ідэй хапае. Хацелася б удзяляць ім больш увагі, але час вымагае...

— Адчуваеце аддачу ад дзяцей?

— Так. Часам мне падаецца, што такія адносіны болей патрэбны нам, дарослым, чым хворым дзецям. Яны фактычна жывуць у чатырох сценах, амаль што паланаску. Таму кожная маленькая радасць — гэта ўжо шчасліва пражыты дзень. З імі не трэба надзяваць маскі, бо ўсё адно кожны няшчыры рух і погляд адразу адчуваецца. Быць з імі — як выйсці на ўзлесак і ўдыхнуць свежае паветра. Так натуральна!.. Ім няважна, якой маркі тваё адзенне ці

наколькі модная парфума. Толькі шчырае стаўленне.

У «Майстры і Маргарыце»

Міхаіла Булгакава

ёсць фраза, якую кажа Іешуа

Пілату: «Тваё жыццё беднае,

ігемон». Я часта, гадоў

да сарака, згадаў гэтую

рэпліку і разумю,

што чагосьці ў жыцці

не хапае.

— Праз іх вы прыйшлі і ў храм. Што змянілася з таго часу?

— Калі робіш першыя крокі, то жыццё духоўна бывае часам больш цяжка, чым без Бога. Хто сказаў, што ісціна павінна лёгка давацца? Але з верай жыццё робіцца больш глыбокім і асэнсаваным. У «Майстры і Маргарыце» Міхаіла Булгакава ёсць фраза, якую кажа Іешуа Пілату: «Тваё жыццё беднае, ігемон». Я часта, гадоў да сарака, пакуль не стаў увацаркаўляцца, згадаў гэтую рэпліку і разумю, што чагосьці ў жыцці не хапае. Што ўсе поспехі і няшчасці далёка не самае галоўнае. Калі з цягам часу з'явілася магчымаць рабіць штосьці не для

сябе, стаў адчуваць ад усяго такую радасць, такую ласку ад неба!

— Калісьці вы казалі, што наведваеце школу іканапісу. Калі можна будзе пабачыць ваш абраз?

— Адночы настаўніца, калі я быў у трэцім класе, сказала нам намаляваць пенал. Усе ўзялі лінейку і пачалі чарціць, а я намаляваў ад рукі, вядома, зусім няроўна, і настаўніца зрабіла жарсткаватую заўвагу. У гэты момант мастак ува мне памёр. Але ў больш сталым узросце адчуваў, што мне не хапае самавыражэння. Бо ў акцёрскай прафесіі няшмат свабоды: твор і ролю абірае кіраўніцтва, а ты — выканальнік.

Было гэта даўнавата, часы былі нялёгка: жылі ад зарплаты да зарплаты. Адночы прыходжу я дадому, а жонка сустракае і неяк сарамліва на мяне глядзіць. «Ну, — думаю, — дакладна штосьці набыла». І сапраўды, Люда кажа: «Са-ша, тут карціна...» А гэта аказаліся «Лялькі» Аляксандра Вахрамеева, даволі вядомага мастака. Унутрана разлаваўся, але знешне не паказаў. Карціна была выканана ў доволі прастай манеры, якая не патрабуе акадэмічнай падрыхтоўкі, і таму вырашыў, што надалей сам буду

маляваць і дарыць ёй карціны. Так сквапнасць стала маёй Музай...

Спачатку маляваў алоўкам, пасля акварэллю, затым і алеем. Часцей за ўсё малюю летам, бо зімой сушыць карціны нязручна, яны моцна пахнуць. І вось калісьці сядзеў на лецішчы з пэндзлем і паперай і падумаў: «Што я час марную! Трэба, каб хоць якая карысць ад карцін была». А праз некалькі месяцаў, ужо восенню, пабачыў аб'яву, што набіраецца курс на іканапіс. Два гады адвучыўся. Сядзелі за партамі ўсе па 18 гадоў і я, якому далёка за сорок. Праз пэўны час мне даверылі рабіць ікону «Святой Тройцы» для храма ў гонар Нектарыя Эгінскага, што знаходзіцца на тэрыторыі псіханеўралагічнага інтэрната ў Навінках. Але так і ляжыць яна, недапісаная да канца... Чакае свайго часу. Трэба скончыць, бо Люда калісьці гэтага вельмі хацела.

Мне даверылі рабіць ікону

«Святой Тройцы» для храма

ў гонар Нектарыя Эгінскага.

Але так і ляжыць

яна, недапісаная да канца...

Чакае свайго часу.

Трэба скончыць, бо Люда

калісьці гэтага вельмі хацела.

— І ўсё ж такі немагчыма не запытаць у вас пра «Калыханку». Вы ж амаль два дзесяцігоддзі былі яе вядучым...

— Калі-нікалі да мяне прыходзіла думка, што трэба сысці з перадачы, таму што ў пэўнай ступені праз яе фарміруецца вобраз мяне як акцёра не вельмі сур'езнага. Ёсць у гэтым адмоўны адбітак. Але аднойчы мой добры знаёмы выказаў цудоўную думку. Што можна іграць у тэатры, атрымліваць галоўныя ролі, чагосьці дасягнуць, пражыць неblaгое жыццё. Але застацца ў лёсе цэлага пакалення ў вобразе Маляваныха куды важней.

— Я таксама адношуся да гэтага пакалення.

— Дзякуй (усміхаецца). Хоць разумю, што гэта звязана нават не столькі са мной, колькі з вашымі ўспамінамі з дзяцінства. І дзякуй Богу, што людзі дагэтуль падыходзяць на вуліцы, вітаюцца і фатаграфуюцца. Гэта такая своеасаблівая падпітка, калі разумеш, што ўсё было зроблена недарэмна.

Вераніка ПУСТАВІТ.

Аляксандр Ждановіч у ролі класіка беларускай літаратуры — Янкі Купалы, разам з Андрэем Захарэвічам — Якубам Коласам. Сцэна з мюзікла «Пясняр» у тэатры імя М. Горкага.

ДЗЕД-БАРАДЗЕД ВЕРНЕЦЦА,

КАБ ВУЧЫЦЬ ДЗЕТАК РОДНОЙ МОВЕ

Такую цудоўную навіну я прынесла са сталічнага музея гісторыі тэатральнай і музычнай культуры. Менавіта туды на пастаяннае месца жыхарства пераехала ўнікальная калекцыя лялечных персанажаў «Калыханкі». Сабачку Цяву, зайчыка Даўгавушыка, ваўка Вову, ката Марціна, Васілінку, Васілька, дзядулю Лесавічка вы можаце правесці па адрасе Музычны завулак, 5 да 1 сакавіка. Пасля вясёлая кампанія перабярэцца ў іншую залу музея, дзе будзе праводзіць інтэрактыўныя заняткі для малых.

На адкрыцці выставы, дарэчы, споўнілася мая дзіцячая мара — я патузала за вуха Топачку. І даведлася шмат цікавінак пра любімую перадачу, якімі спяшаюся падзяліцца з вамі, шануюныя чытачы.

У «Калыханкі» ёсць мама! Так ласкава называюць стваральніцу вечаровай казкі для дзетак Ніну Шобу. Дарэчы, менавіта Ніна Вячаславаўна прыдумала назву перадачы, дакладней яна ёй прыйшла ў сне: «Вобразы першых герояў узніклі некай самай. Адрозны вырашылі: гэта будзе казачнік дзядуля Бай і яго лялечныя сябры — сабачка Цява і хлопчык Бульбінка. А вось над назвай перадачы думалі вельмі доўга. «Добрай ночы!», «Казка нанач», «Вячэрняя казка» — розныя былі варыянты. І вось некай ранкам я прачнулася з думкай: ёсць жа ў беларускай мове цёплае, утульнае слова — калыханка... Так у мяне з'явілася мянушка. Як не прыйду на калегію, чула ў свой адрас «закалыханая мая прыйшла» (смяецца).

з Топама падобныя, як дзве кроплі вады. А ўсё чаму? Спачатку акцэра шукалі пад персанажа, а ўжо другога, трэцяга і чацвёртага Топу шылі з мяне».

Топачка носіць чаравікі за 40 долараў. І гэта не жарт. «Топа ў нас моднік, і сёння даношвае абноўкі маёй унучкі», — усміхаецца Уладзімір Варанкоў. «Усе, у каго ёсць маленькія дзеці ў рэдакцыі, з задавальненнем перадаюць вяртаку лялькам, — кажа Алена Фурсава, шэф-рэдактар «Калыханкі», якая, дарэчы, у свой час агучвала зайчыка Даўгавушыка. — А наша маленькая глядачка зусім нядаўна сваімі ручкамі зрабіла фенечкі для нашай феечкі ды лісічкі Яначкі. Мы паказалі іх у праграме, дзядуля была на сёмым небе ад шчасця».

Вядучая «Калыханкі» цёця Таня (Таццяна Мацюшэнка), 1984 год.

Доўгі час ніхто не ведаў, хто аўтар слоў калыханкі «Доўгі дзень». «У мяне раней былі іншыя захапленні: рок-н-рол, джаз. І раптам прыляцеў да мяне матуў гэтай дзіцячай песенкі, — распавядае кампазітар Васіль Раінчык. — І тыя паэты, з якімі я супрацоўнічаў, сказалі: «Вершы на гэтую музыку табе можа толькі адзін чалавек напісаць — Гена». Я тады не ведаў, хто такі Гена. Бо быў далёка за межамі Беларусі. Калі мы прыехалі ў Мінск, я перш-наперш пайшоў знаёміцца з Генам. Генадзь Мікалаевіч Бураўкін, тады ён быў старшынёй Дзяржтэлепрадзё БССР, напісаў цудоўны верш на маю музыку. Доўгі час ніхто не ведаў, што гэта ён — аўтар слоў. Сціплы чалавек быў. У мяне часта пытаюцца, якая самая папулярная песня ў рэпертуары «Верасоў». Многія думаюць, што «Малінаўка». А мне ўсё ж такі здаецца, што па значнасці гэта калыханка. Бо яна столькі год гучыць у кожным доме, яе словы ведаюць на памяць практычна ўсе беларусы».

Мядзведзіка Топу больш як 30 гадоў агучвае адзін і той жа акцёр. «За столькі гадоў я ўжо чатырох медзведзянят памяняў, — кажа нязменны «тата» Топы і брэнд «Калыханкі» Уладзімір Варанкоў. — Усе мне кажуць, што мы

І ў гэтым, як аказалася, ёсць пераемнасць традыцый. «Мы раней не хадзілі ў атэль, тэатры па рэквізіты, абыходзіліся сваімі сіламі. Памятаю, заходжу ў кабінет да рэжысёра Веры Руцкай у абедзенны перапынак, а яна шалік давязвае для Бусліка. Маўляў, снег выпаў, а ён не падрыхтаваны, — расказала «мама» «Калыханкі» Ніна Шоба. — Новая дэталё — і лялька заіграла па-новаму».

Большую частку працоўнага часу акцёры «Калыханкі» праводзяць пад сталом у позы лотаса. «Калі ж мы вылазім з-пад стала і выходзім у свет, дзеці нас не ўспрымаюць, — кажа Уладзімір Варанкоў. — Мне аднойчы адзін хлопчык так абурана сказаў: «Дзядзя, хопіць тузаць Топу, яму ж балюча» (смяецца). Часам, перад рознымі творчымі паездкамі, я беру Топу дадому. Раней, калі апраўляў ляльку на руку, унучка пачынала дзяліцца з мядзведзікам сваімі сакрэтамі і нават скардзіцца на дзёда. У той момант Мар'яна мяне нават не заўважала. Цяпер, калі крыху падрасла, кажа: «У мяне толькі адзін дзед. А ты не дзед, ты Вова. Ты не стары. Ты, як мішка Топан». Вось так, дзякуючы Топу, у свае пяцьдзесят «з хвосцікам» я заўсёды застаюся ва ўзросце пці з паловай гадоў».

Любімы герой «мамы» «Калыханкі» вярнуўся на тэлеэкран. «Я ўжо даўно на пенсіі, але дагэтуль не магу заснуць без «Калыханкі», — смяецца Ніна Шоба. — Вельмі рада, што перадача абнаўляецца, з'яўляюцца новыя героі. Разам з тым, цудоўна, што вярнуўся такі любімы першымі глядачамі «Калыханкі» Буслік. Калі будуць з'яўляцца новыя героі, трэба думаць, каб яны былі свае, беларускія. Вельмі важна захаваць нацыянальны каларыт «Калыханкі». Трэба прывіваць дзецям любоў да прыроды, радзімы, роднай мовы. Вельмі цяжка было спачатку. Гледачы прызываліся да рускай мовы. Дзеці часта пісалі, што дзядзі і цёці няправільна гавораць. Але пасля настолькі прывыклі, што размаўлялі з нашымі героямі не як з лялькамі, а як з жывымі. Памятаю, дзеці, якія прыходзілі да нас на экскурсію, як пачуюць голас актрысы Валянціны Пражэвай, адразу ажыўляліся: «Вой, Буслік, Буслік прыляцеў!» На адкрыцці выставы Валянціна Пражэва шчыра прызналася, што крыху раўнуе, калі Бусліка агучвае хтосьці іншы. Але разам з тым цешыцца з вяртання яе любімага героя ў «Калыханку» пасля працяглых вандровак».

Бусліка цяпер агучвае... Сплюшык. «З новага года я жыву ў Бусліку, — кажа актрыса Эмілія Пранскутэ, якая да гэтага 7 гадоў агучвала Сплюшыка ў «Калыханцы». І распавяла цікавую гісторыю: «Быў час, калі я з дапамогай свайго персанажа выхоўвала дзядулячку. Дачку знаёмых сваёй сяброўкі. Малеча штовечар глядзела «Калыханку» і абажала Сплюшыка. Дык вось, калі яна не хоча напрыклад лекі піць, ці ісці спаць, яны тэлефанавалі мне: паразмаўляй з ёй ад імя Сплюшыка. І я размаўляла».

Рэстаўраваць лялек дапамагала нават кошка Рыкі. Усяго за 35 гадоў, што калыхае «Калыханка», нарадзілася каля 40 лялек. Не ўсе, на жаль, захаваліся. Таму на выставе можна ўбачыць крыху больш за 20. Другое жыццё ім падарыла Марына Фаміна. «Калі я паглядзела на лялек, у іх былі такія сумныя вочы, — кажа рэстаўратар казачных герояў «Калыханкі». — І мне захацелася падарыць ім дабрыню. У мяне была шыкоўная група падтрымкі: пачынаючы ад вучані, сябровак, заканчваючы маім сынам, мамай і кошкай Рыкі (смяецца). У некаторых лялек была пашкодзана механіка, таму даводзілася працаваць нават з малатком і цвікамі. Я вельмі люблю беларускі арнамент, таму ў многіх персанажаў, як вы бачыце, вопратка з вышыўкай. Васілінцы камізэльку вышывала машынкай, а кашулю Васільку — уручную крыжыкам. У музеі лялькі добра сябе адчуваюць, ім тут прасторна. Дома яны, канешне, выжывалі мяне з пакоя. Я адчувала вялікую адказнасць, баялася не паспеець. Таму вельмі мала спала, асабліва апошнія два тыдні. Памятаеце, як сястрыцу везлі на пакаранне, а яна для сваіх братоў —

дзікіх лебедзяў усё яшчэ пляла з крапівы сарочку. Так і я. Апошнюю ляльку — ваўка Вову — дарабляла па дарозе ў музей».

Дзед-барадзед кіравалі тры акцёры. «На жаль, не захаваліся Дзед-барадзед, — кажа Алена Фурсава. — Ён проста рассыпаўся — лялька была зроблена з паралону, не надта трывалага матэрыялу. Але захаваліся фотаздымкі, відэазапісы, песня. Гэтая лялька была самай драгой у «Калыханцы». Героём кіравалі тры акцёры (адзін працаваў ручкамі, другі — ножкамі, трэці галавой, мімікай), а чацвёрты агучваў».

Што з'явілася раней: песенька пра Дзеда-барадзеда альбо сам Дзед? «У кожнага свая версія, — усміхаецца Ларыса Есарція, выканаўчы прадзюсар тэлеканала «Беларусь 3». — Нехта кажа, што Артур Вольскі завітаў да нас у рэдакцыю і стаў напяваць «Хто я — Дзед-барадзед». Нехта сцвярджае, што героя прыдумалі супрацоўнікі дзіцячай рэдакцыі. А затым ужо Вольскі склаў тэкст. Але, магчыма, сёння гэта не так важна. Галоўнае, што герой нарадзіўся, што ёсць цудоўная песня, на цудоўную музыку Леаніда Захлеўнага. Што яго палюбілі гледачы. І дагэтуль пытаюцца, калі вернецца ў «Калыханку» Дзед-барадзед. Мы ўжо думаем пра гэта. Хочам, каб ён урокі беларускай мовы веў для дзетак».

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.
Фота з архіва «Калыханкі».

Другое жыццё ім падарыла Марына Фаміна.

Фондом «Гроднооблимушество»

03 марта 2016 года в 11.30 по адресу:
г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39
проводится аукцион по продаже имущества,
находящегося в собственности Волковысского района.
Начальная цена предмета аукциона – 29 базовых величин.
Размер задатка – 1 базовая величина.
Последний день подачи заявлений на участие в аукционе –
26 февраля 2016 г. до 12.00
Предмет аукциона:

**КОМПЛЕКС ЗДАНИЙ, СООРУЖЕНИЙ ЦЕХА
ПО ПРОИЗВОДСТВУ КРАСНОГО КИРПИЧА.**

Имущество расположено по адресу:
г. Волковыск, ул. Осипенко, 21, 21/1-21/3, 21/8, 21/11-21/14.
Контактные телефоны:
(8-01512) 4 50 25, 4 32 82, (8-0152) 77 29 15, 72 25 18.
Подробная информация об объекте на сайтах:
<http://region.grodno.by>; <http://volkovysk.grodno-region.by>; volkvk.by.

УНП 500492195

**ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ
ГОДОВОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ**

**Годовое общее собрание акционеров
ОАО «Белэнергосащита»**
состоится 25 марта 2016 года в 11 часов 00 минут
по адресу: г. Минск, ул. Монтажников, 12

Собрание проводится в очной форме. Регистрация лиц, имеющих право на участие в собрании, будет осуществляться в день проведения собрания по месту (адресу) проведения собрания.
Время начала регистрации: **10 часов 00 минут.**
Время окончания регистрации: **10 часов 45 минут.**
Дата формирования реестра владельцев акций Общества, на основании которого будет составлен список лиц, имеющих право на участие в собрании: **14 марта 2016 года.**

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2015 год (отчеты органов управления и контроля Общества) и основных направлениях деятельности Общества на 2016 год.
2. Об утверждении годового отчета, бухгалтерского баланса, отчета о прибылях и убытках Общества, распределение прибыли и убытков Общества по результатам 2015 года.
3. Об утверждении дивидендов за 2015 год.
4. Об избрании членов наблюдательного совета Общества.
5. Об избрании членов ревизионной комиссии Общества.
6. О вознаграждениях и компенсациях расходов членам наблюдательного совета и ревизионной комиссии Общества.
7. Определение органа печати, в котором будут публиковаться годовой отчет эмитента, решение о созыве собрания и другую информацию.

Ознакомление лиц, имеющих право на участие в собрании, с информацией (документами), подлежащими предоставлению при подготовке к проведению собрания, будет осуществляться в рабочие дни и рабочее время с 15 по 24 марта 2016 года по адресу: г. Минск, пер. Бехтерева, 7, а в день проведения собрания – во время и в месте проведения собрания (25 марта 2016 года, г. Минск, ул. Монтажников, 12).
Для регистрации участнику собрания необходимо предъявить документ, удостоверяющий личность, а также, если необходимо, документы, подтверждающие его полномочия: доверенность и/или другие документы в соответствии с действующим законодательством.

УНП 100098854

**ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ 18 марта 2016 г. АУКЦИОНА
по продаже в частную собственность земельного участка
для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома
в Знаменском сельском Совете Брестского района Брестской области**

№ лота	Местоположение и кадастровый номер земельного участка	Площадь, га	Начальная (стартовая) стоимость земельного участка, руб.	Сумма задатка, руб.	Расходы на изготовление земельно-кадастровой документации, регистрацию земельного участка, руб.	Целевое назначение земельного участка
1	Брестская обл., Брестский район, д. Прилуки, ул. Солнечная, 19А 121280804301000408	0,1191	25 333 900	2 533 400	10 989 626 (возмещение расходов на объявления по акту выполненных работ, после размещения)	Строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома

Земельный участок в д. Прилуки, ул. Солнечная, 19 А на площади 0,1191 га имеет ограничение в использовании земель в водоохранной зоне канала Прилуцкий. Подъезд к земельному участку осуществляется по существующей уличной сети.
Имеется возможность подключения электричества. Участок свободен от застройки.
Аукцион будет проводиться 18 марта 2016 г. в 11.00 по адресу: Брестский р/н, аг. Знаменка, ул. Юбилейная, 13 (в здании сельисполкома).
Для участия в аукционе необходимо подать заявление об участии

в аукционе, копию платежного поручения, подтверждающего внесения на расчетный счет Знаменского сельисполкома № 3641 0000 0318 в ф-ле № 100 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 150501246, УНП 200036617, суммы задатка в размере 10% от начальной цены земельного участка, документ (паспорт), подтверждающий личность покупателя.
Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: Брестский р/н, аг. Знаменка, ул. Юбилейная, 13 (в здании сельисполкома) с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по рабочим дням.
Последний срок подачи заявлений – **14 марта 2016 г. до 17.00.**
Контактные телефоны: **95-51-35, 95-51-36, 95-51-37.**

**ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ»**

**03 марта 2016 года на 3-ем аукционе проводит
1-ый от 14 января 2016 года и 2-ой от 28 января 2016 года открытые повторные
аукционы по продаже имущества республиканской собственности**

Номера лотов	Наименование техники	Местонахождение объекта	Начальная цена продажи (бел. руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)
1	Машина РХМ-К (без съемного спец. оборудования) №27СЗ-4017 1986 г. 4 кат. 300 км / 35ч в составе: Гусеничное шасси МТ-ЛБ ш. 18610006 дв. 023187 корп. 8602Ф104 1986 г. 4 кат. 300 км/ч, Установка ФВУА-100-Н 12Ф 1986 г. 3 кат., Фильтр ФПТ-200М 1986 г. 3 кат., Комплект ИДК-1 1986 г. 3 кат.	г. Ст. Дороги, в/ч 42747	120 000 000	12 000 000
3	Машина РХМ-К (без съемного спец. оборудования) №27СЗ-4001 1985 г. 4 кат. 426 км / 44ч в составе: Гусеничное шасси МТ-ЛБ ш. 18509004 дв. 947617 корп. 8508Ф102 1985 г. 4 кат. 426 км/ч, Установка ФВУА-100-Н 12Ф 1985 г. 3 кат., Фильтр ФПТ-200М 1985 г. 3 кат., Комплект ИДК-1 1985 г. 3 кат.	г. Ст. Дороги, в/ч 42747	120 000 000	12 000 000
32	Специальный автомобиль КамАЗ-43101 с кузов-фургоном К1.4320Д в составе: Кузов-фургон К1.4320Д №020222 1989 г. 2 кат. Автошасси КамАЗ-43101 ш. 0011610 дв. 0574982 1989 г. 4 кат. 1323 км	г. Кричев-2, в/ч 33190	68 000 000	6 800 000

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 2, 6-й этаж 03 марта 2016 г. в 11.00.

К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток, гарантийный депозит и подавшие заявление на участие в аукционе, соглашение, учредительские и другие необходимые документы до **17.00 часов 29 февраля 2016 года.**

Победитель аукциона обязан:

1. Заключить договор купли-продажи не позднее 3-х дней с момента проведения аукциона.
2. Произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом в течение 5-ти банковских дней для резидентов Республики Беларусь и 10-ти банковских дней для нерезидентов Республики Беларусь со дня подписания договора купли-продажи.

Задаток, гарантийный депозит в размере 3 000 000 белорусских рублей и денежные средства за выигранное имущество перечисляются на расчетный счет РУП «Белспецконтракт»: белорусские рубли – р/с 3012244970018 в ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, пр. Машерова, 29, код 153001739, российские рубли – р/с 3012107883087 в Центре банковских услуг №701, ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, код 369, УНН 101099370, ОКПО 37401662. Корреспондент-Сбербанк России г. Москва № корсчета 3011181010000000090. Реквизиты банка: БИК 044525225, ИНН 7707083893 к/с в ОПЕРУ Московского ГТУ Банка России №30101810400000000225, УНП 101099370, БИК 153001369. **Без НДС.**

Справки по тел.: **(017) 398 07 81, факс (017) 398 07 81.**
Наш адрес в Интернете: www.bsk.by, auk@bsk.by.

**ИЗВЕЩЕНИЕ
о проведении 1 марта 2016 года
повторных торгов по продаже
конфискованного имущества**

Предмет торгов (наименование, характеристики, местонахождение, продаваемого имущества)	Земельный участок с кадастровым номером 623681704601000069 площадью 0,2059 га, расположенный по адресу: Минский район, Ждановичский с/с, д. Каменная горка и расположенное на нем незавершенное, незаконсервированное капитальное строение (назначение – жилой дом) состоящее из жилого дома площадью 148 м ² , цокольного этажа площадью 345 м ² и пристройки площадью 121 м ²
Начальная цена	3 270 672 000 белорусских рублей
Сумма задатка	327 000 000 белорусских рублей
Организатор аукциона	УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск, (017) 327-40-22

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 04.09.2006 №559, и порядком проведения аукциона, утвержденным организатором аукциона.
К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы:
заявление на участие в аукционе (по форме, определенной организатором аукциона); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, определенной организатором аукциона); копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет №3012104971019 в региональной дирекции №700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369; получатель – УП «Минский городской центр недвижимости», УНП 190398583.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем аукциона, наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона.

Аукцион проводится **1 марта 2016 г. в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Приним документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с **12.02.2016 по 25.02.2016 включительно** в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327-40-22, (017) 327-48-36 – УП «Минский городской центр недвижимости».

**РУП «Гомельский институт недвижимости и оценки» извещает
о проведении 23 февраля 2016 г. в 10.00 повторного открытого аукциона со снижением начальной цены на 50%
после очередных несостоявшихся торгов по продаже объектов недвижимости – зданий,
принадлежащих Открытому акционерному обществу «Ратон» на праве собственности**

№ лота	Наименование объекта	Адрес объекта	Краткая характеристика объекта	Начальная цена, бел. руб. (в т.ч. НДС 20%)	Задаток, бел. руб. (в т.ч. НДС 20%)
1	Здание корпуса №23, инв. №350С-136647	Гомельская обл., г. Гомель, ул. Федюнинского, 19/23	Назначение: здание обрабатывающей промышленности иного назначения. Двухэтажное кирпичное строение, 1979 года постройки. Общая площадь 1133,1 м.кв. Составные части и принадлежности: подвал, два схода в подвал	1 579 200 000	50 000 000
	Земельный участок для эксплуатации и обслуживания здания площадью 0,5827 га с кадастровым номером 340100000002005111 на праве аренды сроком по 31.12.2017 г. Имеются ограничения (обременения) прав на земельные участки, расположенные в охранных зонах сетей и сооружений газоснабжения. Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь				
2	Здание корпуса №24, инв. №350С-159775	Гомельская обл., г. Гомель, ул. Федюнинского, 19/24	Назначение: здание обрабатывающей промышленности иного назначения. Двухэтажное кирпичное строение, 1978 года постройки. Общая площадь 2319,0 м.кв. Составные части и принадлежности: мет. лестница, два бункера, склад, навес, вентиляционная с камерой сушки, площадка для складирования и сушки пиломатериалов, бетонное мощение	3 526 800 000	50 000 000
	Земельный участок для эксплуатации и обслуживания здания площадью 0,6595 га с кадастровым номером 340100000002005446 на праве аренды сроком по 31.12.2017 г. Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь				
3	Административно-производственное здание, инв. №350С-4686	Гомельская обл., г. Гомель, ул. Карбышева, 9	Назначение: здание административно-хозяйственное. Четырехэтажное кирпичное строение, 1990 года постройки. Общая площадь 5702,5 м.кв. Составные части и принадлежности: три пристройки, подвал, крыльцо, сход в подвал, машинное отделение, три склада, два навеса, забор, трое ворот, два тротуара, проезжая часть, бордюры тротуарные, бордюры проезжей части. Части здания общей площадью 1779,01 м.кв. сданы в аренду максимальным сроком по 30.09.2018 г.	10 212 000 000	100 000 000
	Земельный участок для эксплуатации и обслуживания здания площадью 1,4615 га с кадастровым номером 340100000006000205 на праве постоянного пользования. Земельный участок для организации проезда общего пользования площадью 0,0312 га с кадастровым номером 340100000006005005. Переход права на земельные участки осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь				

Место проведения аукциона: г. Гомель, ул. Артема, 23. Шаг аукциона – 5%. Заявления на участие в аукционе с приложением необходимых документов принимаются по адресу: г. Гомель, ул. Артема, 23, 2-й этаж, каб. 2-6 по рабочим дням с 9.00 до 12.00 и с 13.00 до 16.00 по 22 февраля 2016 г. включительно. Подача документов по почте не допускается. Заявления, поступившие позже установленного срока, не рассматриваются.

В аукционе имеют право участвовать юридические и физические лица, а также индивидуальные предприниматели, своевременно подавшие заявление на участие в аукционе с приложением необходимых документов, внесшие задаток по заявленному лоту до подачи заявления и прошедшие заключительную регистрацию с 09.00 до 10.00 **23 февраля 2016 г.** Допускается участие на стороне покупателя консолидированных участников.

Аукционные торги проводятся в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь и Положением о порядке организации и проведения аукционов, утвержденным Организатором торгов.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену на аукционе; лицом, приравненным к победителю, признается единственный зарегистрированный участник, выразивший согласие купить Объекты.

При подаче заявления участник должен иметь:
1) копию платежного поручения с отметкой банка, подтверждающего внесение задатка для участия в аукционе; 2) физическое лицо – паспорт; представитель физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность; представитель юридиче-

ского лица (резидента РБ) – паспорт (руководитель – копию документа о назначении на должность), доверенность на участие в аукционе и подписание документов, копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации организации и их подлинники для заверения их копий организатором аукциона; консолидированные участники дополнительно предоставляют копию договора о совместном участии в аукционе с предъявлением оригинала этого договора; представитель юридического лица (резидента РБ) – легализованные в установленном порядке доверенность на участие в аукционе и подписание документов (руководитель – копию документа, подтверждающего назначение на должность), копии учредительных документов и выписку из государственного (торгового) реестра юридических лиц страны происхождения (выписка должна быть датирована не позднее шести месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с нотариально удостоверенными переводами на белорусский (русский) язык. В случае отсутствия у физического лица текущего счета необходимо его открыть.

Задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления на **р/с 3012230570008 в ЗАО «Альфа-Банк», код 153001270. Получатель платежа – РУП «Гомельский институт недвижимости и оценки», УНП 490318588. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по лоту №__** согласно извещению

в газете «Звязда» от 11 февраля 2016 г.
Задаток, уплаченный участником аукциона, ставшим победителем (лицом, приравненным к победителю), будет засчитан в счет окончательной стоимости объектов. Задаток, уплаченный участниками аукциона, не ставшими победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю), Организатор торгов возвращает безналичным платежом на их счета в течение 5 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Победитель торгов (лицо, приравненное к победителю) обязан: в течение 3-х рабочих дней после подписания протокола о результатах аукциона уплатить Организатору аукциона вознаграждение по результатам аукциона от окончательной цены продажи Объектов в размере: по лоту №1 – 2%, по лоту №2 – 1%, по лоту №3 – 0,5%; в течение 20 календарных дней после подписания протокола о результатах аукциона заключить с Продавцом договор купли-продажи Объектов; в сроки согласно заключенному договору купли-продажи выплатить Продавцу стоимость Объектов, сформированную в установленном порядке. Если между Продавцом и Победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) в течение срока, установленного для заключения договора купли-продажи Объектов, не достигнута договоренность по срокам и порядку оплаты за Объекты, такая оплата должна быть произведена в течение 30 календарных дней с даты проведения аукциона.

Извещения о предстоящих несостоявшихся торгах по данному лоту были опубликованы в газете «Звязда» №171 от 08.09.2015 г., №197 от 13.10.2015 г., №218 от 11.11.2015 г., №234 от 03.12.2015 г.

Организатор: РУП «Гомельский институт недвижимости и оценки», г. Гомель, ул. Артема, 23. ☎ 8 (0232) 70-46-47; 75-50-76 • www.gino.by • e-mail: info@gino.by
Продавец: ОАО «Ратон», г. Гомель, ул. Федюнинского, 19. ☎ 8 (029) 654-10-63; 8 (029) 366-82-16 •

ДАЛЁКА І БЛІЗКА

З 18 лютага на працягу цэлага года Нацыянальны гістарычны музей прапануе паглядзець на веласіпеды, сабраныя італьянскім калекцыянерам Маурыцыа Урбінаці. Самаму «маладому» экспанату — шэсць дзясяткаў гадоў. Уяўляеце сабе астатнія?! Уяўляць не трэба — можна проста пайсці паглядзець.

Да сярэдзіны красавіка ў Нацыянальным мастацкім музеі праходзіць выстава «Час і творчасць Льва Бакста». Прадстаўлены працы мастака і яго сучаснікаў — Бенуа, Галавіна, Жукоўскага, Каровіна, Орды, Рушчыца, Сярова, Кустодзіева, Урубеля, Рэрыха, Серабракова, Чурлэниса... Леў Бакст (ён жа Хаім Разенберг) нарадзіўся ў Гародні ў 1866-м, сёлета яму 150.

Не толькі патэльні, талеркі і кубкі, званы, рукамынікі, флягі, гаршкі, але і макотры, і нават капілікі, рынкі, падсвечнікі, міскі, латкі! У Музеі гісторыі архітэктуры, размешчаным у Полацкім Сафійскім саборы, да канца красавіка можна зірнуць на керамічны посуд X—XVIII стагоддзяў.

На Кубе збіраюць грэйпфруты. У першы дзень вясны паўсюль там ладзіцца такі тэматычны фэст. Вы не ведалі, што з грэйпфрута можна гатаваць не толькі напоі, салаты і дэсерты, але і гарачыя стравы? Індычку ў грэйпфрутавым марынадзе не каштавалі? А грэйпфрутавы кекс? Калі на Кубу не трапіце, то абавязкова прыгатайце дома што-небудзь грэйпфрутавае — падтрымаць вясновы настрой.

13 лютага ў Ніцы пачынаецца двухтыднёвы карнавал з абавязковай кветкавай баталіяй. Тысячы шыкоўна апранутых мужчын і жанчын вытанчана кідаюць у нагоўп тысячы кветак падчас так званай праменады. Канцэрты, фееверкі, фантаны, экіпажы з льялькамі з пап'е-машэ — і так з 1294 года, ад часу герцага Анжуйскага.

ВЕЖА ВАСІЛЬКАВІЧА,

або Гісторыя каханьня, якую вам наўрад ці раскажуць у Камянцы

Некаторыя насельнікі мінулых часоў маюць дрэнную звычку спачатку памерці, а потым вяртацца з мёртвых і рабіць людзям шкоду. Але ўсё перамагае каханне.

яму ўсімхаецца. І каханне яе, і вера мелі такую моц, што, кажучы, праз нейкі час, калі ў сераду на перадвелькодным тыдні адкрылі труну Уладзіміра, цела яго ўбачылі белым і непарушным. І сыходзіў ад таго цела чароўны водар.

лялася харчаванне. Падчас асады, зразумела. І паколькі ніякай асады даўно не здараецца, ход гэты знішчаны і не ўзноўлены.

Што самае цікавае ў падарожжы, калі яно не марнае бадзянне, а ладзіцца з мэтай (ведаць сваю гісторыю, мець сваё меркаванне)? Не глядзець і бачыць, не захапляцца і ўражвацца, а трохі іншае: назіраць і запамінаць, а потым згадаць, параўноўваць, аналізаваць. І чытаць не «пуцяводнікі»-брашуркі, а Ткачова, Чарняўскага, Рапапорта... І пачуўшы аднойчы ад некага, што Камянецкая вежа — данжон, пацікавіцца, што за данжон, — і як мінімум за сумнявацца. Камянецкі «стоўп», як пішуць некаторыя гісторыкі, хутчэй нагадвае германскі бергфрыд, а не французскі данжон. Бо вежа, якая выкарыстоўваецца як часовае жыллё на час аблогі, не можа называцца данжонам. Таму што данжон — гэта вежа, прыстасаваная для жылля сталага: з прадугледжаным не толькі харчаваннем, але і ацяпленнем. З іншага боку, калі данжон — гэта данжон, а бергфрыд — гэта бергфрыд, то чаму не можа быць стоўп беларускі — стаўпом? Гісторыкі на гэты конт спрачаюцца, а цікаўныя падарожнікі за спрэчкамі сочаць.

Напаoleon Орда бачыў вежу ў Камянцы вось такой.

ГЭТА гісторыя не пра тое, як князь-манах Войшалк быў забіты сваяком — Львом Галіцкім у горадзе Уладзіміры-Валынскім у 1267 годзе. Не пра тое, як, паміраючы, Войшалк наслал праклён на род гаспадары горада, князя Васількі і на сам горад. Нават не пра гэты горад размова. І не пра князя Васільку. Але калі б не было тых падзей, не было б і аб'екта для гэтага падарожжа.

Памёр, значыцца, Войшалк, а Васілька за ім следам, праз год паўтара ў нябыт выправіўся. Праклён падзейнічаў. І вось сын яго Уладзімір з жонкай сваёй Вольгай пакляўся рабіць справы добрыя, Богу патрэбныя, каб праклёну таго пазбегнуць. Адавалі ў храмы абразы дарагія і кнігі, золатам пісанья, у срэбра з перламі закаваныя. Князь будаваў цэрквы, княгіня вышывала харугвы — зноў жа золатам і перламі. Адлівалі таксама званы цудоўныя, «слуханнем небывалыя».

І што? І ўсё роўна праклён дзейнічаў: спадчынніка ў Вольгі і Уладзіміра не было. Тады яны ўзялі ў беднай шматдзетнай сям'і дзяўчынку нованароджаную. Заплацілі бацькам столькі, каб тыя больш ніколі не бедавалі, і выхоўвалі яе як князёўну, Ізяславай назвалі.

А яшчэ аднаго разу пачула княгіня, што калі адкрыць Біблію наўгад і прачытаць, што напісана ў першым вершы, і зрабіць тое, то можна праклёну пазбавіцца заўсёды. Адкрыла Вольга Біблію — і прачытала: «Воздвигнути города пусты...» Горад, значыцца, на пустой зямлі збудаваць.

Ну, добра. Зямлю знайшлі не проста пустую, а спрэс каменную. І назвалі горад Камянцом з той прычыны. І як збудаваў яго, дык і іншы горад, дзе праклён прамаўляўся, святлець пачаў — быццам ачуняла ўсё. Думалі, цяпер будзе добра. Дзе там...

Памёр князь Уладзімір Васількавіч, да сарака гадоў не дажыўшы, ад нарыву на твары. А перад тым як памерці, сказаў, што княгіні сваёй завяшчае горад Кобрин «з людзьмі і данінаю», і сяло Гарадло «з мытам», і яшчэ манастыр. І што калі Вольга раптам не захоча ў манахкі пастрыгчыся, дык няхай жыве, як ёй лепш будзе, бо яму ўсё роўна не ўстаць і не паглядзець, што робіцца.

А княгіня Уладзіміра вельмі кахала. І пастрыглася ў манахкі яшчэ да яго пахавання. І паверыла, што ён цяпер у царстве нябесным і сам Бог

Вам, можа, пра гэта ў Камянцы не раскажуць, бо будучы распаўядаць больш пра вежу, чым пра князя, што яе збудаваў.

Уваход у вежу, прабіты ў мінулым стагоддзі для турыстаў.

НУ, а пра вежу што скажаш? Велічная, манументальная, «уверсе крыху вузейшая». Цэгла пакладзена на балтыйскі манер: дзве цагліны ўздоўж — адна ўпоперак. За стагоддзі старая кладка ператварылася ў маналіт, толькі папраўленыя месцы вылучаюцца. Уваход у вежу з ніжняга яруса быў прабіты ў мінулым стагоддзі — спецыяльна для такіх, як мы, цікаўных. Раней жа ён знаходзіўся на ўзроўні чацвёртага яруса, на вышыні каля 16 метраў, і вялі да яго прыстаўныя драўляныя лесвічкі. У ніжні ярус тым часам вёў таемны ход, па якім дастаў-

Паслядоўнікам

Падарожжа да Камянецкай вежы нелагічна не сумясціць з падарожжам у суседняю пушчу. Белавежскую, як яе называюць. Хоць вежу камянецкую не называлі белай. Ёсць меркаванне, што пушча павінна называцца Белавескай, з наўмысна прапушчанай літаркай «ж». Бо не ад слова «вежа», а ад слова «весь» — паселішча ці вёска. Ну, а чаму «весь» белая — пра гэта нікому, хто з Беларусі, тлумачыць не трэба. Дык вось, пушча. Сядзіба Дзедз Мароза — раз, музей народнага побыту — два, музей прыроды — тры, зубры-заспадары і К° — чатыры... Крыўдна будзе ўбачыць нешта адно і не ўбачыць нешта другое. Парада: збіраючыся ў падарожжа, высвятляйце загадзя, што ёсць паглядзець у выбраным месцы. Поўны, так бы мовіць, асартымент.

Але вернемся ў нетры Камянецкай вежы, мы ж яшчэ не ўсё паглядзелі.

У экспазіцыі розных «паверхаў» можна бачыць сведчанні розных часоў. Наперсны энкаліпён. Гэта, па сутнасці, маленькі нацельны каўчэг са святымі мошчамі, каўчэг-крыж, які абараняў гаспадару ад напасцяў. Маленькі, а вельмі ўражвае. Як і бронзавы пярсцёнак канца XII стагоддзя: старэйшы за вежу на цэлы век — як ён тут апынуўся? Знойдзены на гарадзішчы пры раскопках. Тое, што было адкапана ў магільніках, увогуле паходжаннем з X стагоддзя. Таксама ўражвае. Асабліва скроневыя кольцы. Што яшчэ? Кафля XVI стагоддзя, з выявамі людзей і кветак, пабітая. Дзіцячая свістулька XVII стагоддзя, у выглядзе рыбкі з вочкамі, з адбітым хвосцікам.

Глядзіш на гэтыя прадметы — і губляешся ў часе, і думаецца, што час — гэта так, нешта дробнае, чаго амаль зусім не існуе. Ну, або лёгка пры патрэбе перасякаецца. А мы — па-за часам, над ім уладарым... Яго падарожнікі. І князь Уладзімір Васількавіч — наш знаёмы. Папытаць хіба ў яго састаў цэгля, якая за сем стагоддзяў мацнейшая стала?..

Падарожнічала Святлана ДЗЯНІСАВА.

Рамантыкам

Трапіўшы ў Камянецкі раён, варта знайсці схаваную ў глыбіні Белавежскай пушчы вёску Ражкоўка, каб пакланіцца іконе Божай Маці Ражкоўскай. Ікона гэта напісана ў 1943 годзе раненым нямецкім салдатам на загадзе нямецкага афіцэра — пасля таго як апошняму з'явілася на аблоках незвычайнай прыгажосці жанчына з немаўлём на руках. Афіцэр той збіраўся выканаць прысуд у дачыненні да жыхароў Ражкоўкі — аддаць каманду расстраляць іх за дапамогу партызанам. Ужо была выкапана яма, ужо «асуджаныя» былі сагнаны да яе, ужо падлятаў да месца «пакарання» нямецкі самалёт з пільным прысудам, які збіраўся зачытаць вяскоўцам перад іх смерцю, і раптам... Афіцэр узіраецца ў аблокі — а там Маці Божая паказвае на зямлю, у бок Ражкоўкі. Зразумей немец, што прысуд лети адмяніць, а самалёт разварочваць назад і ляцець па дакумент аб «памілаванні». Так была выратавана цэлая вёска. А салдат, які пісаў пасля ікону, — напісаўшы яе, акрыяў. У тым жа годзе ў вёсцы была збудавана драўляная цэрква. Яна і цяпер там стаіць, сінім колерам вабіць.

Трэба толькі ведаць, што Ражкоўка — населены пункт, размешчаны ў пагранічнай зоне, і значыць, для наведвання яе трэба мець пры сабе дакумент для пацвярджэння асобы, а таксама квітанцыю аб аплаце дзяржаўнага (0,2 базавай велічыні, дзейнічае на тэрыторыі ўсіх пагранічных зон Беларусі на працягу года). Каардынаты Ражкоўкі для вашага навігатора: 52.53302, 23.69519.

Вежа сёння.

■ Фотаздымак з гісторыяй

ІХ ЗАПАЛ ВЯДЗЕ ПА ЖЫЦЦІ...

Два цікавыя фотаздымкі на конкурс даслала **Зоя ВЯЛЬКО з вёскі Хорастава Салігорскага раёна**. «Гэтыя картачкі належалі маёй маці, — піша Зоя Віктараўна. — Яе, гэтак, як і людзей на здымках, ужо няма з намі, але іх запал і сёння вядзе нас па жыцці».

На адным з пажаўцельных ад часу фотаздымкаў — першае вяселле пасля вайны ў Хораставе. «Пасляваенная вёска, разруха, голад... Гэтым людзям у тыя часы было вельмі цяжка, але ў іх знаходзіўся настрой, цяга да жыцця...»

На другім — даяркі калгаса «Партызанскі край» імя В.З. Каржа ў вышываных фартушках. «Гэтыя маладзенькія дзяў-

чаткі старанна працавалі і занялі першае месца па надой малака па калгасе. І вось прыехаў карэспандэнт і зняў іх. Засталося фота на ўсё жыццё. І гэты здымачак дайшоў да іх дзяцей і ўнукаў».

Шаноўныя чытачы! Конкурс «Фотаздымак з гісторыяй» працягваецца.

Мы па-ранейшаму чакаем ад вас цікавых фота з сямейнага альбома (за выключэннем леташніх здымкаў з курорта, вясельных фотасесій і сучасных фота дзяцей). Вам ёсць што паказаць і расказаць? Давайце пагартваем сямейныя альбомы разам! Фотаздымкі (не больш за тры) з гісторыяй дасылай-

це з адпаведнай пазнакай на адрас: 220013, г. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10а або info@zvyazda.minsk.by. Найлепшага аўтара чакае прыз. Арыгіналы дасланых фотаздымкаў абавязкова вяртаюцца

■ Сямейная кухня

СІВЫ «РАМЭА»

Каханне нахштальт цунамі, і ўзрост не мае значэння. Вось мой сусед пазнаёміўся ў інтэрнэце з шыкоўнай жанчынай. І літаральна страціў галаву. Маладая асоба таксама выказвала яму прыязнасць. Словам, неўзабаве Фёдар Іванавіч і Марына распісаліся. Не стала перашкодай і розніца ва ўзросце (амаль 30 гадоў). А потым «Джульета» пераканала «Рамэа» адпісаць на яе маёмасць. Што закаханы Фёдар Іванавіч і зрабіў. У выніку зніклі грошы, машына, а адносіны разладзіліся. Паспрабаваў адкруціць усё назад, ды дзе там!

Небарака трапіў у бальніцу. А калі выйшаў, вырасшы звярнуўца ў суд. Толькі ці хопіць ў яго сіл на гэтыя разборы?

Ларыса ПРЫХОДЗЬКА, Гродна

ЛЁС «НА СПОДАЧКУ»

Хачу падзяліцца адной гісторыяй. Неяк я заўважыла, што каляжанка змянілася. Стала лепш апранацца, фарбавацца, а ў вачах яе з'явіліся такія гарэзлівыя іскрыны. «Няўжо закахалася? І гэта ў сарак з лішнім», — падумала я. Пэўна, у маім запытальным позірку Валянціна ўсё прачытала і загадкава кінула. А потым дадала, што свае праблемы развядзенкі яна ўжо не ўспрымае фатальна. І дапамог ёй у гэтым экстрасэнс.

Вось табе і маеш! Каб не схільная да рознай містыкі жанчына раптам пайшла да такога спецыяліста. Візіты да экстрасэнса зрабіліся штотыднёвым рытуалам. Пра грошы, пакінутыя ў яго, Валя не думае. Галоўнае не гэта, а тое, што яна пачала верыць у сябе. Жанчына не сумняваецца, што галоўная сустрэча будзе, і вельмі хутка. І ўсё зладзіцца, а не так, як у першы раз.

Якія мы ўсё ж дзеці! Як нам хочацца верыць у цуды! Маргарыта ЖДАНКО, Мінск

НАМ УСІМ ПАТРЭБНА... ШПАКОЎНЯ!

Напрыканцы мінулага тыдня на сваёй старонцы ў Facebook **мінчанін Вільям ЦВЯТКОЎ** вельмі крапальна распавёў пра дзядулю, які прадае ў пераходзе шпакоўні. «Яму цяжка гаварыць, але ён не просіць міласціну. А робіць найважнейшую ў свеце рэч — Шпакоўню. Ён так адзінока стаяў сярод цыганак, ля якіх капашылася процьма людзей. Да яго ніхто не падыходзіў, ніводзін чалавек... І калі я спытаў: «Дзядуля, колькі каштуе ваша шпакоўня?» Ён нават адказаць не змог, замітусіўся, як быццам баяўся, што я сыду. Не. Я не сыду. Я ЛЮБЛЮ ШПАКОЎНІ! Дзядуля стаіць у падземным пераходзе на плошчы Якуба Коласа каля выхаду да трамвайнага прыпынку. Адзін дамок для птушак каштуе 130 тысяч. Я сказаў яму, што ўсім маім сябрам патрэбныя шпакоўні».

Зрабіць добрую справу, дарэчы, можна не толькі набыўшы шпакоўню ў дзядулі. Гэтых магчымасцяў процьма. Ну, напрыклад, завітаць 13 лютага ў сталічны гандлёвы цэнтр ARENAcity (ці 14 лютага ў «Метропаль») з 12.00 да 20.00 і падпісаць валянцінку хворым дзецям. Сімвалам акцыі стане белае дрэва з чырвонымі сардэчкамі (усяго такіх сэрцаў — 154), на якіх будуць напісаныя ім-

ёны падапечных Беларускага дзіцячага хоспіса. Вы зможаце самі выбраць, каму адрасаваць свае словы падтрымкі. Арганізатары акцыі будуць рады любым, нават сімвалічным, ахвяраванням. Усе сабраныя сродкі пойдуча на закупку абсталявання ў новы будынак дзіцячага хоспіса, які, як плануецца, адкрыецца ўжо гэтым летам.

Шаноўныя чытачы, дзяліцеся і вы сваімі назіраннямі, парадмі, набалелым. Распавядайце, як пераадолелі складанасці, а, можа, нават адкрылі свой сакрэт шчасця. І, вядома, беражыце сябе!

■ Прэм'ера рубрыкі «Выбіраю сваё...»

Не раз даводзілася чуць ад людзей, якія прыязджаюць у Беларусь, хвалебныя водгукі пра нашы тавары. Напрыклад, госці адзначаюць, што беларускія прадукты больш смачныя, якасныя, натуральныя. А чаму мы маўчым пра тое, што нам падабаецца? Як не абурыцца такой сціпласці? Давайце выпраўляцца.

КАКАВА

Пачну з сябе. Выбар маёй сям'і — гэта беларуская какава.

Як журналісту мне давалося пабываць на нашай кандытарскай фабрыцы, дзе пачула, што какава-парашок, які тут вырабляецца, сапраўды натуральны на 99,98%, (у саставе часткова абястлушчаная прэсаваннем какава цёртая). І яшчэ адзін плюс: не змяшчае цукру. Пазней па тэлевізары ў якойсьці з расійскіх перадач убачыла, што спажываць з розных марак парашку выбралі менавіта беларускі. І я вырашыла замяніць «несквікі», якія так любяць мае дзеці, на айчынную какаву.

Паспрабавала зварыць у турцы: на дно насыпала цукар, пару лыжак какавы, заліла кіпнем. Выключыла, як толькі з'явіліся першыя бурбалкі... Пах быў, як у напою з дзіяніства, і смак таксама. Какава добра растае, без камякоў. Кожны раз, калі раблю гэты напоі, дзеці радысна бягуць на кухню, бо чуюць водар шакаладных цукерак.

Але нават калі какава-парашок не варыць, а проста заліць гарачым малаком (ці напалову кіпнем, напалову малаком), атрымліваецца смачны напоі з шакаладным водарам. Хочаце разнастайнасці — паспрабуйце дабавіць карыцы.

Какава-парашок можна выкарыстоўваць для прыгатавання шакаладнай глазуры, дабаўляць у цеста для бліноў ці ў запяканкі. Любіце пачэнне — паспрабуйце зрабіць шакаладную начынку (какаву змяшаць з цукрам). Калі вы робіце шакаладны пірог, дзе па рэцэптуры дадаецца распушчаная плітка шакаладу, замяніце яе на 1-2 сталовыя лыжкі какавы. Смак атрымаецца такі ж самы. А вось рэцэпт шакаладных кексаў, прыгатаванне якіх можна даверыць нават дзіцяці. Так, мой сын гатуе гэтыя ласункі хвілін за 20.

Трэба змяшаць 4 сталовыя лыжкі мукі, 4 сталовыя лыжкі цукру, 2 сталовыя лыжкі какава-парашку. Дадаць 2 узбітыя яйкі, 2 сталовыя лыжкі растопленага масла і 1/4 чайнай лыжкі соды. Выпякаць у духоўцы каля 10 хвілін.

А яшчэ з такога парашку можна паспрабаваць зрабіць цукеркі: у растопленае сметанковае масла дадаць цукар і какаву (можна ўсыпаць кунжут, какасавую стружку, здробненае пачэнне і арэхі), каб атрымалася густая маса. Яе разліць па формах і паставіць на некалькі гадзін у халадзільнік.

Какава парадзе прыгажунь. З яго робяць маскі для твару, якія падыходзяць для скуры

■ А як у іх?

У ЗАЛУ ПАСЯДЖЭННЯЎ — З ДЗЕЦЬМІ

У Аўстраліі жанчынам-дэпутатам дазволілі не толькі прыводзіць дзяцей у залу пасяджэнняў, але і карміць іх там грудзьмі альбо з бутэлечкі. Рабіць гэта дазваляюць новыя правілы, якія ўстанавіла ніжняя палата парламента.

Сярод аўстралійскіх парламентарыяў апошнім часам павялічылася колькасць маладых мам. Са 150 дэпутатаў 40 — жанчыны, а трое з іх нарадзілі адносна нядаўна.

Нараджэнне дачкі не перашкаджае Кэлі О'Дуайер працягваць палітычную дзейнасць.

І з гэтым даводзіцца лічыцца. Спікер Палаты прадстаўнікоў Крыстафер Пайн лічыць, што клопат пра дзяцей не павінен перашкаджаць творчай дзейнасці жанчын-дэпутатаў: «Як кіраўнік Палаты прадстаўнікоў я хачу бачыць на пасяджэннях як мага больш жанчын, і не хачу, каб ім перашкаджалі нейкія састарэлыя правілы. Няма абсалютна ніякіх прычын захоўваць правілы, якія ўскладняюць жыццё жанчынам-палітыкам».

На прынятае новаўвядзенне паўплывалі нядаўнія спрэчкі вакол сітуацыі з членам аўстралійскага парламента Кэлі О'Дуайер, якой даводзілася загадзя рыхтаваць для харчавання нованароджанай дачкі шмат малака, каб не прапусціць нарады, і часта адлучацца з пасяджэнняў, каб даглядаць дзіця.

Раней парламентарыі, вымушаныя заставацца з дзецьмі, галасавалі праз упаўнаважаных. Цяпер жанчынам-дэпутатам дазволена карміць грудзьмі ў зале пасяджэнняў без адрыву ад іх непасрэднай дзейнасці. Пры неабходнасці аўстралійскія дэпутаты, як жанчыны, так і мужчыны, могуць бесперашкодна прыводзіць сваіх дзяцей у памяшканне парламента. Лічыцца, што новае правіла мосіць зрабіць аўстралійскі парламент у прыватнасці і палітыку ў цэлым больш скіраванай на сямейныя каштоўнасці.

Пётр ШОСТАК, член пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы, тата траіх дзяцей, лічыць, што падобныя правілы для беларускай Палаты прадстаўнікоў неактуальныя. «Беларускія жанчыны маюць права сысці ў адпачынак па доглядзе дзяцей на тры гады. У іх няма неабходнасці прыводзіць дзяцей у парламент», — лічыць ён.

Сапраўды, згодна з аўстралійскім законам, дэкрэтны водпуск для цяжарных не прадугледжаны, і працоўнае месца ў гэтым выпадку не захоўваецца. Многія жанчыны пасля родаў выходзяць на працу як мага раней. Дзяцей уладкоўваюць у яслі ці наймаюць нянюку. Але ёсць і такія, хто застаецца дома столькі часу, колькі хоча. Жанчына можа сядзець з дзіцем ад месяца да года, але гэта залежыць ад арганізацыі, у якой яна працуе. Калі ёй неабходна захаваць працу, яна можа выйсці нават праз тыдзень пасля родаў.

— Да падобнай практыкі я стаўлюся адмоўна, — кажа **Святлана ШЫЛАВА, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Беларусі па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і маладзёжнай палітыцы.** — Таму што жанчына павінна выходзіць, і тым болей карміць дзіця дома. Гэта кажу як доктар акушэр-гінеколаг, як маці, якая вырасіла траіх дзяцей, і як парламентарый. На ўсё свой час.

Вераніка ПУСТАВІТ

любога тыпу, асвятляюць, сілкуюць. Трэба толькі 1 чайную лыжку парашку разбавіць гарачай вадой ці малаком. Таксама можна рабіць маскі для валасоў і шакаладныя абгортванні для цела.

А якія прадукты выбіраеце вы і чаму аддаеце перавагу айчынным вытворцам? Чым частуеце гасцей і на якія беларускія ласункі «палююць» у крамах вашы замежныя сябры? Можа, падзеліцеся рэцэптамі страў, якія гатуеце з беларускіх прадуктаў?

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ

■ Ведай нашых!

ПЕШШУ Ё... МАГАДАН. І ДАЛЕЙ

Наш зямляк накіроўваецца ў чатырохгадовае падарожжа

У першы дзень вясны 35-гадовы ўраджэнец Гродна Сяргей МАРОЗ распачне пешы шлях, якім дагэтуль не праходзіў ніводны чалавек у свеце. Наш зямляк адправіцца ў падарожжа па маршруце працягласцю каля 30 тысяч кіламетраў, каб прайсці па тэрыторыі шасці краін і, зноў жа пешшу, вярнуцца дадому. Зрабіць гэта ён збіраецца за чатыры гады.

Карэспандэнт «Звязды» пацікавіўся ў Сяргея, як у яго з'явілася гэтая ідэя і наколькі рэальна яе ажыццявіць.

«БЫЦЦАМ НЕШТА ШЧОЎКНУЛА ЁНУТРЫ»

У Гродне Сяргей вучыўся ў СШ №9, а пасля васьмі класаў — у вучылішчы алімпійскага рэзерву, дзе стаў майстрам спорту па цяжкай атлетыцы. Меў адтэрміноўку ад службы ў арміі, але ёй не скарыстаўся. Сам прыйшоў у ваенкамат, сказаў, што хоча служыць і неўзабаве атрымаў павестку ў 5-ю асобную брыгаду спецыяльнага прызначэння ў Мар'інай Горцы. Адслужыў як мае быць, нездарма ж яго прызначылі на высокую пасаду — намесніка камандзіра ўзвода.

Вярнуўшыся з арміі, Сяргей вырашыў заняцца бізнесам. Працаваў у сферы таварнага маркетынгу ў Гродне, у Польшчы, апошнія тры гады — у Мінску. Здавалася б, някелкі спецыяліст, на добрым рахунку ў фірме, і раптам — сталіцы ўжо для яго мала, новы паварот у жыцці. Ды яшчэ які! Пакінуць справу, у якой ведаеш толк, атрымаваеш пэўныя матэрыяльныя выгоды, і памяняць гэта на нязведаны пешы шлях. Навошта?

— Гэтая ідэя з'явілася не знянацку, а авалодвала мной паступова. Разумеецца, у нейкі перыяд жыцця атрымліваецца так, што чалавек пачынае шкадаваць аб пражытых гадах. Дакладней, не аб саміх гадах, а аб тым, што ён не рэалізаваўся так, як мог бы. Не дасягнуў нейкіх мэты, не спраўдзіліся нейкія мары, — кажа Сяргей. — Вось і ў мяне быццам нешта «шчоўкнула» ўнутры і захацелася зрабіць тое, каб пакінуць пасля сябе след у свеце, прынесці яму нейкую цікавую інфармацыю. Каб у далейшым мой сын ганарыўся мной, браў з мяне прыклад і таксама рэалізаваў сябе ў жыцці. Нічога не баяўся і смела крочыў да сваёй мэты.

— **Не трывожыць, што так надоўга развітваецца з сынам, іншымі блізкімі людзьмі?**

— З жонкай мы ў разводзе, але ў нас адносіны больш, чым сяброўскія. Мы практычна штодзённа кантактуем, адзін друго-

Сяргея поўным камплектам адзення, якое вытрымлівае тэмпературу да мінус 67 градусаў, спецыяльным посудам і некаторымі іншымі неабходнымі рэчамі.

«ДУМАЙЦЕ, ШТО Ё МЯНЕ ЁСЁ ДОБРА, І ЁСЁ АТРЫМАЕЦЦА»

Сваё падарожжа Сяргей Мароз распачне 1 сакавіка ў Мінску і два тыдні будзе крочыць па Беларусі ў Санкт-Пецярбург. За гэты час ён збіраецца зрабіць пэўнае тэсціраванне сваёй экіпіроўкі, абсталявання, каб, магчыма, нешта змяніць, дапоўніць і ў далейшым пазбегнуць нейкіх негатыўных момантаў. З паўночнай сталіцы Расіі шлях будзе пралягаць у напрамку Мурманска праз Кем, востраў Салавецкі, Архангельск, Перм, Екацярынбург. Затым — Камчатка, Новасібірск, Манголія, Казахстан, Узбекістан, Туркменістан, Крым, Растоў, Гомель, Брэст, Гродна, Наваполацк, Мінск. У некаторых выпадках вандруйнік плануе карыстацца паромамі, іншымі плаўсродкамі, але толькі не аўтамабілямі, бо падарожжа менавіта пешае. Начаваць будзе ў палатцы, праўда, ужо зараз у Сяргея ёсць і больш «казырныя» варыянты. Напрыклад, праз інтэрнэт паступіла прапанова з Магадана: маўляў, чакаем, накармім і прадаставім умовы для адпачынку.

— Ужо адгукнуліся людзі практычна з усіх рэгіёнаў Расійскай Федэрацыі, праз якія будзе пралягаць маё падарожжа. Яны праявілі зацікаўленасць і гатовы дапамагчы, — кажа Сяргей Мароз.

Зрэшты, сэнс падарожжа ён бачыць не толькі ў тым, каб самарэалізавацца, паказаць чалавечыя магчымасці:

— Планую сустрэцца з цікавымі людзьмі ў розных сферах (святарамі, палітыкамі, музыкантамі, пісьменнікамі), якія чагосьці неардынарнага дасягнулі ў жыцці — сваімі думкамі і дзеяннямі, раскрылі сваю асобу.

Па маршруце падарожжа Сяргей Мароз будзе ісці адзін:

— Гэта мой шлях, я яго выбраў сам. Нават, можна сказаць, гэты шлях выбраў мяне, абазначыўся ў такім выглядзе. Таму нікога з сабой у падарожжа не клічу. Але праз інтэрнэт я буду на сувязі — са сваякамі, сябрамі і ўсімі зацікаўленымі. Буду рабіць відэаздымкі, фатаграфавачы.

...На развітанне жадаю Сяргею ўдачы ў падарожжы, а ён просіць перадаць праз газету такое пажаданне людзям, якія за яго перажываюць:

— Не хвалойцеся, думайце, што ў мяне ўсё добра, і ўсё атрымаецца. І гэтыя пазітыўныя думкі іншых людзей дапамогуць мне на маім шляху.

Барыс ПРАКОПЧЫК.
prapopchik@zviazda.by

На Мінскай міжнароднай кніжнай выставе-кірмашы прэзентавалі

**Алімпійскія
паштоўкі
і спецыяльны
буклет**

У прэзентацыі паштовак і буклета прынялі ўдзел алімпійскія чэмпіёнкі Ала Цупер (фрыстайл) і Яніна Правалінская-Карольчык (лёгкаа атлетыка), у гэты час у наведвальнікаў выставы была магчымасць сфатаграфавачы і ўзяць аўтограф у вядомых спартсменах.

Адзначым, што за гісторыю алімпійскага руху беларускія спартсмены заваявалі 222 медалі, 91 з іх — у складзе каманды незалежнай Беларусі. Спадзяёмся, што ў гэтым алімпійскім годзе ўзнагарод стане больш.

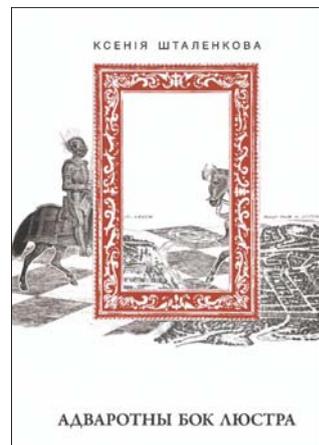
Прэзентацыя набору паштовак і буклета адбылася на стэндзе выдавецтва «Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі». Абодва выданні з'яўляюцца сумесным праектам НАК, Міністэрства інфармацыі і выдавецтва «Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі».

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.
lobazhevich@zviazda.by

■ Экслібрыс «Звязды»

НАПЕРАД У ВЯЛІКАЕ КНЯСТВА ЛІТОЎСКАЕ

Ксенія Шталенкова. Адваротны бок люстра. — Мінск: Мастацкая літаратура, 2016. — 382 с.

Яны сустрэліся ў Вільнюсе. Пятнаццацігадовая школьніца Барбара, ці проста Бася, і сямнаццацігадовы Міхал. Першыя нясмелыя позіркы, чырвань шчок, пашчотныя поціскі рукі і пацалункі... Здаецца, ну што незвычайнага можа быць у гісторыі пра першае каханне? А калі я скажу, што Міхал жыве ў Вільні XVI стагоддзя і служыць у Мікалая Радзівіла Чорнага, а

Бася — жыхарка нашага часу? І што спаткаліся яны дзякуючы незвычайнаму люстру, якое, калі настае патрэбны момант і на небе з'яўляецца Поўня, здольнае перамяшчаць людзей у часе. Раман з такім сюжэтам, безумоўна, выкліча цікакасць.

З першай часткай рамана «Адваротны бок люстра» маладая пісьменніца Ксенія Шталенкова дэбютавала ў 2012 годзе, і вось перад намі — выданне, якое змяшчае ўсе тры часткі твора і распавядае пра новыя прыгоды Басі і Міхала. Адметны не толькі яго сюжэт. Справа ў тым, што дэбютная кніга Ксеніі выйшла, калі аўтарцы было ўсяго дваццаць гадоў, а напісаны раманы яшчэ раней, калі дзяўчыне было 16. Таму перад намі — кніга для падлеткаў, створаная самім жа падлеткам. Гэта проста ўнікальны выпадак для беларускай літаратуры, дзе найчасцей пачынаюць з вершаў.

Некаторым чытачам гэтая гісторыя можа падацца крыху наіўнай, летуценнай і нават нуднай. Надта шмат дэталю, падрабязнасцяў, разважанняў. Але ўспомніце сябе ў школьныя гады. Ці не быў для вас знакавым нават міжвольны погляд, незнарок кінутае слова? Ці не хацелася знайсці сябра, які будзе родным і блізім толькі для вас, які ўсё зразумее і дапаможа? Ці не марылі пра неверагодныя прыгоды і смелыя вандруўкі? І «Адваротны бок люстра» — менавіта такая гісторыя. Тут летуценні ярчэйшыя, чым рэчаіснасць, а прыгоды намнога больш прывабныя, чым звыклы лад жыцця.

Цікава, што галоўныя героі кнігі «Адваротны бок люстра» — не ідэальныя, не «прычасаныя», не падкрэслена паслухмяныя (а часта менавіта такімі іх ствараюць пісьменнікі для ўзмацнення выхаваўчага эфекту кнігі). Бася можа грунцук дзвярэйма і адмовіцца вяртацца з бацькамі. У яе пакоі непрыбраны, а таямніцы мінуўшчыны вабяць дзяўчынку намнога мацней, чым заняткі ў школе. Міхал — таксама досыць свавольны юнак, ён занадта самаўпэўнены і ўпарта, кідаецца ў бойку, нават калі ведае, што гэта небяспечна. Ды і адносіны паміж героямі не ванільна-ідэальныя. Тут прысутнічаюць рэўнасць і эгаістычнае стаўленне да каханага чалавека, але, натуральна, яны саступаюць у параўнанні з цеплынёй і шчырасцю, пяшчотай і яркасцю першага моцнага пачуцця. Карацей, усё, як у жыцці.

Асаблівай увагі заслугоўвае і сюжэт твора Ксеніі Шталенковай, класічны для сусветнай літаратуры і кіно. Герояў, якія трапляюць у чужы для сябе час, крытыкі ўжо паспелі жартуліва ахрысціць «трапленцамі». Але ў беларускай літаратуры гісторыі пра «трапленцаў» ды падарожжы ў часе чамусьці пакуль не прыжыліся. Напэўна, справа ў тым, што айчынным аўтарам яшчэ не асэнсавалі мінуўшчыну ў класічнай прозе, не распавялі пра самыя слаўныя падзеі гісторыі, не намалевалі партрэтаў гістарычных дзеячаў. Тым больш яркім выглядае эксперымент маладой пісьменніцы, яе спроба паказаць, як адчувае сябе сучасная дзяўчына, трапіўшы ў 1550 год. І наадварот, ці камфортна хлопцу з павольнага XVI стагоддзя ў нашым імклівым часе.

Важна таксама, што гісторыя першага кахання Басі і Міхала не падаецца адарванай ад знакавых гістарычных падзей. Разам з героямі кнігі чытач падарожнічае з Вільні ў Кракаў, прысутнічае на каранацыі Барбары Радзівіл. Мы назіраем за інтрыгамі і палітычным закулісцем ВКЛ таго часу. Разам з Басяй і Міхалам уцякаем са сталіцы Каралеўства Польскага, спрабуем выратавацца ад пагоні і пазбегнуць абвінавачвання ў вядзьмарстве. Думаю, не перабольшу, адзначыўшы, што «Адваротны бок люстра» — выдатная аснова для сцэнарыя прыгодніцкага фільма ці хаця б тэатральнай пастаноўкі.

Спадзяюся, што гэты раманы ў трох частках — толькі пачатак вялікага творчага шляху Ксеніі. Маладая аўтарка ўмее распавядаць гісторыі, яна цярплівая і працавітая (а гэта так важна, калі гаворка ідзе пра напісанне твораў буйных літаратурных жанраў), таму ў яе ўсё атрымаецца.

Марына ВЕСЯЛУХА

СПОРТ У МАЛЮНКАХ

Такія навінкі выпушчаны да 25-годдзя Нацыянальнага алімпійскага камітэта і прадстаўлены на дзвюх мовах — беларускай і англійскай. Набор «Алімпійскія зоркі Беларусі» складаецца з 15 паштовак, на якіх выявы 20 беларускіх алімпійскіх чэмпіёнаў, пачынаючы з 1994-га і да зімовых гульні ў Сочы 2014 года.

У буклеце «Алімпійская слава Беларусі» прадстаўлены айчынным алімпійскія чэмпіёны, якія выступалі ў складзе зборных каманд СССР, СНД і Беларусі. Акрамя таго, у ім распавядаецца гісторыя стварэння Нацыянальнага алімпійскага камітэта.

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки» , 220113, г. Минск, ул. Мележа 5/2, пом. 1703
Продавец	Открытое акционерное общество «Трест Белтрансстрой», 220050, г. Минск, ул. Советская, 8
Лот № 1:	РАСТВОРНЫЙ УЗЕЛ, общей площадью 498,7 кв.м, инвентарный номер: 100/С-47330, г. Брест, ул. Карасева, 100. Начальная цена лота с НДС 20% – 421 152 420 бел. руб. (снижена на 80%)
Лот № 2:	МЕХАНИЧЕСКИЙ СКЛАД ЦЕМЕНТА, общей площадью 45,2 кв.м, инвентарный номер: 100/С-47322, г. Брест, ул. Карасева, 100. Начальная цена лота с НДС 20% – 38 941 170 бел. руб. (снижена на 80%)
Лот № 3:	ЗДАНИЕ КОМПРЕССОРНОЙ СТАНЦИИ, общей площадью 62,4 кв.м, инвентарный номер: 100/С-47332, г. Брест, ул. Карасева, 100. Начальная цена лота с НДС 20% – 69 624 130 бел. руб. (снижена на 80%)
Лот № 4:	ПАРОВАЯ ЛЕСОСУШИЛКА, общей площадью 71,5 кв.м, инвентарный номер: 100/С-47325, г. Брест, ул. Карасева, 100/6. Составные части и принадлежности: два забора, ворота, дворовое покрытие. Начальная цена лота с НДС 20% – 107 770 550 бел. руб. (снижена на 80%)
Лот № 5:	ПРИСТРОЙКА К ПИЛОРАМЕ, общей площадью 348,3 кв.м, инвентарный номер: 100/С-47328, г. Брест, ул. Карасева, 100/5. Составные части и принадлежности: забор, покрытие асфальтобетонное. Начальная цена лота с НДС 20% – 269 020 840 бел. руб. (снижена на 80%)
Лот № 6:	ЗДАНИЕ СКЛАДА, общей площадью 488 кв.м, инвентарный номер: 100/С-47321, г. Брест, ул. Карасева, 100/2. Составные части и принадлежности: два забора, навес для хранения дров, площадка для хранения дров, дворовое покрытие, бордюр дорожный, бордюр тротуарный, мачта освещения. Начальная цена с НДС 20% – 912 826 790 бел. руб. (снижена на 50%)

Сведения о земельном участке и сроках подписания договора купли-продажи: Лоты №№ 1–6, расположены на земельном участке пл. 2,3253 га, предоставленном продавцу на праве постоянного пользования для обслуживания производственной базы. Продавец, в зависимости от количества реализованных лотов, в установленном законодательством порядке после проведения аукциона обращается за осуществлением регистрационных действий в отношении земельных участков, необходимых для обслуживания предметов аукциона. После выделения самостоятельного земельного участка для обслуживания реализованного лота (лотов), между продавцом и покупателем в течение 5 (пяти) рабочих дней после получения продавцом свидетельства о государственной регистрации земельного участка, должен быть подписан договор купли-продажи

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона (Лота) в белорусских рублях (BYR) перечисляется на р/с № 3012343260010 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Оплата за предмет аукциона (лот) производится в порядке, установленном в договоре купли-продажи

Предыдущее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 23.01.2016

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат за организацию аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by

Дата и время проведения аукциона	25.02.2016 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Советская, 8, ОАО «Трест Белтрансстрой»
Дата и время окончания приема документов	23.02.2016 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»
Контактные телефоны	Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71; auction@cpo.by; www.cpo.by

Открытое акционерное общество «Универсам Фрунзенский» сообщает о проведении годового общего собрания участников, которое состоится 21 марта 2016 г. по адресу: г. Минск, пр. Пушкина, 37, универсам Фрунзенский (за парикмахерской). Начало собрания в 13.00.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. О результатах работы Общества за 2015 год и основных направлениях деятельности Общества в 2016 году.
2. Отчет наблюдательного совета о проделанной работе в 2015 году.
3. Утверждение заключения ревизионной комиссии о результатах проверки финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2015 год.
4. Рассмотрение результатов аудиторской проверки финансово-хозяйственной деятельности за 2015 год.
5. Утверждение годового отчета, бухгалтерского баланса, отчета о прибылях и убытках Общества за 2015 год.
6. О распределении чистой прибыли (покрытии убытков) за 2015 год и выплате дивидендов.
7. О направлениях использования чистой прибыли в 2016 году.
8. Избрание членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии Общества.

С проектом решения собрания участники могут ознакомиться по месту нахождения Общества в рабочие дни с 11 марта 2016 г. с 10.00 до 15.00.

Регистрация участников собрания будет проводиться с 12.15 до 12.45 по предъявлению документа, удостоверяющего личность; а представители участников – и доверенности.

Наблюдательный совет ОАО «Универсам Фрунзенский».

УНП 100135329

ОАО «СПЕЦМОНТАЖСТРОЙ»

извещает своих акционеров (их представителей) о проведении 18 марта 2016 г. очередного общего собрания по адресу: г. Минск, ул. Володько, 20, кабинет 35.

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

1. Об итогах работы Общества в 2015 году и основных направлениях развития на 2016 год.
2. Отчет наблюдательного совета и ревизионной комиссии о работе в 2015 году.
3. Утверждение годового бухгалтерского баланса Общества и направлений использования чистой прибыли за 2015 год. О дивидендах за 2015 год.
4. О направлениях использования прибыли Общества в 2016 году.
5. Утверждение условий материального вознаграждения членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
6. Выборы членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
7. Об уменьшении уставного фонда Общества путем аннулирования приобретенных Обществом акций собственного выпуска и сокращения их общего количества.
8. О внесении изменений и дополнений в устав ОАО «Спецмонтажстрой».

Начало работы собрания в 10.00.

Регистрация участников собрания с 09.30 до 09.50 в день проведения собрания. При себе иметь документ удостоверяющий личность.

УНП 100693551

ИНФОРМИРУЕТ:

С 11.02.2016 размер процентной ставки для договоров срочного безотзывного банковского вклада (депозита) «Стандарт» в российских рублях с переменной процентной ставкой на срок 370 дней будет составлять 13% годовых, на срок 735 дней – 13,5% годовых. Размер процентной ставки для вновь заключаемых договоров с фиксированной процентной ставкой сроком 370, 735 дней будет составлять 13% годовых.

www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 2 от 26 мая 2014 года, выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

ТАБЛИЦА ПРОЦЕНТНЫХ СТАВОК ПО СРОЧНОМУ БАНКОВСКОМУ ВКЛАДУ (ДЕПОЗИТУ) «СИСТЕМА СБЕРЕЖЕНИЙ ЛИНИЯ РОСТА 2.0»

с 11 февраля 2016 года

Сумма депозита, ед. валюты	Сроки			
	до 6 месяцев 90–180 дней	от 6 месяцев до 1 года 181–370 дней	от 1 года до 2 лет 371–740 дней	от 2 до 5 лет 741–2000 дней
Для договоров срочного банковского вклада (депозита) «Система сбережений Линия роста 2.0» в белорусских рублях, заключенных с 17.06.2015 года				
1 – 10 000 000	24,0	24,3	24,5	24,8
10 000 001 – 50 000 000	24,1	24,4	24,6	24,9
50 000 001 и более	24,2	24,5	24,7	25,0
Для договоров срочного банковского вклада (депозита) «Система сбережений Линия роста 2.0» в долларах США и евро, заключаемых с 25.11.2015				
1 – 500	3,3	3,5	3,8	4,0
501 – 5 000	3,4	3,6	3,9	4,0
5 001 и более	3,5	3,7	4,0	4,0
Для договоров срочного банковского вклада (депозита) «Система сбережений Линия роста 2.0 в российских рублях				
1 – 15 000	8,4	8,8	12,0	13,0
15 001 – 150 000	8,5	8,9	12,5	13,0
150 001 и более	8,6	9,0	13,0	13,0

ПОВЗВОНИ В СВОЙ БАНК

время работы Контакт-Центра Банка
8.00 - 20.00 - рабочие дни
8.00 - 18.00 - выходные и праздничные дни

136

Звонок со стационарного телефона, с мобильного телефона (life), velcom, МТС) - по тарифам операторов связи. Консультации оказываются бесплатно.

www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 2 от 26 мая 2014 года, выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

Департамент по ценным бумагам
Министерства финансов
Республики Беларусь

ЗАВЕРЕНО
04 февраля 2016 года
Сушко С.А.

ИЗМЕНЕНИЯ В РЕШЕНИЕ О ВЫПУСКЕ ЖИЛИЩНЫХ ОБЛИГАЦИЙ ВТОРОГО ВЫПУСКА

Общества с ограниченной ответственностью «ДЕКО-ПЛАСТ» (ООО «ДЕКО-ПЛАСТ»)

Общество с ограниченной ответственностью «ДЕКО-ПЛАСТ» (далее – Эмитент) на основании Протокола заседания Общего собрания участников от 11.01.2016 № б/н вносит следующие изменения в Решение о выпуске облигаций Общества с ограниченной ответственностью «ДЕКО-ПЛАСТ» (номер государственной регистрации 5-200-02-2135, дата государственной регистрации 16.04.2014) (далее – Решение о выпуске облигаций):

1. Пункт 2 Решения о выпуске облигаций изложить в следующей редакции:

«2. Место нахождения эмитента.

220049, г. Минск, ул. Кнорина, 17, 5-й этаж, офис 3;
Телефон/факс: 8 (017) 302-84-10;
Электронный адрес (e-mail): info@tapas.by»

2. Пункт 12 Решения о выпуске облигаций изложить в следующей редакции:

«12. Сведения об обеспечении исполнения обязательств по облигациям.

Исполнение обязательств по облигациям обеспечивается поручителями:

1. Общества с ограниченной ответственностью «Белскладкомплекс-3» на сумму 33 500 000 000 (Тридцать три миллиарда пятьсот миллионов) белорусских рублей согласно договору о предоставлении поручительства от 11.01.2016 № б/н.

Место нахождения поручителя: 223050, Минская обл., Минский р-н, аг. Колодищи, ул. Чкалова, д. 37, пом. 7.

УНП (учетный номер плательщика) поручителя: 691787190.

Стоимость чистых активов поручителя на 01.10.2015 составляет 33 550 млн. белорусских рублей;

2. Общества с ограниченной ответственностью «ЗападИнвестСистемз» на сумму 4 625 000 000 (Четыре миллиарда шестьсот двадцать пять миллионов) белорусских рублей согласно договору о предоставлении поручительства от 11.01.2016 № б/н.

Место нахождения поручителя: 220049, г. Минск, ул. Кнорина, 17, 5-й этаж, офис 2.

УНП (учетный номер плательщика) поручителя: 191755772.

Стоимость чистых активов поручителя на 01.10.2015 составляет 5 237 млн. белорусских рублей.

В случае неисполнения или ненадлежащего исполнения эмитентом обязательств перед владельцами облигаций требования к поручителям предъявляются в письменной форме с приложением выписки по счету «депо», подтверждающей право собственности владельца на данные облигации и возможность их отчуждения (отсутствие ограничений, связанных с обременением облигаций обязательствами). Данное требование должно быть представлено поручителю по его месту нахождения.

Поручитель отвечает в том объеме, за который поручается.

При получении требования поручитель обязан рассмотреть его в срок,

не превышающий 15 (Пятнадцать) календарных дней. При принятии положительного решения по вопросу исполнения обязательств эмитента по облигациям платеж в пользу обратившихся к поручителям владельцев облигаций осуществляется поручителем в течение 30 (Тридцати) банковских дней.

Договор о предоставлении поручительства вступает в силу с момента его подписания эмитентом и поручителем и действует в течение всего срока обращения облигаций, а также в течение трех месяцев после окончания срока обращения облигаций.

Действие договора о предоставлении поручительства прекращается после исполнения обязательств по облигациям (в том числе досрочного погашения всего выпуска облигаций) либо по истечении трех месяцев после окончания срока обращения облигаций, если владельцы облигаций не предъявят в указанный трехмесячный срок требований о выплате денежных средств по облигациям к эмитенту или к поручителю.

В случае принятия решения о ликвидации поручителя, а также в случае, если стоимость чистых активов поручителя, рассчитываемая на первое число каждого квартала, станет меньше объема находящихся в обращении облигаций, эмитент, в течение двух месяцев с момента возникновения одного из вышеперечисленного основания, осуществляет полную замену обеспечения исполнения своих обязательств по облигациям либо в части недостающей стоимости чистых активов данного поручителя или осуществляет досрочное погашение данного выпуска облигаций либо его части. В случае принятия эмитентом решения о полной замене обеспечения исполнения своих обязательств по облигациям либо его части, эмитент вносит соответствующие изменения в Проспект эмиссии и в Решение о выпуске облигаций. Эмитент обязан зарегистрировать такие изменения в Департаменте по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь и в семидневный срок известить о данном факте владельцев облигаций посредством публикации соответствующей информации в периодическом печатном издании, определенном эмитентом для раскрытия информации.

Эмитент по собственной инициативе вправе принять решение о замене обеспечения исполнения своих обязательств по облигациям с обязательным согласованием данного вопроса с владельцами облигаций до принятия данного решения эмитентом. Замена обеспечения осуществляется эмитентом после внесения соответствующих изменений в Проспект эмиссии и в Решение о выпуске облигаций. Эмитент обязан зарегистрировать такие изменения в Департаменте по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь и в семидневный срок известить о таких изменениях владельцев облигаций посредством публикации соответствующей информации в периодическом печатном издании, определенном эмитентом для раскрытия информации.

При несогласии владельца(ев) облигаций с заменой эмитентом обеспечения исполнения своих обязательств по облигациям, владелец(цы)

облигаций вправе предъявить эмитенту облигации к выкупу, в течение 60 (Шестидесяти) календарных дней с момента получения письменного уведомления о замене эмитентом обеспечения исполнения своих обязательств по облигациям. В данном случае замена эмитентом обеспечения исполнения своих обязательств по облигациям осуществляется после удовлетворения требований владельцев облигаций, несогласных с заменой эмитентом обеспечения исполнения своих обязательств по облигациям. Выкуп облигаций производится в аналогичном порядке, определенном пунктом 2.14 настоящего Проспекта.»

3. Пункт 14 Решения о выпуске жилищных облигаций изложить в следующей редакции:

«14. Место, время и порядок размещения облигаций.

Проведение открытой продажи облигаций осуществляется эмитентом ежедневно (за исключением выходных дней (субботы и воскресенья), государственных праздников и праздничных дней, установленных и объявленных нерабочими в соответствии с законодательством Республики Беларусь) с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 18.00 по адресу: 220049, г. Минск, ул. Кнорина, 17.

Открытая продажа облигаций осуществляется физическим и (или) юридическим лицам в соответствии с законодательством Республики Беларусь путем заключения соответствующего договора.

Жилищные облигации имеют право приобретать (как в процессе размещения жилищных облигаций, так и в процессе их обращения) юридические и физические лица, заключившие с эмитентом договор в простой письменной форме (далее – договор с эмитентом), предусматривающий обязательства эмитента по строительству жилых помещений владельцам жилищных облигаций.

Открытая продажа облигаций осуществляется по цене, определяемой эмитентом в зависимости от ситуации на рынке строительства и недвижимости на момент продажи жилищных облигаций, а также исходя из соотношения спроса и предложения на рынке ценных бумаг.»

4. Остальной текст Решения о выпуске облигаций остается без изменений.

Генеральный директор
Управляющей компании эмитента
Ответственный бухгалтер Эмитента

И.Я.Кривецкий
О.Э.Мышаковская

от поручителя
ООО «ЗападИнвестСистемз»
заместитель управляющего

В.В.Мельников

от поручителя
ООО «Белскладкомплекс-3»
управляющий

А.Г.Савицкий

Директор Департамента финансовых рынков
ОАО «БПС-Сбербанк»

С.А.Стецюра

ВЯЛІКАЕ «РЭЖА» ЭЛЬ-НІНЬЁ

Прыродны феномен уплывае на ўсю планету

Летась ахвярамі стыхійных бедстваў на планеце сталі 23 тысячы чалавек. Самым разбуральным аказаўся землятрус у Непале — 9 тыс. жыццяў. З прычыны аномальнай спякоты ў Індыі і Пакістане мінулым летам загінулі 3670 чалавек, а ў Еўропе — 1250. Усе гэтыя лічбы, зразумела, паводле афіцыйнай статыстыкі. Рэальны маштаб можа адрознівацца.

Увогуле матэрыяльныя страты ад разгулу стыхіі цягам мінулага года ацэньваюцца ў 90 мільярдаў долараў. Прыкладам, «кошт» землятрусу — амаль \$5 млрд. Як заўважаюць спецыялісты, пераважная большасць (94 працэнты) усіх прыродных катаклізмаў звязана з кліматычнымі зменамі. Адна з самых «уплывовых» прыродных з'яў — Эль-Ніньё. На яе рахунку засухі, ураганы, цунамі, незвычайнай сілы і працягласці ліўні, паводкі. І ў выніку — не толькі разбурэнні, чалавечыя жыцці, а і павышэнне цэн на шэраг харчовых тавараў і нават змяншэнне нафтавых каціровак. Чаго чакаць ад загадкавага Эль-Ніньё?

ВЫХАД «БРУСА ЛІ»

Як тлумачаць навукоўцы, Эль-Ніньё — гэта натуральная прыродная з'ява, якая паўтараецца з даволі няпэўнай перыядычнасцю (з'яўляецца можа праз розную адлегласць часу — ад двух да сямі гадоў, працягласць таксама не аднолькавая). Узнікае, калі тэмпература марской паверхні ў экватарыяльнай частцы Ціхага акіяна павялічваецца і пачынае ўплываць на паветраныя масы і маршруты іх перамяшчэння на планеце. Упершыню таямнічую з'яву заўважылі шмат гадоў назад на Каляды, адсюль і назва — з іспанскай «эль ніньё» перакладаецца як «хлопчык, немаўля». Самыя магутныя Эль-Ніньё назіраліся ў 1972-1973, 1982-1983 і 1997-1998 гадах. На думку спецыялістаў цэнтра прагназавання кліматычных змен пры Нацыянальным упраўленні акіянічных і атмасферных даследаванняў ЗША, цяперашні «хлопчык» (якога, дарэчы, назвалі сімвалічна — «Брус Лі») можа стаць адным з найдужэйшых за апошнія 65 гадоў.

Што ж рабілася летась на «блакітнай прасторы»? Сезон ураганаў — 2015 у Атлантычным акіяне, усходняй і цэнтральнай частках Ціхага акіяна, у адпаведнасці з метэаралагічным календаром, завяршыўся 30 лістапада. Як адзначаюць у НАСА, ён быў адзначаны вялікай колькасцю бур і новымі метэаралагічнымі рэкордамі.

Сітуацыя ў Атлантычным акіяне была некалькі спакойнейшай, чым звычайна — трэці год запар сярэдня актыўнасць штормаў ніжэй за сярэднюю. Тым часам ураганы і цыклоны летась ахапілі рэгіёны, якія звычайна застаюцца ўбаку ад штармавых цэнтраў — цэнтральную частку Ціхага акіяна і Аравійскае мора (паўночны захад Індыйскага акіяна). У сваю чаргу «блакітная прастора» ад Азіі да Амерыкі ў гэты перыяд была пад уладай штормаў, справакаваных менавіта Эль-Ніньё.

У 2015 годзе ў паўночным паўшар'і прайшлі 30 моцных ураганаў, тайфунаў і цыклонаў. Гэта новы рэкорд (папярэдні — 23 патэнцыйна разбуральныя кліматычныя з'явы — быў усталяваны ў 2004-м). Як заўважаюць спецыялісты, 25 з гэтых штормаў дасягнулі катэгорыі 4 ці 5, што таксама з'яўляецца новым рэкордам (папярэдні складаў усяго 18). У НАСА на падставе інфармацыі, атрыманай ад Нацыянальнай метэаралагічнай службы і Грамадскага цэнтра папярэджання пра тайфуны, склалі карты руху і інтэнсіўнасці ўсіх трапічных цыклонаў 2015 года.

У пачатку мая ў Атлантычным акіяне сфарміраваўся трапічны шторм «Ана», недалёка ад паўднёва-ўсходняга ўзбярэжжа ЗША. Прычым адбылося гэта практычна за месяц да 1 чэрвеня — афіцыйнага старту сезона ўраганаў. Наступныя месяцы былі адносна спакойнымі. І ўсё ж ужо ў верасні быў усталяваны яшчэ адзін рэкорд — шторм «Фрэд», які абрушыўся на астравы Каба-Вердэ, стаў самым усходнім ураганам за ўсю гісторыю метэаназіранняў у рэгіёне. Апроч таго, у лістападзе ўраган «Кэйт» прайшоў па Багамах, стаў адным з найбольш позніх за сезон штормаў у гісторыі астраўной дзяржавы.

У НАСА таксама адзначаюць, што воды Ціхага акіяна ва ўсходняй яго частцы значна мацней нагрэліся ў 2015 годзе з-за магутнага Эль-Ніньё. Паводле звестак амерыканскага Нацыянальнага ўпраўлення па даследаванні акіянаў і атмасферы, у гэтым рэгіёне за сезон адбылося 18 штормаў і 13 ураганаў (9 з іх аднеслі да разрады актыўных). Гэта максімальная колькасць з 1971 года.

З'ява Эль-Ніньё перавышае ўсе прагнозныя паказчыкі. Даследчыкі зафіксавалі павышэнне тэмпературы вады Ціхага акіяна на тры градусы.

У цэнтральнай частцы Ціхага акіяна ў гэтым сезоне таксама было надзвычай неспакойна: у рэгіёне вышэй экватара ад 140 да 180 градусаў заходняй шыраты было зафіксавана 14 штормаў і 8 ураганаў (папярэдні рэкорд, устаноўлены ў 1982 годзе, складаў 4 ураганы). Пяць штормаў сёлета дасягнулі катэгорыі 3 ці вышэй, тым часам як папярэдні рэкорд складаў тры штормы. Больш за тое, у жніўні ўпершыню на памяці метэаролагаў адразу тры буйныя ўраганы прайшлі па ўсходзе ад міжнароднай дэмаркацыйнай лініі сутачнага часу.

Што да заходняй часткі Ціхага акіяна, то для рэгіёна, што прылягае да Азіі і астравоў Акіяніі, цяперашні сезон быў адзначаны не гэтулькі рэкорднай агульнай колькасцю штормаў, колькі іх інтэнсіўнасцю. Так, адразу 15 тайфунаў летась дасягнулі катэгорыі 3 ці вышэй, пабіўшы рэкорды 1958 і 1965 гадоў. Як тлумачаць спецыялісты, гэта таксама звязана з уплывам Эль-Ніньё: у заходняй частцы Ціхага акіяна некаторае зніжэнне тэмпературы вады і ветру адсоўваюць цэнтр утварэння штормаў далей на ўсход, што дае ім дадатковы час «набрацца сіл».

Яшчэ адной аномаліяй сталі два цыклоны, якія раскінуліся над Аравійскім морам бліжэй да канца сезона. Звычайна гэты рэгіён характарызуецца сухім надвор'ем, што не дае штормам дасягнуць сушы. І ўсё ж у лістападзе практычна цягам тыдня Емен і блізка востраў Сакотра былі ва ўладзе магутнага трапічнага шторму і ўрагану.

3 ЗАСУХІ — У ЗАЛЕВУ

Пакуль навукоўцы дакладна не высветлілі прычыны з'яўлення Эль-Ніньё. Прадказаць яго даволі складана. У наш час спецыялісты спрабуюць зразумець, ці з'яўляецца гэты

Такое перамеркаванне павялічыла тэмпературу акіяна ад цэнтральнай часткі Ціхага акіяна да Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі. У адных рэгіёнах пад уплывам Эль-Ніньё ўзмацніліся паводкі, тым часам як у іншых пачасціліся засухі. «У многіх трапічных краінах мы бачым скарачэнне аб'ёму ападкаў на 20-30%. Інданезія перажыла моцную засуху, а вось мусон у Індыі быў прыкладна на 15% мацнейшы, чым звычайна», — тлумачыць Клінгаман.

Яшчэ ў сярэдзіне мінулага года метэаролагі пачалі папярэджаць, што прыродны феномен Эль-Ніньё прынясе незвычайна вільготнае надвор'е ў Парагвай, Уругвай, Ар-

ных частках планеты, — прыкладам, можа прыводзіць да больш вільготных зім у ЗША і засух на поўначы Аўстраліі. Некаторыя кліматалагі прытрымліваюцца тэорыі пра тое, што эфекты, кшталту Эль-Ніньё, будуць рабіцца больш выразнымі па меры разгравання атмасферы планеты пад уплывам парніковых выкідаў.

У ЧАКАННІ «ДЗЯЎЧЫНКІ»

Навукоўцы лічаць, што Эль-Ніньё адбіваецца не толькі на надвор'і, але і на здароўі і паводзінах людзей. У прыватнасці, у адпаведны перыяд могуць разгарнуцца маштабныя эпідэміі. Таксама ў гэты час звычайна адбываюцца сацыяльныя і вайсковыя канфлікты. Паводле інфармацыі навукоўцаў, больш за 20 працэнтаў вайсковых канфліктаў справакавана Эль-Ніньё.

Моцны ўплыў гэтай глабальнай з'явы можа істотна павялічыць сёлетую пагрозу ўзнікнення голаду і хвароб для мільянаў людзей, лічаць спецыялісты гуманітарных арганізацый. Па меры таго, як засухі і паводкі будуць працягвацца, адпаведна ўзрасце і маштаб магчымых праблем. Паведамляецца, што каля 31 мільёна чалавек у Афрыцы так ці інакш адчуваюць недахоп харчавання. Гэты працэс дасягнуў свайго піку менавіта ў лютым. Трэць гэтых людзей жывуць у Эфіопіі. Паводле папярэдніх разлікаў, каля 10 мільёнаў жыхароў краіны звернуцца сёлета па гуманітарную дапамогу. У Зімбабвэ востры недахоп харчавання можа закрануць 1,5 мільёна чалавек.

Паводле звестак Сусветнага банка, яшчэ 62 мільёны чалавек у Паўднёвай Азіі могуць да 2030 года апынуцца за рысай беднасці ў выніку зніжэння ўраджайнасці і ўплыву кліматычных змен на здароўе людзей. Прадстаўнікі арганізацыі Оxfam зазначаюць, што Эль-Ніньё дадасць новых праблем, якія параўнальныя з гуманітарнымі катастрофамі ў Сірыі, Паўднёвым Судане і Емене. Засуха і мусонныя дажджы ўжо закранулі два мільёны чалавек у Гватэмале, Гандурасе, Сальвадоры і Нікарагуа.

Аналітыкі аўтарытэтна сцвярджаюць, што Эль-Ніньё аказвае значны ўплыў і на глабальную эканоміку. Па канкрэтных прыкладах хадзіць далёка не даводзіцца — так, сусветныя цэны на шэраг харчовых прадуктаў (у прыватнасці, каву, рыс, какаву і цукар) ужо выраслі на 5-10%, у тым ліку і з прычыны наступстваў ўзмацнення непрадказальнага «хлопчыка».

Чаго ж чакаць сёлета? Навукоўцы, абапіраючыся на звесткі спецыяльных даследаванняў, прагназуюць, што сёлета Эль-Ніньё (які цяпер пайшоў на змяншэнне) можа атрымаць зваротную тэндэнцыю, — яго магчыма, заменіць з'ява Ля Нінья (у перакладзе з іспанскай — «дзяўчынка»), якая прыносіць халоднае паветра і спрыяе ўтварэнню ўраганаў у Заходняй Атлантыцы. Пакуль уявіць сабе больш дэталёвы «сцэнарый» развіцця падзей не могуць нават спецыялісты. Чакаем «дзяўчынку».

Вядома, што Эль-Ніньё парушае характар надвор'я, які склаўся ў роз-

Захар БУРАК.
burak@zviazda.by

Ці была зіма калісьці?
Дзед казаў мне, што была.
Не разносіў вецер лісце,
А мяцеліца мяла.
Маразы — ажно пад сорака!
У сумётах зайцы спалі.
Пад Лагойскам санкі з горак
Нават птушак абганялі.
Ў Налібоках ля дарогі
Карагодзілі ваўкі.

Снег ляжаў зубрам па рогі,
А ільды — да дна ракі...
Мо было калісьці гэта,
Але сёння зніклі крыгі.
Па даведках Гідрамета
Скрозь туманы ды адлігі.
Можа, та яно і трэба,
Каб вясна прыйшла узімку,
Толькі я прашу у неба
Снегу кволым ручаінкам.
Дайце снегу — хай па краі
Рушыць мора веснавое,
Хай паводка пазмывае
Ўсё нягожае, ліхое.

Факт

«КУЛЬТУРНАЯ СТАЛІЦА» АТРЫМАЛА ЭМБЛЕМУ

У Маладзечне завяршыўся раённы конкурс па распрацоўцы эмблемы «Маладзечна — культурная сталіца». Выніковы вярэнт створаны на аснове прадстаўленых устаноўмі адукацыі конкурсных работ.

Рашэнне аб тым, што Маладзечна стане сёлета культурнай сталіцай Беларусі, было прынята ў мінулым кастрычніку на калегіі Міністэрства культуры. Сапернікам гэтага горада выступіў Слуцк.

Рэспубліканская акцыя «Культурная сталіца года» праводзіцца ў Беларусі з 2010 года. У кожным з гарадоў, які атрымаў дадзены статус, рэалізуюцца інавацыйныя праекты па прэзентацыі культурнай самабытнасці, развіцці і папулярызаванні традыцый і дасягненняў нацыянальнай культуры, актывізацыі творчай ініцыятывы, павышэнні турыстычнай прывабнасці рэгіёнаў.

Надзея АЛЕКСАНДРОВІЧ

Крымінал

Зняла суроку, пачысціла карму...

Жанчына атрымала «станоўчай энергіі» на 200 долараў

40-гадовая мінчанка перавяла грошы «экстрасэнсам» за «зняцце сурокаў», а калі ўсвядоміла, што стала ахвярай махляроў, звярнулася ў міліцыю.

— Прачытаўшы на сайце знаёмстваў аб'яву аб аказанні экстрасэнсамі паслуг па ачысціцы кармы, зняці сурокаў і іншым, жанчына пазваніла па ўказаным нумары. Мужчына, які прадставіўся адміністратарам сайта,

сказаў аб неабходнасці перадаплаты ў памеры 350 долараў. Кліентку не засмуціла, што грошы неабходна было пералічыць на рахунак, адкрыты ў Расіі. Пытанні выклікала названая лічба, бо такіх грошай у жанчыны не было. Сылліся на 200 доларах, — распавяла прэс-афіцэр Цэнтральнага РУУС г. Мінска Таццяна АБОЗНАЧА. — Яна перавяла сродкі і зноў звязалася з адміністратарам. І пачула, што ёй неаб-

ходна для завяршэння рытуалу пералічыць яшчэ 150 долараў. Гэтым разам мінчанка адмовілася тое рабіць і запатрабавала вярнуць раней унесеныя грошы. У адказ пачула катэгарычную адмову і запэўніванні, што «станоўчая энергія на пералічаную суму ёй ужо накіравана»...

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

Даты

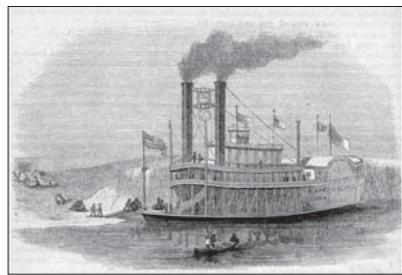
11 ЛЮТАГА

1807 год — нарадзіўся (в. Варацэвічы, цяпер Іванаўскі раён) Напалеон Орда, кампазітар, піяніст, педагог, мастак. Творчасць звязана з мастацкім жыццём Беларусі і Польшчы. Удзельнічаў у паўстанні 1830-1831 гадоў, пасля чаго быў вымушаны эміграваць у Францыю. З 1856 года жывіў і працаваў на радзіме. Аўтар «Граматыкі музыкі». Падчас вандровак па Беларусі, Польшчы, Літве і Украіне рабіў замалёўкі мясцін, звязаных з жыццём знакамітых людзей, і архітэктурных помнікаў, якія цяпер маюць вялікую каштоўнасць для гісторыі архітэктуры. Памёр у 1883 годзе.

1809 год — запатэнтаваны першы паравод. Рэвалюцыю ў суднабудаванні, звязаную з выкарыстаннем энергіі пары, пачалі рыхтаваць задоўга да з'яўлення надзейных паравых машын. Лічыцца, што першым гэтую ідэю вылучыў французскі фізік Дэні Папэн, які эксперыментаваў з мадэллю паравога рухавіка за 90 гадоў да з'яўлення паравой машыны канструкцыі Джэймса Уата. У 1707 годзе Папэн спраектаваў судна з па-

Падзеі

равым рухавіком і вяслярнымі коламі, пра якое амаль не захавалася пэўных звестак. Па адной з версій, пасля паспяховага выпрабавання яго зламалі

лодчынікі, якія баяліся застацца без працы. Праз 30 гадоў вопыты Папэна працягнуў англічанін Джонатан Халс. Яго першы эксперымент скончыўся няўдала: рухавік аказаўся настолькі цяжкім, што паравы буксір папросту затануў. Сапраўднага поспеху вынаходнікам удалося дамагчыся толькі ў пачатку XIX стагоддзя. У 1802 годзе шатландзец Уільям Саймінгтан прадэманстравваў паравод «Шарлота Дундас», а яшчэ праз пяць гадоў амерыканец Роберт Фултан пабудоваў

Людзі

«Клермонт» — першы паравод, які пачаў выконваць рэгулярныя камерцыйныя рэйсы. Газеты пісалі, што многія лодачнікі ў жаху ўцякалі на бераг, калі «пачвары Фултана», вывяргаючы агонь і дым, рухалася па Гудзоне супраць ветру і плыні. 11 лютага 1809 года Фултан запатэнтаваў канструкцыю «Клермонта» і ўвайшоў у гісторыю як вынаходнік паравода.

1943 год — Дзяржаўны камітэт абароны прыняў спецыяльную пастанову аб арганізацыі навукова-даследчых работ па выкарыстанні атамнай энергіі, якая паклала пачатак праграме па стварэнні савецкай ядзернай зброі. Навуковым кіраўніком работ быў прызначаны І.В. Курчатаў, які ўзначаліў створаную для ажыццяўлення гэтай праграмы Лабараторыю №2. Курыраванне савецкага атамнага праекта на ўзроўні Палітбюро было ўскладзена на В.М. Молатава.

Было сказана

Алесь БАЧЫЛА, паэт:
І пакуль нада мной наша роднае неба —
Аніякі мяне не пахопае лёс.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	8.39	18.09	9.30
Віцебск	8.32	17.55	9.23
Магілёў	8.29	17.59	9.30
Гомель	8.21	18.00	9.39
Гродна	8.53	18.25	9.32
Брэст	8.49	18.30	9.41

Месяц

Маладзік 08.02—14.02.
Месяц у сузор'і Авена.

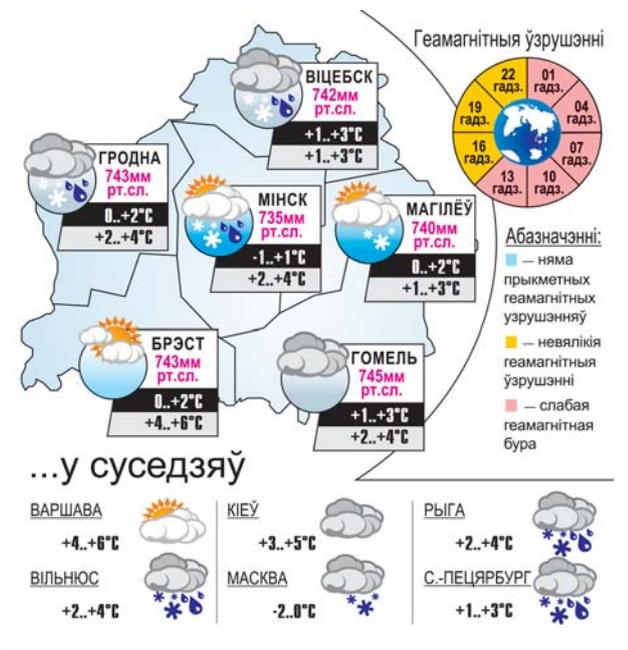
Імяніны

Пр. Івана, Ігната,
Канстанціна, Рамана,
К. Бажэны, Брыгіты,
Марыі, Альгерда, Рыгора.

Фота Аляксандра ШАБЛЮКА.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Жонка не вытрымала і навяла на свой густ пародак у нашым гаражы. Ахоплены пачуццём падзямлі, я няўзнак перамяшаў усё насенне ў пакеціках, прыгатаваных для пасадкі вясной.

Дзеці — кветкі жыцця :)
Пяцігадовага Сашу пытаюцца, кім ён хоча быць:
— Саша, хочаш быць лётчыкам?

— Не, яны разбіваюцца.
— Ну тады капітанам?
— Не, яны тонуць.
— А кім тады?
— Буду матрацы рабіць.
— Чаму?
— Зрабіў — паляжаў, зрабіў — паляжаў.

Сядзяць трое сумных у машыне — Антон, Сяргей і слуп...

Малюнак Юрыя Міхайлава.